

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM BOYU
ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLE YAŞAM
VE 21. YÜZYIL ÖĞRETEN BECERİ
DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Çağdaş KORKMAZ

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Nil DUBAN

Temmuz, 2019

Afyonkarahisar

T.C
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM BOYU
ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLE YAŞAM VE 21. YÜZYIL
ÖĞRETEN BECERİ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Hazırlayan
Çağdaş KORKMAZ

Danışman
Doç. Dr. NİL DUBAN

AFYONKARAHİSAR 2019

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Yaşam ve 21. Yüzyıl Öğreten Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişki adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça'da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

09.07.2019

Çağdaş KORKMAZ

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Nil DUBAN
Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ
: Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY

İmza

İlköğretim Anabilim Dalı İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Çağdaş KORKMAZ' ın “**Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle Yaşam ve 21. Yüzyıl Öğreten Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişki**” başlıklı tezi, 09/07/2019 günü saat 13:30’ da Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği’ nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR

ÖZET

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLE YAŞAM VE 21. YÜZYIL ÖĞRETMEN BECERİ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Çağdaş KORKMAZ

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

Temmuz 2019

Danışman: Doç. Dr. Nil DUBAN

21. yüzyılda meydana gelen yenilikler yaşamın farklı boyutlarını etkilemektedir. Meydana gelen değişimleri yakalayabilmek için bireylerin yaşamının her döneminde öğrenmeyi sürdürmelerini gerekmektedir. Yaşam boyu öğrenmenin sürdürülebilmesi için öğrenmenin temel taşlarından biri olan öğretmenlerin 21. yüzyıla uygun bilgi ve becerilerle sahip olması önemlidir.

Bu araştırmanın temel amacı sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerine, yaşam becerilerine sahip olma düzeyleri ve 21. yüzyıl becerileri düzeylerini belirleme ve bunlar arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeli ile yapılmış betimsel bir araştırmadır. Araştırma Batman ilinde görev yapan 328 sınıf öğretmeniyle yürülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini belirlemek için Yelkin Diker Coşkun (2009) tarafından geliştirilen “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği”, Bolat ve Balaman (2017) tarafından geliştirilen “Yaşam Becerileri Ölçeği” ve Orhan ve Kurt (2016) ‘‘21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği’’ kullanılarak veriler

toplanmıştır. Veriler istatistik paket programıyla değerlendirilmiştir. Söz konusu güvenilirlik analizine tâbi tutulmuştur.

Yapılan analizler sonucunda sınıf öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri alt boyutlarında en düşük ortalama “Motivasyon” en yüksek ortalama ise “Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk” olarak belirlenmiştir.. Yaşam Becerileri alt boyutlarında en yüksek ortalama “Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri” ve “İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri”dir. Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri düzeyi ortalamanın üzerindedir. Ayrıca demografik değişkenlere göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri, yaşam ve 21. yüzyıl öğreten becerileri farklılaşmaktadır. Yaşam boyu öğrenme olumlu eğilimlerinin artması, olumsuz eğilimlerinin azalması ve yaşam becerilerinin artması 21. yüzyıl öğreten becerileri kullanımının artırmakta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin, yaşam boyu öğrenme sürecine aktif katılımlarını sağlamak için, yaşam boyu öğrenen ve öğreten bireyler olmalarına fırsat veren etkinlikler düzenlenebilir. Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlerinin söz konusu öğrenme etkinliklerine katılımları ile ilgili olanak ve problemler araştırılabilir. Araştırmada değişkenler arasında ortaya çıkan farklı sonuçların sebeplerine yönelik araştırmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, yaşam becerileri, 21. yüzyıl becerileri

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN PRIMARY SCHOOL TEACHERS' LIFE- LONG LEARNING TENDENCIES, LIFE AND 21ST CENTURY SKILL LEVELS

Çağdaş KORKMAZ

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
INSTITUTE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF PRIMARY EDUCATION**

July 2019

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Nil DUBAN

The innovations in the 21st century affect the different dimensions of our lives. In order to capture the changes that occur, individuals must continue to learn at all times in their lives. It is important that teachers, who are one of the cornerstones of learning, have the knowledge and skills appropriate for the 21st century in order to sustain lifelong learning. The main purpose of this research is to determine the lifelong learning trends of the elementary teachers, to identify the levels of life skills and the 21st century skills levels and to reveal the relationship between them. It is a descriptive research from the scanning models with the relational scanning model. The research was conducted with 328 elementary teachers working in Batman province. "Lifelong Learning Tendency Scale" developed by Yelkin Diker Coşkun (2009) to determine the life-long learning tendencies of Classroom Teachers, "Life Skills Scale" developed by Bolat and Balaman (2017), and Orhan and Kurt (2016) "21. Century Teacher Skills Scale". Data were collected using the teaching skills usage scale.

As a result of the analysis, the lowest mean “motivation” and the highest mean “deprivation” in organizing learning in the lower dimensions of the life-long learning trends of the elementary teachers. The highest average in life skills sub-dimensions is “creative thinking and critical thinking skills” and “interpersonal communication skills”. Teachers ' 21st century the level of teacher skills is above average. According to demographic variables, lifelong learning trends, life and 21st century teacher skills differ. It has been concluded that increasing the positive tendencies of lifelong learning, decreasing negative tendencies and increasing life skills increase the use of 21st century teacher skills. Activities that allow classroom teachers to become lifelong learners and teaching individuals to actively participate in the lifelong learning process can be organized. The opportunities and problems related to the participation of teachers in these learning activities should be investigated. Research can be conducted on the causes of different outcomes among variables.

Keywords: Lifelong learning, life skills, 21. century teacher skills

TEŞEKKÜR

Araştırmanın tüm aşamalarında sağladığı önemli katkı ve yardımları bulunan, bana her zaman inanan, güvenen, engin tecrübelerini paylaşan, anlayışlı ve sevecen değerli hocalarım Doç. Dr. Nil DUBAN ve Doç. Dr. Tuğba SELANİK AY'a;

Tez savunma jürimde başkanlık yaparak değerli önerileriyle tezime katkı sağlayan Prof. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ'a;

Bugünlere gelmemde her türlü maddi ve manevi fedakârlığı yapan, desteklerini ve sevgilerini her zaman hissettiğim canım ailem, babam (merhum) Serhat Cengiz KORKMAZ'a, harikuladem, annem Yüksel KORKMAZ'a, kardeşlerim Bünyamin Kadir KORKMAZ'a ve Halis KORKMAZ'a;

Son olarak yüksek lisans eğitimimde kendimi geliştirmemi sağlayan ve eğitim hayatıma dokunan bütün öğretmenlerime, arkadaşlarıma ve çalışmama doğrudan veya dolaylı olarak katkı sağlayan herkese sonsuz teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
YEMİN METNİ	i
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR DİZİNİ	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	8
1.1. YAŞAM BOYU ÖĞRENME TARİHSEL GELİŞİMİ.....	8
1.2. YAŞAM BOYU ÖĞRENMEYE KAVRAMSAL BİR BAKIŞ	9
1.3. YAŞAM BOYU ÖĞRENMENİN AMACI VE ÖNEMİ.....	11
1.4. YAŞAM BOYU ÖĞRENME BECERİLERİ	14
1.5. YAŞAM BOYU ÖĞRENME BECERİLERİNE SAHİP BİREY ÖZELLİKLERİ	15
1.6. YAŞAM BOYU ÖĞRENME YOLLARI.....	17
1.7. YAŞAM BOYU ÖĞRENMEDE ÖĞRETMENİN ROLÜ	20
1.8. YAŞAM BOYU ÖĞRENME ve AVRUPA BİRLİĞİ.....	21
1.9. YAŞAM BOYU ÖĞRENME ve TÜRKİYE	24
1.10. YAŞAM BECERİLERİ	26
1.11. 21. YÜZYIL BECELERİ	29
1.12. 21. YÜZYIL ÖĞRENEN BECERİLERİ	36
1.13. 21. YÜZYIL ÖĞRETEN BECERİLERİ	39
1.14. YAŞAM BOYU ÖĞRENMEYE YÖNELİK YAPILAN ARAŞTIRMALAR	44
1.14.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	44
1.14.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar.....	51

İKİNCİ BÖLÜM YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	55
2. EVREN VE ÖRNEKLEM	55
3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	56
3.1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU	57
3.2. YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ	57
3.3. YAŞAM BECERİLERİ ÖLÇEĞİ.....	57
3.4. 21. YY. ÖĞRETEN BECERİLERİ KULLANIM ÖLÇEĞİ	57
4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ	57
5. VERİLERİN ANALİZİ.....	58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR VE YORUM

1. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN CİNSİYETLERİNE GÖRE YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	60
2. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞLARINA GÖRE YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	61
3. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KIDEMLERİNE GÖRE YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	61
4. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN CİNSİYETE GÖRE YAŞAM BECERİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR.....	62
5. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞA GÖRE YAŞAM BECERİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR	63
6. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KIDEME GÖRE YAŞAM BECERİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR	64
7. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM BECERİLERİ VE YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİYLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR	65
8. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN CİNSİYETE GÖRE 21. YY. ÖĞRETEN BECERİLERİ KULLANIMININ KARŞILAŞTIRILMASIYLA İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR	66
9. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞA GÖRE 21. YY. ÖĞRETEN BECERİLERİ KULLANIMININ KARŞILAŞTIRILMASIYLA İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR	66
10. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KIDEME GÖRE 21. YY. ÖĞRETEN BECERİLERİ KULLANIMININ KARŞILAŞTIRILMASIYLA İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR	67

**11. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM BECERİLERİ VE YAŞAM BOYU
ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLE 21. YY. ÖĞRETMEN BECERİLERİ
ARALARINDAKİ İLİŞKİYLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR 68**

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER 69
KAYNAKLAR 76
EKLER DİZİNİ..... 94

TABLULAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. WHO, UNESCO ve UNICEF'in Yaşam Becerilerinin Sınıflandırılması.	27
Tablo 2. Yaşam Becerileri Sınıflandırması	27
Tablo 3. Uluslararası Eğitimde Teknoloji Derneğine ve Amerikan Kolej ve Üniversiteler Derneğine Göre 21. Yüzyıl Becerileri.....	30
Tablo 4. Öğretmenlerin Demografik Özellikleri	56
Tablo 5. Araştırmada Kullanılan Ölçek ve Boyutlarının Güvenirlikleri.....	58
Tablo 6. Araştırmada Kullanılan Ölçek Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistikleri.....	59
Tablo 7. Cinsiyete Göre Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Karşılaştırılması ...	60
Tablo 8. Yaşa Göre Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Karşılaştırılması	61
Tablo 9. Kıdeme Göre Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Karşılaştırılması.....	62
Tablo 10. Cinsiyete Göre Yaşam Becerilerinin Karşılaştırılması	62
Tablo 11. Yaşa Göre Yaşam Becerilerinin Karşılaştırılması	63
Tablo 12. Kıdeme Göre Yaşam Becerilerinin Karşılaştırılması.....	64
Tablo 13. Yaşam Becerileri ile Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişki	65
Tablo 14. Cinsiyete Göre 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımının Karşılaştırılması	66
Tablo 15. Yaşa Göre 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımının Karşılaştırılması	67
Tablo 16. Kıdeme Göre 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımının Karşılaştırılması.	67
Tablo 17. Yaşam Becerileri ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile 21. yy. Öğreten Becerileri Aralarındaki İlişki.....	68

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1. Yaşam boyu öğrenme yolları.....	17
Şekil 2. Gomes ve Marques'e Göre Yaşam Becerileri	26
Şekil 3. Ulusal Araştırma Konseyine göre 21. Yüzyıl Becerileri.....	31
Şekil 4. Partnership for 21 st Century Skills'e göre 21 Yüzyıl Öğrenme Temaları ..	32
Şekil 5. 21. Yüzyıl Öğrenci Özellikleri	37
Şekil 6. MEB, ISTE, Lemov, ve Melvin'e göre 21. yy. Öğrenen Becerileri.....	38
Şekil 7. Battelle For Kids'e Göre Çocukların 21. Yüzyıl Becerilerini Öğrenmesine Yönelik 10 Temel Strateji.....	40
Şekil 8. MEB, ISTE, Lemov, ve Melvin'e göre 21. yy. Öğreten Becerileri.....	43

KISALTMALAR DİZİNİ

BİT	: Bilgi ve İletişim Teknolojileri
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)
AB	: Avrupa Birliği
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
WHO	: World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)
UNICEF	: United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu)
ISTE	:International Society for Technology in Education (Uluslararası Eğitim Teknolojisi Derneği)
P21	: Partnership for 21st Century Learning
NRC	: The National Research Council (Ulusal Araştırma Konseyi)
ATC	: The Assessment and Teaching of 21st Century Skills (21. Yüzyıl Becerilerinin Değerlendirilmesi ve Öğretim)
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Organizasyonu (The Organization for Economic Co-operation and Development)
DB	: Dünya Bankası
DTÖ	: Dünya Ticaret Örgütü
BÖTE	: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
EYBÖÖ	: Etkili Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği
YBÖ	: Yaşam Boyu Öğrenme
STEM	: Science, Technology, Engineering ve Math (Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik)
P21	: Partnership for 21 st Century Skills
TDK	: Türk Dil Kurumu
s.	:Sayfa
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları

GİRİŞ

Değişimin son derece hızlı olduğu günümüz dünyasında bireylerin ihtiyaç duyduğu bilgi ve becerileri kazanması öğrenmeye olan gereksinimlerini arttırmaktadır. Bireylerin değişime ayak uydurmaları bilgi ve becerileri kazanmaları için sürekli kendilerini geliştirmeleri, yenilemeleri ve bazı öğrenme becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Bu beceriler arasında önemli becerilerden biri olan yaşam boyu öğrenme becerisinin, ilkökul dönemlerinde bireye kazandırılması durumunda yaşamı boyunca kişi kendisini geliştirebilir. Bu bağlamda geleceğin yönlendirilmesine etkisi çok fazla olan yetişecek yeni neslin yaşam boyu öğrenme becerilerini edinmesinde öğretmenlere düşen görev oldukça büyüktür. Bu sebeple, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeye karşı katılımlarını ve isteklerini göstermeleri öğrencilerin yaşam boyu öğrenmesine yansıtacaktır.

21. yüzyıl bireylerinin vatandaşlık, iş ve kendisini gerçekleştirmek için gereken becerileri 20. yüzyıla göre oldukça değişiktir. 21. yüzyıl öğrenci nitelikleri, kişilerin verimli ve etkili yaşam boyu öğrenim süreci ve başarılı mesleki yaşantıları için büyük öneme sahiptir. 21. yüzyıl becerileri farklı kuruluşlar tarafından benzer özellikleri içeren beceriler çeşitli kategoriler altında birleştirilmiştir. Değişime ayak uydurmak ve başarılı öğretim için öğretmenlerin 21. yüzyıl bilgi ve becerilerini gözden geçirmesi aynı zamanda yenilemesi önemlidir. Öğretmen ne kadar değişime açık olup kendini yenilerse kazandığı becerileri son derece iyi kullanırsa bunu bireylere yansıtmada o derece başarılı olur.

Yaşam boyu öğrenme sürecinde gerekli olacak becerileri kazanmış, 21. yüzyıla uyum sağlamış vatandaşlar yetiştirmek son derece önemlidir. Bu noktada bu becerilerle günlük yaşamı örtüştüren yaşam becerileri de her yaştan birey için önemlidir. Küçük yaşlardan itibaren yaşam becerilerinin kazandırılmasında öğretmenlere büyük görev düşmektedir. Dolayısıyla da öğretmenlerin yetiştirdikleri bireyler bazı günlük ihtiyaçlar ve zorluklarla başa çıkabilmesini sağlayacak yaşam becerilerini öğrencilere kazandırması için öncelikli olarak kendilerinin bu yeterliliklere ulaşması gerekmektedir. Bu anlamda sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, yaşam becerileri ve 21. yüzyıl becerilerine sahip olma düzeyleri ve bu beceriler arasındaki ilişki bu çalışma kapsamında ele alınacaktır.

Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, alt problemler, araştırmanın önemi, amacı, sınırlıklar, varsayımlar ve tanımlamalara ayrılmıştır. Araştırmanın ilk bölümünde konu ile ilgili alanyazın incelenmiş, araştırma kapsamında kavramlara yer verilmiş ve araştırmanın kavramsal sınırları çizilmiştir. Araştırmanın ikinci kısmında ise, çalışmada uygulanan desen ve yöntem, bilgilerin toplandığı evren, örneklem ve örneklem alma metodu, verilerin sağlanması ve çalışmanın analizi süresince yapılan araştırmalar ifade edilmiştir. Araştırmanın son kısmında ise araştırmadan elde edilen bulgular tablolar halinde sunulup yorumlanmıştır. Sonuç, tartışma ve öneriler kısmında çalışma kapsamında elde edilen sonuçlar özetlenerek benzer araştırmalarla tartışmalar yapılmıştır. Son olarak daha sonra yapılacak çalışmalara dönük öneriler sunulmuştur.

Problem Durumu

İçinde yaşanan ve bilginin güncellenerek geliştiği çağ "Bilgi Çağı", bilgi çağını yaşayan toplumlar ise "Bilgi Toplumu" adını almaktadır (Merter ve Koç, 2010: 524). Bilgi toplumundaki bireylerden beklentiler de farklılaşmaktadır (Wagner, 2008). Bilgi toplumunda kişi, bilim dünyasının verileri çözümlmek, kullanmak, yorumlamak, yeni fikirler üretmek, sorunları çözüme ulaştırma yeteneği kazanmak zorundadır (Çalık ve Sezgin, 2005). Bilginin olduğu yerde kalmaması ve daima yeni bilgilerle ilerlemesi, eğitim sistemlerinin de kendilerini güncellemesini ve yetişen kişilerin çağın gerektirdiği bilgilere sahip olması gerekmektedir (Yılmaz, 2007). Bu durum, kişilerin her yaşta gereksinim duydukları bilgi ve becerileri öğrenmelerine olanak sağlayan "Yaşam Boyu Öğrenme" kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Coşkun ve Demirel, 2012).

Yaşam boyu öğrenme kavramına ilişkin alanyazın farklı tanımlamalara ulaşmak mümkündür: Ersoy ve Yılmaz (2009), bireyin hayatının her evresinde süren ve gelişmesinde hayati bir etken olan öğrenme uygulamaları şeklinde ifade ederken; Berberoğlu (2010) yaşam boyu öğrenmeyi, kişinin yeterliklerini ve potansiyelini hayatı süresince gelişmesini sağlayan bir süreç olarak; Odabaş ve Polat (2008) ise göre süratli bir biçimde farklılaşan ekonomik, kültürel, teknolojik ve politik çevreye ayak uydurma gayesiyle gereken bilgiye bir takım kaynaklardan erişme, bu bilgileri değerlendirme ve kullanma becerisi biçiminde tanımlamıştır. AB ise yaşam boyu

öğrenmeyi, belirli bir zaman dilimi içinde yapılan bireyin; bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmeyi amaçlayan faaliyetlerin tümü” olarak tanımlamaktadır (Turan, 2005). Ayrıca Avrupa Komisyonu (2006) yaşam boyu öğrenme “bilgi, yeterlik ve becerileri geliştirmek amacıyla sivil, kişisel, sosyal ve iş ile ilgili bakış açısında ömür boyunca yürütülen tüm öğrenme uygulamaları” şeklinde ifade etmektedir (Akt. Coşkun ve Demirel, 2012).

Bilgi çağında bireyin kendisini gerçekleştirmesine olanak sağlayan özellikler 21. yüzyıl becerileri şeklinde açıklanmaktadır. Öğrencilerin gelecekteki ve şimdiki çalışma ve sosyal hayatlarında başarıyı yakalayabilmeleri için 21. yüzyıl becerileri temel becerilerdir (Partnership for 21st Century Skills, 2010). İçinde bulunduğu zamana uyum sağlamasına yarayan yaratıcılık, iletişim, eleştirel düşünme, problem çözme, öğrenmeyi öğrenme gibi beceriler 21. yüzyıl becerileri kapsamına almıştır. Yaşam becerilerine yönelik ilgili alanyazın tarandığında ise 21. yüzyıl becerilerinin gerektirdiği yeterlilikler ile benzerlik gösterdiği görülmektedir.

21. yüzyıl becerilerine dair paydaş bir tanım ve adlandırma olmamasıyla beraber benzeri özelliklerde olan beceriler çok sayıdaki kurumlar ve kuruluşlar açısından değişik biçimlerde sınıflandırılmıştır. Bu beceriler farklı kurumlar ve kuruluşlar tarafından temel yeterlilikler (key competences), istihdam becerileri (employability skills), hayatta kalma becerileri (survival skills), derin öğrenme becerileri (deep learning skills), gerekli beceriler (necessary skills) gibi adlandırmalarla açıklansa da tümü için ortak olan 21. yy. için temel oluşturmalarıdır. Bu kurumların ve kuruluşların büyük çoğunluğu ABD kaynaklıdır. Diğerleri ise Avrupa ve Kanada kaynaklıdır. (Ekici vd., 2017).

21. yüzyıl becerileri için farklı sınıflandırmalara alanyazında rastlanmak mümkündür: Akyol (2013) ABD’de uygulanan çalışmalar bakımından 21. yüzyılda kişilerde istenen beceriler içinde dijital teknoloji kullanımı, eleştirel düşünme, bilgi yönetimi, yaratıcılık, ekip çalışması, sorun çözme, küresel farkındalık gibi beceriler yer almaktadır; Koenig (2011) bilişsel beceriler (eleştirel düşünme, problem çözme, sistematik düşünme), içsel beceriler (kendini geliştirme, kendini yönetme, öz denetim, zaman yönetimi, adapte olabilirlik, yürütebilirlik) ve kişilerarası beceriler

(kültürel duyarlılık, sosyal beceriler, iletişim, takım çalışması, farklılıklarla ilgilenme) biçiminde belirtmiştir

21. yüzyıl becerilerini başka bir sınıflandırmasını Lai ve Viering (2012) işbirliği, yaratıcılık, eleştirel düşünme, motivasyon ve üst bilişsel beceriler şeklinde ifade etmektedirler. 21. yüzyıl öğrenci vasıfları, fertlerin verimli ve etkili bir hayat boyu öğrenme süreçleri ve başarılı bir meslek hayatı için büyük önem arz etmektedir (Washer, 2007).

21. yüzyıl becerilerinin yanı sıra yaşam becerilerini kazanmak içinde bulunulan bilgi toplumunda önemlidir (Varol, 2005). Çocuklar günlük yaşam becerilerinin etkinliklerine yönlendirildiğinde, kendilerine ikinci bir etkinlik seçerek bağımsız olarak iş döngüleri içerisinde hareket etmeye devam etmeleri daha yüksektir (Linebarger, 2016). Yaşam becerilerine yönelik ilişkin alanyazın incelendiğinde çeşitli tanımlamalara ulaşılmıştır: UNESCO (2009) yaşam becerilerini; karar verme, problem çözme, sağlıklı ilişkiler kurma, etkili iletişim, eleştirel ve yaratıcı düşünme, zorlukların üstesinden gelme, empati kurma ve hayatlarını düzene sokma kişilere yardım eden kişisel, sosyal ve bilişsel yetenekler olarak saymıştır (Varol, 2004); Kar (2011) duyularımızın ve kendi gelişimimizi yönetme özelliğimizin uygulaması; Papachais vd. (2005) ise yaşam becerilerini; bireyin günlük yaşamın stresi ve zorluğuyla başa çıkabilmesi için gerekli olan beceriler olarak ifade etmişlerdir. Yaşam boyu öğrenme, yaşam becerileri ve 21. yüzyıl becerilerine yönelik alanyazın incelendiğinde birbirini kapsayan ve birbirini tamamlayan özellikleri bulunduğu ifade edilebilir. Bu becerilerin büyük bölümü, bireyin kendisini geçindirecek bir işe girmesi için gereken becerilerdendir. Ayrıca yaşam becerileri matematik, okuma, günlük yaşam becerileri ve diğer disiplin alanlarında gereken becerilerin sağlanmasına dönük olarak farklı etkinlik imkanları sağlamaktadır (Varol, 2005).

Araştırmanın problem durumu: Bu becerilere sahip öğretmenler ancak bu becerilere sahip öğrenciler yetiştirebilir. Öğrencilerin yaşam ve 21. yy. becerilerine sahip olarak yetişmesi de ancak bu becerilere sahip öğretmenlerle gerçekleşebilir. Bu nedenle öğretmenlerin bu becerilere ne düzeyde sahip olduğu ve bu beceriler arasındaki ilişki araştırma konusu olarak ele alınmıştır. Belirlenen konuyla ilgili

olarak bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, yaşam becerilerine sahip olma düzeyleri ve 21. yüzyıl beceri düzeyleri belirlenmiş ve bunlar arasındaki ilişki incelenmiştir. Veri toplamada ise “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Ölçeği”, “Yaşam Becerileri Ölçeği” ve “21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırmanın Önemi

Geçmişten günümüze insanlar gelişimini sürdürmüş bu gelişim sürecinde çeşitli becerilere ve kendini geliştirmeye gereksinim duymuştur. Bu gelişim sürecinde günlük yaşam için kullanacakları beceriler farklılaşmıştır. Bu becerileri kazanmak için insan yaşamının belli bir zamanında aldığı eğitim yeterli olmamaktadır. Bununla birlikte sürekli kendini yenileme gereksinimi ortaya çıkmıştır. Bu durum insanların varolan bilgi ve becerilerini yeniden yapılandırmasına neden olmuştur. Ayrıca birey toplumsal düzene ayak uydurabilmesi için gelişmeleri takip etmekle kalmayıp kendisini gerek sosyal hayat gerek iş hayatı için gereksinim duyduğu bilgi ve beceriyi kazanması önemlidir.

Bireyin yaşamı boyunca gerek duyduğu bilgi ve beceriyi eğitim kurumlarında ve eğitim kurumlarının dışında kazanması için yeterli donanıma sahip olması gereklidir. Kısacası yaşamının her döneminde kendini geliştirmesi gereken bireyin gelişime uyumunu sağlayacak donanım öncelikle öğretmenlerde bulunmalıdır. Öğretimden çok eğitimin önemli olduğu temel eğitim kademesinde bireylere yaşam boyu öğrenme becerileri kazandırması öğreticilerin bu becerilere sahip olma düzeyleri ile ilgilidir. Ayrıca öğretmenlerin bulunduğu yüzyıldaki becerilere hakim olması kendisinin yaşam boyu öğrenme becerilerini geliştirmesiyle yakından ilgili olduğu düşünülmektedir. Bulduğu zaman diliminin gereklerine uyum sağlayamamış öğretmenin gereksinim duyulan bilgi ve becerileri öğrenenlere aktarmada yetersiz kalabilir. Bu bağlamda ilgili alan yazında temel eğitimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğreten becerileri düzeylerini ortaya çıkaran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmanın sınıf öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğreten becerilerine sahip olma düzeylerini ortaya çıkarması noktasında alanyazına katkı getireceği düşünülmektedir.

Geleceğin teminatı olan çocuklar birçok bilgi ve beceriyi temel eğitim sürecinde okullarda kazanmaktadır. 21. yüzyıl becerileri ve yaşam becerilerini kazandırmak bu kademede görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorumluluğundadır. Bu bağlamda sınıf öğretmenlerinin kendilerini geliştirmesi ve bu becerilere sahip olma düzeyleri önemlidir. Ayrıca ilgili alanyazın incelendiğinde her üç beceriyi de birlikte ele alıp düzeylerini belirleyen ve ilişkilerini ortaya koyan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda, bu araştırmanın sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, 21. yüzyıl ve yaşam becerilerine sahip olma düzeyleri ve bu beceriler arasında nasıl bir ilişkinin olduğunu göstermesi açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, yaşam becerilerine sahip olma düzeyleri ve 21. yüzyıl öğreten becerileri düzeylerini belirlemek ve bunlar arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Bu amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ne düzeydedir?
- Sınıf öğretmenlerinin yaşam becerilerine sahip olma düzeyleri nedir ?
- Sınıf öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğreten becerileri ne düzeydedir?
- Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, yaşam becerileri ve 21. yüzyıl öğreten becerileri arasındaki ilişki nasıldır?

Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya katılan öğretmenlerin veri toplama araçlarına yansız olarak ve içtenlikle cevap verdiği varsayılmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- i. Bu araştırmadaki bulgular, “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Ölçeği”, “Yaşam Becerileri Ölçeği” ve “21. yy. Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği” yer alan maddelerle ve bu maddelere verilen cevaplarla sınırlıdır.
- ii. Bu araştırmadaki katılımcılar 2018-2019 öğretim yılı güz ve bahar döneminde Batman ili genelindeki merkez ve köy okullarında görev yapan 328 sınıf öğretmenleriyle sınırlıdır.

Tanımlar

Alanyazın taraması sırasında ilgili araştırmalarda sıklıkla karşılaşılan kavramların tanımlamalarının araştırmanın dzenini ve akıcılığı için gerekli olduğu dűřünölműř, bu kapsamda: Yařam Boyu Öđrenme, Yařam Becerileri, 21. Yüzyıl Becerileri kavramlarının tanımları řu şekilde yapılmıştır:

Yaşam Boyu Öğrenme: İnsanların yaşanan gelişmelere uyumluluğunu amaçlayan duyuşsal, bilişsel, devinişsel bakımdan gereksinim hissettikleri yaşam alanlarındaki öğrenme faaliyetlerinin bütününi barındıran ve yaşam boyunca süren bir süreç (Budak, 2009).

Yařam Becerileri: Akademik bilgilere erişmek ve akademik bilgileri kullanmaya yönelik beceriye ulaşılması ve bilimsel bilginin kullanılmasına ilişkin karar verme, analitik dűřünme, girişimcilik, yaratıcılık, takım çalışması ve iletişim gibi yeterlilikler (MEB, 2018).

21.Yüzyıl Becerileri: Bilgi toplumundaki bireylerin çaağa ayakuydurabilmelerini kolaylaştırmasına dönük bilginin ulaşılması, yorumlanma ve çözümlenmesinin doğru olarak yapılmasına olanak sağlamak için gereken bütün beceriler. (Partnership for 21st Century Skills, 2015).

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesini oluşturan bölümlere ve daha önce yaşam boyu öğrenme, yaşam becerileri ve 21. yüzyıl becerilerine ilişkin yapılmış araştırmaların irdelenmesine yer verilmiştir.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. YAŞAM BOYU ÖĞRENME TARİHSEL GELİŞİMİ

Yaşam boyu öğrenme, toplumların sanayi toplumundan çıkıp bilgi toplumuna geçmesiyle birlikte ortaya çıkan bir kavramdır. Bu yüzden de 20. yüzyıla kadar bu kavram hakkında çok fazla bilgi bulunmamaktadır. Teknolojinin hızla gelişim gösterdiği günümüzde, öğrenmenin de bu gelişim ve değişimden payını aldığı reddedilemez bir gerçektir. Değişime uyum sağlamak için eğitimde de değişiklikler yapılmaktadır (Kaya, 2010). Bilgi çağında gelişen teknoloji ile birlikte insanların gereksinim duyduğu bilgi artmaktadır. İnsanların bu bilgiyi edinmesi, sürekli değişen teknolojiye ayak uydurması için kendini geliştirmesi gerekmektedir. Bu bağlamda bilgi toplumuna geçilmesiyle birlikte yaşam boyu öğrenme kavramı ilk defa 20. yüzyılın başlarında ifade edilmiştir. Yaşam boyu öğrenme kapsamında bireylerin eğitimine önem verilmiş, bununla birlikte mesleki eğitimin de yaşam boyu öğrenme sürecinde katkısı olmuştur (Koç vd., 2009). Eğitim sistemlerinin genel olarak mercek altına alındığı bu dönemde hazırlanan raporlar ve yayımlar günümüzde bahsedilen yaşam boyu öğrenme kavramının ortaya çıkmasına olanak sağlamıştır (Güler, 2004). Örneğin, UNESCO tarafından 1972 yılında hazırlanan raporda eğitim politikalarının temelini oluşturan “öğrenen toplum” ve “sürekli öğrenme” konuları ayrıntılı bir biçimde irdelenmiştir (Ayhan, 2005).

Avrupa Birliği (AB) 1990'lı yıllarda bazı projeler oluşturmuştur. Projeler kapsamında ‘‘Yeşil Bülten’’ yayınlanarak, işsizliğin azaltılmasına ilişkin veriler eğitimin sürekli hale gelmesi gerektiğini ortaya çıkarmış ve bu doğrultuda projeler hazırlanması teklif edilmiştir. ‘‘Öğrenen Topluma Doğru: Öğrenme ve Öğretme’’ adlı çalışmayla, AB 1995 yılında yaşam boyu öğrenmenin gerekliliğine dikkat çekmiş, yaşam boyu öğrenmenin ne hedeflediğinin daha açık bir şekilde kavranması ve doğru planlamaların oluşturulabilmesine dair ‘‘Beyaz Bülten’’ adlı raporu yayımlamıştır. Avrupa Birliğince 1996 yılı ‘‘Avrupa Yaşam Boyu Öğrenme Yılı’’ olarak açıklanmasından itibaren, yaşam boyu öğrenmeye gösterilen ilgi ve değer artmıştır (Akbaş ve Özdemir, 2002). İlerleyen süreç içerisinde yaşam boyu öğrenme, eğitim sisteminin tüm kademelerini ve toplumun tüm kesimlerini dâhil eden bir süreç olarak benimsenmiştir (Uysal, 2009: 17). Ülkemizde de yaşam boyu öğrenmeye yönelik adımlar atılmıştır. MEB’ in bünyesinde ‘‘Hayat Boyu Öğrenme Müdürlüğü’’ oluşturulmuştur. Bu müdürlük aracılığıyla Türkiyede’ki bireylere yaşam boyu öğrenmeye yönelik olanaklar sunulmaktadır.

1.2. YAŞAM BOYU ÖĞRENMEYE KAVRAMSAL BİR BAKIŞ

Günümüzde ekonomik, siyasi, teknolojik, kültürel ve toplumsal alanlarda ortaya çıkan hızlı dönüşüm ve değişimler sebebiyle insanların eğitim ve öğretim gereksinimleri de yükselmiştir. Bireylerin, değişen piyasa koşullarında rekabetlerini sürdürebilmeleri ve maddi konularını var olan şekliyle korumaları için ‘‘istihdam edilebilme’’ niteliklerine sahip olma ve bu nitelikleri koruyarak yenileme ve geliştirmeye gereksinim duymaktadırlar. Bireylerin ömürleri boyunca süren bu değişkenler, zaman ve gelişim ilerledikçe daha önemli hale gelen gereksinimler ‘‘yaşam boyu öğrenme’’ olgusunun meydana gelmesine ve çoğalmasına sebep olmaktadır (MEB, 2009, s.2).

UNESCO’ nun birimi olan Eğitimin Geliştirilmesi Komisyonu, 1972 yılında yayınlanan ‘‘Faure Raporu’’nda, eğitimin yaşam boyunca devam eden bir etkinlik olduğu kararıyla çeşitli öneriler sunulmuştur:

- Eğitim, hem okulda verilen eğitimi hem de okul dışındaki eğitimi kapsamına alan eğitimsel etkinliklerin bütünü şeklinde düşünölmektedir.

- Eğitim yaşam kadar uzun bir varoluşsal süreklilik şeklinde tasarlanmalıdır.
- Eğitim uygulamalarını yalnızca okul binaları ve okul yaşı ile sınırlandırmak hatalıdır.
- Eğitsel etkinlik daha esnek olmalıdır (Güngör, 2007: 5).

Bu önerilere yönelik çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar doğrultusunda yaşam boyu öğrenmenin dört temel yapı taşı olduğu ifade edilmiştir. Bu temel yapı taşları şöyle sıralanabilir:

- Bilmeyi öğrenme (learning to know): Eğitimin yaşam boyunca ortaya koyduğu olanaklardan yararlanarak öğrenmeyi öğrenmektir.
- Yapmayı öğrenme (learning to do): Yalnızca teknik ve mesleki becerileri kazanmak değil bunların yanında farklı problemlerle başa çıkabilme ve grup şeklinde çalışma yeterliliğini kazanmaktır.
- Birlikte yaşamayı öğrenme (learning to live together): Dayanışma duygusunu seven, ekip çalışmalarını sürdürebilen, çatışmaları kontrol edebilmeyi becerebilen, çoğunluğun ortak anlayışına saygı gösteren bir görüş geliştirmektir.
- Olmayı öğrenme: Kişinin çok daha fazla özerklik ve yargıya varmasıyla bireysel sorumluluklardan hareketle kişiliğinin daha iyi olması amacıyla çabalamasıdır (Delors, 1996, Akt.Yaman, 2014).

Yaşamın her bölümünde ortaya çıkan olaylar nedeniyle, toplumun gereksinimleri değişiklikler sergilemekte ve bu değişikliklerle beraber nitelikli insan gücü ve bilginin önemi gün geçtikçe daha çok artmaktadır. Artık bilgiyi problemlerin çözümünde verimli olarak kullanan kaliteli bireylere gereksinim duyulmaktadır. (Polat ve Odabaş, 2008). Bu doğrultuda nitelikli insan kapsamında bireyden bilgiyi iş hayatında, toplumsal yaşamda ve kendini gerçekleştirme gibi hayatının birçok alanında aktif bir şekilde kullanması beklenmektedir. Bilgi toplumunda bireyin sürekli gelişmesi, kendini yenilemesi ve toplumsal yaşama uyum sağlaması önemli hale gelmiştir.

Yaşam boyu öğrenme kavramına yönelik birçok tanımlama bulunmaktadır. MEB'e göre yaşam boyu öğrenme, "kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdamla alakalı

bir yaklaşımla kişinin, beceri, ilgi, bilgi ve yeterliliklerini ilerletmek amacıyla yaşamı boyunca katıldığı her çeşit öğrenim faaliyetleri” biçiminde tanımlamaktadır (MEB, 2009: 7). Demirel (2009) yaşam boyu öğrenmeyi, “Kişinin yeterliklerini ve potansiyelini yaşamı boyunca geliştiren sürekli bir süreçtir” biçiminde açıklarken, Aktan (2007) ise “yaşam boyu öğrenme çocukluktan ihtiyarlığa uzanan sürekli öğrenme” biçiminde ifade edilmiştir. Yaşam boyu öğrenme, formal öğrenmeyle birlikte (ilkokul ve ortaokul öğrenim kuruluşlarında ve üniversitede sunulan eğitim) informal öğrenmeyi de (topluluk içinde öğrenme, aile içi eğitim vs.) içerir.” Bir başka ifadeyle yaşam boyu öğrenme beşikten mezara öğrenmeyi hedefleyen, bireyin yaşamı boyunca kendisini geliştirme, hedefleri doğrultusunda yaşamını yönlendirme, bilgileri teoriden pratiğe çevirme emeği olarak görülmektedir (Bağcı, 2007).

Sosyal, bireysel, ekonomik, kültürel ve özellikle istihdamla ilgili bir yaklaşımla insanların ilgi alanları belirlenerek, beceri, bilgi, davranışlar ve tutumu ile yeterliliklerini geliştirmeye yönelik, yaşamları boyunca katılım gösterdikleri yaygın ve örgün öğrenme etkinlikleri ve bu etkinliklerin sonucunda sağlananların belgelemesidir (Aksoy, 2013: 36). Böylelikle gereksinim duyulan alanlarda kendini geliştiren bireylerin istihdam edilebilmektedir.

Yaşam boyu öğrenme, resmi özelliği bulsun veya bulunmasın bireysel, iş ile ilgili veya toplumsal bakımdan bilgi ve becerileri ilerletme amacıyla yaşam boyunca yerine getirilen amaçlı ve rastgele öğrenme faaliyetlerinin bütünüdür (Ersoy ve Yılmaz, 2009: 807). Bütünlük içerisinde bireyin kendini tanıması, hedeflerini belirlemesi ve kendi kendine bir şeyler öğrenmek için işlem, teknik, taktik ve stratejileri kullanması ve bu doğrultuda öz düzenlemeli öğrenme olarak tanımlanabilir. Kısacası kişinin amaçları çerçevesinde kendini motive etmesidir (Çiltaş, 2011). Yaşam boyu öğrenme kavramına yönelik yapılan tanımlamalardan yola çıkarak öğrenmeyi yaşamın tüm kademesinde bulunduran ve öğrendiklerini kullanan bireyler yetiştirme süreci olarak ifade edebilir.

1.3. YAŞAM BOYU ÖĞRENMENİN AMACI VE ÖNEMİ

Küreselleşme, teknoloji ve bilimdeki ilerlemeler çağımız toplumunu yakından etkilemektedir. Günümüz toplumunun yapısal olarak değiştiği de görülmektedir. Bu bağlamda yaşam boyu öğrenmenin bir gereklilik olduğu olduğu

çağımız toplumları, çağın gereksinimlerini sorgulayarak bu doğrultuda ilerleme göstermektedir. Yaşam boyu öğrenme insanı hareketli hale getirerek ve hem iş hayatında hem de toplumsal alanda meydana gelecek olan farklılaşmalara katılım sağlamasına olanak tanımaktadır. Aynı zamanda kişiye uyumluluk ve esnek olma olanağı sunmaktadır. (Berberoğlu, 2010). Yaşam boyu öğrenme böylelikle bireyin sosyal hayata ve iş hayatına uyumunu sağlayacak becerileri kazanmış bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda toplumdaki bütünleşmeyi sağlamak ve iş hayatında üreten bireyler oluşturmaktır. İş hayatlarının dışında sosyal olarak toplum için de aktif bireyler yaratmaktır. Aynı zamanda kişinin bilgi toplumuna ayak uydurması ve bu toplumda hayatını daha iyi kontrol altına alabilmesi adına hayatın bütün dönemlerine etkin bir biçimde katılmasına olanak sağlamaktır (MEB, 2009).

Bireyler çalıştıkları işi devam ettirebilmek amacıyla daha çok beceri ve bilgi ihtiyacı hissetmektedirler. Belirtilen sebepten dolayı bireyler formal eğitimini bitirdikten sonra da eğitimi sürdürme ve kendilerini yenileme gereksinimi duymaktadırlar (Koç, 2007). Bu bağlamda bireylerin kendilerini geliştirmesi ve eğitimlerine devam etmesi için yaşam boyu öğrenme büyük bir önem taşımaktadır. Aynı zamanda yaşam boyu öğrenmenin sürdürülebilirliği sağlamak gerekir. Yaşam boyu öğrenme sürecinde toplumun daha ileri seviyelere erişmesi; toplumun eğitimin önündeki aksayan noktalara müdahale etmesi ve eğitim alabilmek adına bütün olanaklarını kullanmasıyla mümkün olmaktadır (Gencel, 2013: 237). Yaşam boyu öğrenme kavramının amaçlarına yönelik oluşturulacak eğitim sistemleri, öğrenme ortamları ve zaman ile bireylerin toplumsal yaşamın evrelerine aktif olarak katılmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişimler ile kişilerin okul dönemlerinde elde ettikleri bilgileri daima güncellemeleri gerekmektedir. Öğrenme etkinliklerinin belirli bir zaman dilimi ile sınırlandırılmadan yaşam boyunca sürdürülmesi, hayata ayak uydurmak ve kaliteli bir insan olabilme bakımından önem taşımaktadır. (Erdamar, 2015). İlköğretim eğitiminden sonra eğitim hayatını sürdüremeyen, ortaöğretimin tamamlanmasından sonra yükseköğretime kayıt olamayan veya sözü edilen eğitimleri tamamlamasına rağmen eğitim ve öğrenme gereksinimi hisseden insanların gereksinimlerini gidermek için farklı ve esnek eğitim programlarına

gereklidir. (Demirel, 2015). Yaşam boyu öğrenme, örgün ve yaygın eğitim süreçleri içerisinde yer alan öğrenme etkinliklerini içerisinde alan bir terimdir. Örgün eğitime bir alternatif olmak yerine, örgün eğitimin içerisinde yer alan yetersiz ve eksik kalmış olan değerlerin sonradan tamamlanması ya da önceden ortaya çıkarılmamış yeteneklerin ortaya çıkarılması şeklinde tanımlanmaktadır (Göksan vd., 2009: 144). Bu doğrultuda yaşam boyu öğrenme bireyin kendini keşfetmesini sağlaması açısından önemlidir. Aynı zamanda yaşamın her döneminde eğitim fırsatı sunmasıyla bireyin kendi hızında öğrenmesini sağlamaktadır.

Yaşam boyu öğrenme kavramı öğrenmeyi fiziksel ortam ve zaman ile sınırlamayan, öğrenmenin her ortamda yapılabileceğini mümkün görmektedir. Bu doğrultuda, "Yaşam boyu öğrenmenin amaçlarından birisi öğrenme kültürünü ortaya çıkarmaktır. Bir diğer amacı ise ekonomik ve sosyal açıdan yenilenmeyi gerçekleştirmektedir" (Jarvis, 2009: 12). Yaşam boyu öğrenmenin önemi ve amacına yönelik birçok ifade bulunmaktadır.

Yaşam boyu öğrenmenin amacını özetlemek gerekirse; bireye, topluma ve ekonomiye yönelik üç temel amacı bulunmaktadır. Bu amaçlar, yaşam boyu öğrenmede fırsat oluşturacak kişilerin kişisel gelişimini sağlamak, toplumsal bütünlüğü yaratmak ve ekonomik yönden gelişmeyi oluşturmaktır.

1. Kişisel Gelişme: Yaşam boyu eğitim, yaşam boyu öğrenme stratejileri uygulayarak kişiyi merkeze çekmekte ve bireyin etkin bir biçimde öğrenme gücüne odaklanmaktadır. İnsanlara geniş bir seçim hakkı vererek, bireyin gereksinimlerine ve ilgisiyle uyumlu bir eğitim vermeyi hedeflemektedir. Bütün bireyler, çocuk, genç ve yetişkin, eğitim gereksinimlerini gidermek için, dizayn edilmiş öğrenim olanaklarından yararlanmalıdırlar. İnsanların hayatlarını devam ettirmelerini mümkün etmek, kapasitelerini yükseltebilmek, şerefli bir şekilde yaşamak ve çalışmak, kalkınma yaratmak, hayat refahını yükseltmek, bilinçli bir biçimde kararlar vermek ve eğitimi sürekli hale getirmek için gereken tüm faaliyetleri bünyesinde barındırmaktadır.

2. Toplumsal Bütünleşme: Yaşam boyu öğrenme bugüne kadar az sayıda bireyin yararlanma olanağı bulunduğu bir süreç şeklinde varlığını devam ettirmiştir. Yaşam boyu eğitim, durumunu daha ileri taşıyarak bütün fertlere ömürleri boyunca

eğitim olanakları sunmayı, fırsat eşitliği yaratmayı ve toplumda demokrasiyi geliştirerek bir toplumun olmazsa olmazı toplumsal bütünlüşmeyi hedeflemektedir.

3. Ekonomik Büyüme: Ekonomik büyüme destek sağlayabilmek için şartları iyileştirmeyi, fırsat eşitliğin yaratmayı, yenilikleri teşvik etmeyi ve verimliliği arttırmayı kapsar (DPT, 2001).

1.4. YAŞAM BOYU ÖĞRENME BECERİLERİ

Yaşam boyu öğrenme becerileri birçok becerinin birleşiminden oluşmaktadır. Bunun yanı sıra motivasyon, sebat, merak ve öğrenmeyi düzenleme gibi faktörler, yaşam boyu öğrenme becerilerini kazanmakta olan bireylerin duyuşsal ve bilişsel gelişmelerinin temelini oluşturduğu düşünölmektedir (Coşkun ve Demirel, 2012). Üç temel boyuttan yola çıkarak belirtilen yaşam boyu öğrenme becerileri birçok alt beceriyi içermektedir. Bireyin yaşam boyu öğrenme becerilerinin gelişmesi alt becerilerini geliştirmesiyle ilgilidir. Yaşam boyu öğrenme becerilerine yönelik AB Eğitim ve Kültür Komisyonunca yaşam boyu öğrenme imkanı için gereken sekiz temel yeterlilik tespit etmiştir (Figel, 2007, Akt. Demirel, 2009, 3). Bunlar:

1. **Anadilde iletişim becerileri:** Terimleri ana dilde açıklama ve yorumlayabilme yeteneği; duyuğu, düşünce ve izlenimlerini sözel ve yazılı şekilde dile getirme ve bireylerle etkileşim kurma yeteneği.
2. **Yabancı dillerde iletişim becerileri:** Ana dil için gereken yeterlilik alanlarına ve iletişim becerilerine yabancı dilde sahip olma.
3. **Matematik ve fen/teknoloji yeterliği:** Matematiksel olarak düşünabilmeyi günlük yaşamda karşı karşıya kalınan sorunların çözümlü için uygulayabilme, uzamsal ve mantıksal düşünme yeteneği ve bunlarla beraber fen/teknoloji ile ilgili kavram ve doğal yaşam yöntem ve ilkeler konusunda bilgiye sahip olma.
4. **Dijital yeterlik:** BİT (Bilgi iletişim teknolojileri)'ne sahip olma (bilgiye erişmek, depolamak, değerlendirmek, sunmak, değiştirmek ve üretmek için bilgisayarları verimli ve etkin bir şekilde kullanma ve sanal ağlar ile iletişim halinde olabilme,

5. **Öğrenmeyi öğrenme:** Bireysel öğrenimi planlayabilme, zaman ve bilgi yönetimi oluşturabilme, öğrenme gereksinimlerinin ve süreçlerinin bilincinde bulunma becerisi.
6. **Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yeterlikler:** Kültürler ve bireyler arası yeterlik, sosyal ve iş hayatına verimli, etkili ve yapıcı şekilde dahil olabilmek adına gereken donanıma sahip olma ve gereken hallerde anlaşma sağlama, toplumsal hayatta demokratik olma.
7. **Girişimcilik:** Fikirlerini gerçekleştirme, yenilik, yaratıcılık ve risk üstlenme, amaçlarına ulaşmak adına yönetme ve planlama becerisi, etik değerlerin bilincinde olma.
8. **Kültürel farkındalık ve ifadelendirme:** Yaşantı, görüş ve duyguların görsel sanatlar, edebiyat, müzik vasıtasıyla yaratıcı bir biçimde meydana getirilmesinin önemini anlama, çağdaş kültür hususunda bilgili olmak.

Bu sekiz yeterlilik yaşam boyu öğrenmenin bireye, topluma ve ekonomiye yönelik üç temel amacına yöneliktir. Yaşam boyu öğrenme becerisinin gelişmesi için belirtilen sekiz temel yeterliliğin geliştirilmesiyle mümkün olacağı ifade edilmiştir. Ayrıca yaşam boyu öğrenme becerisinin ilerletilmesi adına okuma, yazma, konuşma, dinleme, bağımsız öğrenme, araştırma, üst düzey düşünme ve öğrenme stratejileri gibi yeteneklere sahip olmanın şart olduğu dile getirilmiştir (Cotton, Akt. Konokman ve Yelken, 2014).

1.5. YAŞAM BOYU ÖĞRENME BECERİLERİNE SAHİP BİREY ÖZELLİKLERİ

Yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip birey özellikleri hakkında ilgili alanyazın incelendiğinde birçok tanım bulunmaktadır. Yaşam boyu öğrenen birey; herhangi bir problemin çözülmesinde ihtiyaç duyduğu bilgiye ulaşabilen, ulaşılmış olduğu bilgiyi kendine göre düzenleyebilen, bunların yanı sıra yeni bilgileri ekleyebilen bireyler yaşam boyu öğrenme yeterliğine sahip bireylerdir (Polat ve Odabaş, 2008: 143). Bu tanımlaya yaşam boyu öğrenme becerilerinde bireysel yeterlilikler ön plana çıkmıştır. Ayrıca bu yeterliliklere toplumdaki herkesin sahip olması beklenmektedir. Benzer bir şekilde Knapper ve Croypley' e (2000) göre ise yaşam boyu öğrenen bireylerde şu özellikler yer almaktadır:

- Kendi öğrenmelerini planlarlar,

- Kendi öğrenmelerini değerlendirirler,
- Edilgen öğrencilerden daha aktif konumdadırlar,
- Akademik ve akademik olmayan ortamlarda öğrenirler,
- Akran gruplarından, mentörlerinden ve öğretmenlerinden öğrenirler,
- Değişik ders ve disiplinlerden gerektiğinde bilgiler toplarlar,
- Değişik öğrenme stratejilerini farklı öğrenme ortamlarında uygularlar (Diker Coşkun, 2009: 41).

Yaşam boyu eğitim gören kişinin, yeni gelişmeler ve konularla alakalı, bilgi okuryazarı, meraklı, öğrenme becerilerine sahip olma vasıflarının sıralandırıldığı gözlenmektedir (Akkoyunlu, 2008: 14). Yaşam boyu öğrenme hakkında farklı ifadeler kullanılsa bile birbirine yakın tanımlamalar yapılmıştır. Epçaçan (2013: 357) çalışmasında yaşam boyu öğrenmede kişide bulunması gerekli olan nitelikleri aşağıdaki gibi sıralamaktadır;

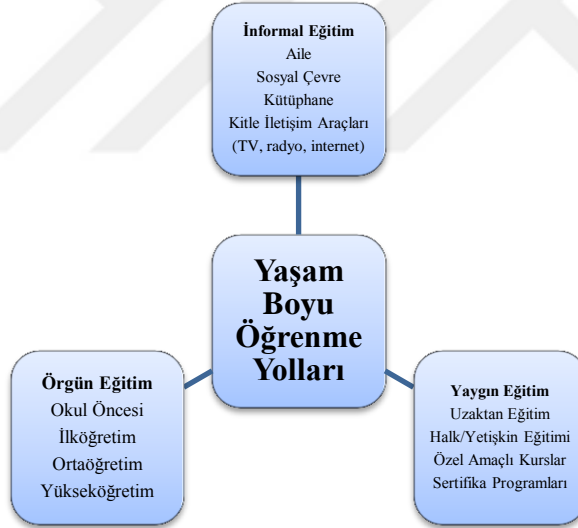
- Sorumluluk sahibi olmalı, yenilik ve değişikliklere açık olmalı ve ayak uydurabilmeli,
- Kendi öğrenme sürecini kontrol edebilmeli, öz denetim sahibi olmalı.
- Çevresiyle verimli ve etkili iletişim sağlayarak bilgi edinmeye arzulu olmalı,.
- İleri derecede düşünme kabiliyeti kullanarak sorunları çözüme kavuşturmalı yada öneride bulunmalı,
- Şahsi kabiliyetlerine uygun iş sektöründe istihdamını sağlayarak ekonomi için katkı yapmalıdır.
- Bilgi teknolojilerini verimli ve etkin bir biçimde kullanabilmeli,

Özetlemek gerekirse yaşam boyu öğrenme becerilerine okul dışındaki ortamlarda devam etmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bireyin yaşam boyu öğrenme becerilerini toplum içinde kullanabilmesi istenmektedir. Eksik olduğu alanlarda öğrenmesini planlayıp bu süreci kontrol etmesi ve son olarak kendini değerlendirmesi gerekmektedir. Aynı zamanda yaşam boyu öğrenen birey özellikleri ile 21. yy. bireylerinin sahip olması gereken özellikleri birçok açıdan örtüşmektedir.

1.6. YAŞAM BOYU ÖĞRENME YOLLARI

Bireyler yaşamının her döneminde öğrenmeyi sürdürebilmesi için bir çok fırsatı bulunmaktadır. Bireyin gereksinim duyduğu bilgiyi öğrenme isteği olduğu sürece bu fırsatları kullanabilir. Yaşam boyu öğrenme; bireysel, sivil, sosyal ve istihdam ile bağlantılı bir boyutta bilgi, yetenek ve etkinliğini ilerletmek amacıyla bütün yaşamı süresince üstlenen her çeşit eğitim etkinliklerini bünyesine almaktadır. Yaşam boyu öğrenme; yaygın eğitim, örgün eğitim, mesleki ve diğer yeteneklerin elde edilmesini sağlayan eğitimi de kapsar. Belirtilen sebeple yaşam boyu öğrenme bireyler içinde ayırım yapmaksızın her alanda gerçekleşebilmektedir (Aksoy, 2008). Öğrenmenin, günlük yaşamda, boş vakitlerde, aile ortamında veya çalışma ortamında, yani değişik mekan ve zamanlarda oluşabileceğini anlatmaktadır (Kaya, 2010).

Şekil 1. Yaşam Boyu Öğrenme Yolları

Kaynak: Diker Coşkun, 2009: 27.

Örgün (Formal) Eğitim: Genel olarak devlet denetiminde programlı ve planlı bir biçimde daha önceden amaçları ve hedefleri belirlenerek eğitim kuruluşlarında gerçekleşen, öğrencilere verilmesi istenen davranışları içeren eğitim şeklidir. Formal eğitim evresi, ana okulundan başlayarak üniversite eğitimini de barındıran geniş içerikli bir evredir (Özen, 2011).

Formal eğitim hedefleri vardır; daha önce tasarlanmış bir plan sınırlarında programlı bir şekilde yapılmaktadır, öğretim yoluyla hayata geçirilir. Öğretim evresi öğretmence tasarlanır, izlenir ve uygulanır. Eğitim başlamasıyla bitimine kadar özel bir çevre dahilinde denetimli olarak gerçekleştirilir. Bu evrenin belirli dönemlerinde ve bitiminde değerlendirme etkinlikleri yer almaktadır. Okullarda verilen eğitim formal eğitimidir. Okulun dışında tarım, endüstri ve hizmet sektörlerine bireylere bir meslek kazandırmak, işlerinde ilerlemelerini mümkün kılmak ve yenilikleri kavramak amacıyla verilen eğitim etkinlikleri, halk eğitim merkezlerince açılan kurslar formal eğitime örnek olarak gösterilebilir. Ülkemizde her sene çok sayıdaki birey bu türlü amaçlarla, programlı ve kısa zamanlı bir eğitime tabi tutularak yeni bilgiler, tutum, yetenek ve değerler kazanırlar. Özetle formal eğitim belirlenmiş bir program dahilinde olan, denetimli bir şekilde verilen, planlı amaçlı eğitimidir (Fidan, 2012: 4).

Okullarca sunulan öğretim etkinliklerinde amaç bireyin sürdürülebilir bir öğrenci olmasını sağlamak ve bu amaç doğrultusunda çalışan yetenek ve becerilerini ilerletmek olmalıdır. Yaşam boyu öğrenme yeterlilikleri ve becerileri bu gereksinimlerden ötürü meydana çıkmıştır (Karakuş, 2013: 27).

Zorunlu (örgün) eğitim, yaşam boyu öğrenmenin temelini oluşturmaktadır. Örgün eğitim döneminin iki temel özelliği vardır. Bunlardan birincisi ileride öğrenilecekler için temel oluşturmak, diğeri ise öğrenmenin sürekliliği için devamlı güdülenmeyi sağlamaktır. Örgün eğitim kurumlarının yaşam boyu öğrenmeye temel oluşturabilmesi için öğrencilerin eğitimlerini planlayabilmeleri ve aktif bir şekilde eğitime katılmaları önemlidir. Aynı zamanda örgün eğitim dönemi, yaşam boyu öğrenme becerilerini kazandıracak bir ortam sağlamalıdır (Kıvrak, 2007).

Yaygın Eğitim: Örgün öğretim kurumlarına gitmeyen veya gidemeyen insanlara temel beceri ve bilgilerin verilmesi, son olarak bitirdikleri sınıf ve ya bölümden sağladıkları beceri ve bilgilerin gelişmesini sağlayarak, bir meslek sahibi olmalarını sağlayacak yeni beceri ve bilgileri de kavrayabileceği şekilde veren her çeşit öğretim uygulamalarıdır (Diker Coşkun, 2009).

Yaygın Eğitim kursları; örgün eğitime devam eden veya etmeyen tüm insanları hedef kitlesi şeklinde kapsayan ve yaşam boyu süren bir eğitim türüdür.

Belirtilen sebepten dolayı yaygın eğitim sisteminin hedef kitlesi, geniş bir yetişkin kümesinden oluşmaktadır. Yetişkin vatandaşlar, açılan yaygın eğitim kurslarından faydalanabilmektedirler. Açılan bu kurslarda; okuma/yazma öğrenemeyenler, ana eğitim eksiği olanlar, örgün eğitim kurumlarının herhangi bir aşamasından terk etmiş olanlar, herhangi bir örgün eğitim bölümünü tamamlamış olanlar, mesleği bulunmayanlar, örgün eğitimlerini sürdürürken boş vakitlerini değerlendirme gayretinde bulunanlar, mesleğini terk etmek isteyenler ile emekli ve yaşlılar eğitim alabilirler (MEB, 2012).

Yetişkin eğitime bir bütün olarak baktığımızda toplumun gereksinim hissettiği yeterlilik ve beceri konumuna hakim olan 'yetişkinler toplumu' ortaya çıkarmak, yetişkinlerin toplumla ilgili sorunları kendi kendine çözüme etkin görev almada ve bireye kendini gerçekleştirme imkan sunmak gibi hedefler kabul görmektedir (Yazar, 2012).

Yetişkin eğitim alanından farklı olan, hayatın doğumdan ölümüne kadar tüm sürecini içine alan yaşam boyu öğrenme kavramı; sürekli eğitim, yetişkin eğitimi ve uzaktan eğitim gibi terimlerle beraber bulunmasının yanı sıra formal eğitimin kapsamı dışarısına çıkan ve informal eğitimi de içerisinde bulunduran geniş bir alanı içerisine almaktadır (Coşkun ve Demirel, 2012).

Özetlemek gerekirse örgün eğitim, eğitim ve öğretim kuruluşlarında verilmektedir. Verilen öğretim evresinin bitmesiyle birlikte sağlanması istenilen yeterlilik diploma ile sertifikalandırılır. Bir ülkenin ilerleyebilmesi adına öğretim etkinliklerinin ömür boyu devam etmesi, bireylerin yaşamları süresince kendilerini daima geliştirmeleri gerekmektedir. (Can, 2011). Bu doğrultuda yaygın eğitim, eğitim ve öğretim sistemi dahilinde örgün eğitime paralel bir şekilde yer almaktadır. Bütün bireylerin faydalanabileceği şekilde devlet ve sivil toplum kuruluşlarınca desteklenmektedir. Burada hedeflenen toplumun kalitesinin yükselmesidir. İnfomal eğitim kişinin yaşantısında tabii bir biçimde gerçekleşmektedir. Bilgi ve becerilerinin kazanımı bakımından ayrıca bir düzenleme yapılmamaktadır. Genellikle kişilerin hedeflediklerine paralel ikincil kazanımları olmaktadır. Belirlenen öğretim çeşitlerinin her birinde öğrenme etkinlikleri hayatla bağdaşan, toplumsal ve kişisel gereksinimlerle örtüşecek şekilde tasarlanırsa yaşam boyu öğrenme hayata

geçirilebilir (Diker Coşkun, 2009: 27). Böylelikle çeşitli sebeplerden dolayı örgün eğitime devam edememiş bireyler eksik hissettiği alanlarda gerekli yeterlilikleri kazanarak topluma kazandırılır.

İnformal Eğitim: Eğitim kuruluşlarında sağlanan eğitimde hedef bireyin sürdürülebilir bir öğrenci olmasını temin etmek olmalı ve bu amaç doğrultusunda çalışan yetenek ve becerileri iletmek olmalıdır. Yaşam boyu öğrenme becerileri ve yeterlikleride belirtilen gereksinimlerden dolayı meydana çıkmıştır (Karakuş, 2013: 27).

İnformal eğitim; yaşam dahilinde, amaçlı ve planlı olmayan, rastgele alınan eğitimidir. Belirtilen eğitim çeşidinde çoğu şey farkında olmadan öğrenilmektedir. Ailede, iş yerinde, arkadaş sohbetlerinde, sokakta, caddede, yani yaşamın bütün bölümlerinde bireyler bir takım davranış kazanmaktadırlar. Belirtilen yollarla davranışlar elde edilmesi informal eğitim olarak açıklanmaktadır (Yılar, 2006: 27).

1.7. YAŞAM BOYU ÖĞRENMEDE ÖĞRETMENİN ROLÜ

Avrupa Komisyonu raporunda da yaşam boyu öğrenmeye temel oluşturan becerilerin zorunlu eğitim döneminde kazandırılmasının önemine vurgu yapılarak, sadece ülkemiz için değil dünya üzerindeki tüm bireyler için yaşam boyu öğrenmenin en etkili basamağı olarak örgün eğitim kurumlarına dikkat çekilmektedir (Budak, 2009). Yaşam boyu süren bu evrenin önemli bölümünü teşkil eden okul hayatında, insanların en çok etkileşim içinde olduğu, genellikle örnek aldığı ve eğitime en çok etkisi olan, eğitim düzeninde anahtar görevi yürüten öğretmendir (Ayra ve Kösterelioğlu, 2015).

Temel yapı taşı olan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenen bireyler yetiştirilmesi için, sadece edinilen bilgileri öğrencilere aktarması yeterli olmamaktadır. Bununla birlikte öğrenmeyi öğrenme becerisi kazanan, öğrenmeye karşı ilgili ve istekli olan bireyler yetiştirilmesinde öğretmenler hem yönlendirici hem de rol model olmaktadır (İleri, 2017). Bu bağlamda öğretmenlerin yaşam boyu öğrenen bireyler yetiştirmeleri için önce kendilerinin bu becerileri özümsemeleri de önemlidir. Ayrıca öğretmenler çağın gerektirdiği yenilikleri takip etmelidir. Bazı zamanlarda yenilikleri takip etmekte yeterli gelmemekte; yenilikleri benimsemek,

uygulamaya koyabilme hususunda profesyonel olmak ve yenilikleri derslerde uygulayabilmeyi alışkanlıklar içine almak gerekir (Açıkgöz, 2011).

MEB ise yaşamı boyunca kendini geliştirmek isteyen öğretmenler için yeni nitelikler kazanması gerektiğini ayrıca sahip oldukları nitelikleri geliştirmesi gerektiğini belirtmiştir (MEB, 2008). MEB tarafından 2009 senesinde yayımlanan Türkiye'nin Yaşam Boyu Öğrenme Strateji belgesinde toplumu oluşturan bölümler bağlamında bu durumun önemine vurgu yapılmış ve öğretmenlerin de mesleki olarak gelişim sağlamaları bakımından yaşam boyu öğrenmenin önemi anlatılmıştır (MEB, 2009). MEB, bu doğrultuda öğretmenlerin çeşitli alanlarda eğitimler düzenlemektedir.

Böylelikle öğretmenlerin göreviyle ilgili ilerlemeleri ve gelişmeleri takip etmeleri görevlerini daha verimli ve etkin bir biçimde yerine getirmelerine pozitif yönde katkı sağlamaktadır. Öğretmen görevinin önemi ve özelliği sınırlarında kendisini geliştirebilmek adına seminerlere, konferanslara, kongrelere katılım sağlamalıdır. Öğretmen, hizmet-içi eğitim faaliyetleriyle desteklenmelidir (Çermik ve Güllaç, 2012).

MEB içerisindeki eğitimlerin dışında öğretmenlerin kendini geliştirmesini beklemektedir. Eğitimler dışında öğretmenlerin mesleki bakımdan ilerleme ve gelişmelerinin hizmet içi eğitim kurslarından ilerisine geçmesi ve bu anlamda öğretmene mesleki yeteneklerini ilerletmeye dönük farklı ve yeni öğrenme imkanlarının sunulmasının gerekli olduğunu açıklanmıştır (MEB, 2009). Aynı zamanda 19. MEB Şurası'nda öğretmen niteliğinin artırılması için yaşam boyu öğrenme ilkelerini temel alan bir mesleki-kişisel gelişim modeline ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir. Yine sürekli gelişim için öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme fırsatlarının çeşitlendirilmesi ve artırılması yer almaktadır (MEB, 2014).

1.8. YAŞAM BOYU ÖĞRENME ve AVRUPA BİRLİĞİ

Avrupa Birliği 1990'lı yıllardan itibaren özellikle projeler yoluyla eğitime büyük önem vermektedir. Eğitim alanında AB tarafından yürütülen çalışmalar arasında birinci önceliğin yaşam boyu öğrenmeye verildiği bilinmektedir. AB Komisyon'u 1995 yılında "Öğrenen Topluma Doğru" adlı bir çalışma yayınlamıştır.

Hazırlanan bu raporun temel amaçları arasında; anahtar beceriler belirleyerek bireyleri bu becerileri kazanmaya teşvik etmek, AB içinde hareketliliği sağlamak, bilgi iletişim teknolojilerini kullanımını yaygınlaştırmak, okul ve sanayi arasındaki işbirliğini geliştirmek yer almaktadır (Erdamar, 2015).

AB, yaşam boyu öğrenmeyi, “bilgi, beceri ve yeterliliği ilerletmek amacıyla belli bir zaman zarfı içerisinde uygulanan eğitim uygulamalarının bütünü ” biçiminde açıklamaktadır (Turan, 2005, s. 87). 2000 yılında AB, Avrupa için eğitime dönük amaçlar tespit etmiş ve toplantılarında yaşam boyu öğrenmeye dönük hayati uygulamalar yapılmıştır. Avrupa Komisyonu (2000) hedeflerini şu şekilde belirtmiştir:

- Bireyin gelişimi için ayrılan bütçenin artırılması gereklidir,
- 2010 yılından sonra 18-24 yaş aralığındaki bireylerin ilköğretimden sonra eğitime devam etmeme oranı yüzde 50 eksilmiş olmalıdır,
- Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında sanal ağlara erişim verilmeli, insanların yetişme hedefine dönük metotlar tespit edilmeli ve kurumlar Avrupa Birliği ile dayanışma halinde olmalıdırlar,
- Teknolojiyi uygun bir biçimde kullanmak için gereken niteliğe erişmek, ikinci yabancı lisan öğrenebilmeyi sağlama, girişimci bireyler yetiştirmek, sosyal olarak gerekli donanıma sahip bireyler yetiştirmek için ortak bir amaç geliştirmek ve bilgi okuryazarlığının çağa uygun gerekliliklerini kazanması için sertifika programları oluşturulmalıdır,
- Socrates, Youth, Leonardo gibi programlardan iyi verim alabilmek ve bu programların işleyişindeki sorunlar belirlenmelidir.

Yaşam boyu öğrenme kapsamına giren programlarla yaşam boyu öğrenmeye yönelik farkındalık ulusal ve uluslararası seviyede kendisini belli etmektedir. Bu bağlamda 2007-2013 yılları arasında Avrupa yaşam boyu öğrenme programları geliştirildiği görülmektedir. Bu programların sadece öğrencileri ve öğrenenleri değil eğitimcileri ve eğitim-öğretime müdahil olmuş tüm katılımcıları kapsamaktadır (Toprak ve Erdoğan, 2012). AB tarafından da üye devletlerin ilerlemesi ve aralarında bulunan işbirliğinin kuvvetlendirilmesi amacıyla çeşitli

bölümlerdeki eğitim programlarına ve projelerine destekler verilmektedir. Bu programlar aşağıdaki gibidir:

Socrates yaşam boyu öğrenme programı: Socrates yaşam boyu öğrenme programı ile amaçlanan hedefler örgün eğitim, yüksek öğretim, yetişkin eğitimi, dil eğitimi, açık ve uzaktan eğitim ile bilgi iletişim teknolojilerin kapsayan 5 temel program çerçevesinde gerçekleşmektedir. Bu programlar uluslararası iletişimin artırılmasıyla çeşitli etkinliklerde bulunularak gerçekleştirilmektedir (Akt. Karaman, 2012, s.15).

Comenius programı (örgün eğitim): Comenius programı, uluslararası boyutta okullardaki işbirliğini artırmak, farklı dil, kültür ve düşünceleri tanıtarak, kültürlerarası etkileşime olanak tanımaktır. Bu program dahilinde, okul kurumlarında bulunan öğretmen ve çalışanların niteliklerini yükseltmek için tasarlanan projeler yapılmakta ve projelerle öğrencilere şahsi gelişim temin edecek ve ilerleyen dönem içinde kariyer planlamasını doğru olarak yapabilecekleri aktif AB vatandaşı kişiliği oluşturulmak istenmekte (Akt. Karaman, 2012, s.15-16). Comenius programı çerçevesinde öğretmenler ve öğrenciler içinde Avrupa kültürleri, değerleri ve dilleri hususunda anlayış ve bilginin geliştirilmesi ile öğrencilerin şahsi gelişimleri, Avrupa vatandaşlığına hazırlama için lüzumlu olan ana yeterliliklere sahip olmalarının temin edilmesi, diğer Avrupa devletleriyle işbirliği kurarak verilen eğitimin kalitesinin yükseltilmesi, kültürler arasında iletişim sağlanmasının ve lisan öğrenilmesi hedeflenmektedir (Toygür, 2012).

Erasmus programı: Avrupa'da bulunan üniversite kuruluşlarının birbirleri ile işbirliği kurmalarını hedefleyen program, yükseköğretim kuruluşlarının az bir zaman zarfında öğrenciler ile personeller içinde değişimler oluşturmayı ve paydaş proje yaptıklarını, yapılan projelerin uygulanmasını sağlayabilmek adına maddi destek sunmaktadır (Özçiftçi, 2014). Erasmus, Avrupa'da yükseköğretimin kurulması ile ileri teknik eğitim ve yükseköğretimin yenilik evresine sağladığı katkıları fazlalaştırmayı hedeflemektedir (Toygür, 2012).

Grundtvig programı: Grundtvig programı, mesleki eğitimin yanı sıra her alanda yer alan yetişkin ve yaygın eğitimi üzerine yoğunlaşır. Bu program yaygın eğitimin sınırları içerisinde yer alan öğrenci, eğitici ve bunlar dışındaki

personellerini, yetişkin eğitimi içerisindeki eğitim kurumlarını ve hizmete sunan kuruluşlarını amaç edinir (Ulusal Ajans, Akt.Yaman, 2014).

Jean Monnet programı: Avrupa bütünleşmesi etkinlikleriyle alakalı bölümlerde araştırma ve eğitim uygulamalarının gelişmesini amaçlamaktadır (Toygür, 2012).

Leonardo Da Vinci: Mesleki öğretim ve eğitimdeki bireylerin Avrupa’da becerilerinin, yeterliliklerinin ve hareketliliğinin yükseltilmesi, çağdaş yabancı dillerin teşviki ve Yaşam Boyu Öğrenme Programı bitene kadar her sene seksen bir bireyin değişim ve projelere katılması hedeflenmektedir (Toygür, 2012).

Lingua (dil öğretimi ve öğrenimi): Lingua programı Comenius, Erasmus ve Grundtvig programlarındaki dil öğrenimini desteklemek ve geliştirmek amaçlı projeler geliştirmek üzere hazırlanmıştır. Bu program için, Avrupa dillerini korumak ve öğrenimini desteklemek büyük önem taşır. Bu amaçla, dil öğreniminin önemini vurgulamak ve dil çeşitliliğini arttırmak gerekmektedir. Kaliteli bir dil öğrenimi ve öğretimi gerçekleştirmek üzere bu program, dil öğrenimine yaşam boyu ulaşabilme imkanı tanımaktadır (Akt. Karaman, 2012, s.16).

Minevra programı: Minevra, Socrates programının ikinci aşamasında 2000 yılında programa eklenmiş olup eğitimde bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) ile açık ve uzaktan öğrenim (AUÖ) bölümlerinde Avrupa işbirliğini teşvik ederek bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılmasına yönelik olan bir programdır.Yeni fikirlerin anlaşılmasına yönelik projeler geliştirerek yenilikçi bir eğitim hedefler (Akt. Karaman, 2012, s.16).

1.9. YAŞAM BOYU ÖĞRENME ve TÜRKİYE

Avrupa’da başlayan gelişmeler Türkiye’ye de yansımıştır. Milli Eğitim Bakanlığı’nca ilk defa yaşam boyu öğrenme olgusuna bir başlık altında konumlandırması 17. Eğitim Şurasında yer almıştır “Küreselleşme ve Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi” konusu dahilinde yaşam boyu öğrenmeye dikkat çekilmiştir (Güngör, 2007). Milli Eğitim Bakanlığı daha sonra çeşitli çalışmalar yürüterek yaşam boyu öğrenmeye yönelik çerçeve oluşturmuştur.

Yaşam boyu öğrenmeye yönelik Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı ana amaçlarına erişebilmek adına geçmişten bugüne değişik etkinliklerde bulunmaktadır. Benzer şekilde Avrupa Birliği ile uyum aşamasında da yaşam boyu eğitim gören bireyler yetiştirebilmek amacına dönük çalışmalar da yapılmaktadır. Belirtilen amaçla yapılan uygulamalardan ön plana çıkarmı Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı dahilinde 2001’de yapılan " Örgün olmayan Eğitim veya Hayat boyu Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu”dur. Bu raporun içeriği bakımından Türkiye’de yaşam boyu öğrenmeyle alakalı tasarlanan politikalar ve yatırımlar aşağıda belirtilen biçimde özet olarak sunulmuştur (Coşkun, 2009).

- Milli Eğitim Bakanlığına, diğer kamu kurumları ile özel kurumlara bağlı her kademe ve alanlardaki okul ve kuruluşlarda uygulanmakta olan eğitim materyalleri ve öğretim programları yaşam boyu eğitim yaklaşımı kapsamında dikkate alınmalıdır. Bu amaçtan hareketle, eğitime dair mevzuatların üzerinde düzenlemeler yapılmalıdır.
- Yetişkin eğitimindeki uygulamaların üzerinde çok fazla durulmalıdır.
- Eğitime harcanan toplam paranın GSMH oranı arttırılmalıdır.
- Yaygın eğitimi alanındaki olanaklar ve fırsatlar arttırılmalıdır.
- Eğitim ve kültür olanaklarından eksik kalan gruplar, onlara en yakın ve onların gündelik problemlerini paylaşan bireylerce genellikle daha kolay yaklaşılabildiği gerçeği gözlerden kaçırılmamalıdır.
- Ülkemizde süratli bir şekilde yükselen yaşlı nüfusun, sosyo-kültürel özellikler kapsamında yeni olanaklarla yaşamları zenginleştirilmeli, yaşama bağlı kalmaları devam ettirilmeli, üretim amaçlı etkinliklerle desteklenerek kişisel bütçeye ve ekonomiye katkı sağlamalarına olanak verilmelidir.
- Milli Eğitim Sistemi, gelişmiş ülkelerin tamamının benimsemiş olduğu ve her ferdin yaşam boyu öğrenim görmesini hedefleyen eğitime dair yeniliklere ilgisiz kalmamalı ve eğitim sistemi bu çerçevede tekrar gözden geçirilmelidir. Böylesi bir çalışmada başarılı olmak amacıyla da yaşam boyu öğrenme ilkesinin içeriğinin doğru kavranması, bu hususta ilerleme yaşamış ülkelerin tecrübelerinden istifade edilmesi ve yaşam boyu öğrenme ilkelerinin ülkemiz koşullarına uyum sağlandırılması büyük önem taşır.

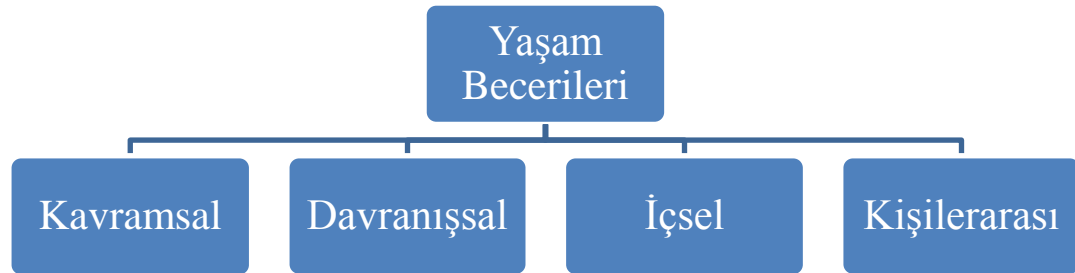
- Mesleki eğitimde yaşam boyu öğrenme kavramı özel bir konumda yer almaktadır. Mesleği olan bireylerin devamlı hizmet içi eğitimlere alınması zorunlu hale gelmektedir. Bu gereklilik maddi durumları iyi olan büyük işletmelerde probleme dönüşmezken küçük işletmelerin en önemli problemlerinden biri olarak karşımızda yer almaktadır.

19. yüzyılın sonlarına doğru yaşam boyu öğrenme, dünyanın gündemine taşınmıştır. Türkiye’de ise 2000’lerin başlarında yoğun bir gündem oluşturmuştur. Ülkemiz, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü’nün temellerini atarak yaşam boyu öğrenme konusunu önemli olarak kabul ettiğini sergilemiştir. Böylelikle belirtilen çalışmaları tek konumdan idare etmeyi tasarlamıştır (Güleç, Çelik ve Demirhan, 2012).

1.10. YAŞAM BECERİLERİ

Alanyazın incelendiğinde yaşam becerileri ‘‘İnsanların gelişimleri ve değişim evresinde varlığını aktif bir biçimde sürdürebilmeleri için sahip olunması gereken yeterlilikler’’ olarak tanımlanmaktadır (Kolburan ve Tosun, 2011). Kar (2011)’ a göre yaşam becerileri, duyularımızın ve kendi gelişimimizi yönetme özelliğimizin uygulaması olarak ifade etmiştir. Farklı kaynaklar yaşam becerilerini sınıflandırmış ve alt becerilerin birleşimi olarak ele almıştır. Gomes ve Marques (2013) ise yaşam becerilerini Şekil 2’deki gibi dört sınıfa ayırmıştır.

Şekil 2. Gomes ve Marques’e Göre Yaşam Becerileri

Kaynak: Gomes ve Marques, 2013.

Yaşam becerileri; günlük yaşamın getirdiği gereksinimlerle ve zorluklarla bireysel olarak etkili biçimde baş etmek için gereken uygun ve pozitif davranış

yeteneğidir (WHO, 2004). WHO, UNESCO ve UNICEF'in yaşam becerilerinin sınıflandırılması Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. WHO, UNESCO ve UNICEF'in Yaşam Becerilerinin Sınıflandırılması
Yaşam Becerileri

-
- Problem çözme
 - Karar verme
 - Etkili iletişim
 - Yaratıcı düşünme
 - Stresle başa çıkma
 - Kişiler arası iletişim
 - Empati
 - Eleştirel düşünme
 - Öz farkındalık
-

Hanbury (2008) WHO'nun tanımından yararlanarak, yaşam becerileri ile diğer beceriler arasındaki farklar tablosu oluşturmuştur. Farklar tablosundan yola çıkarak yaşam becerileri Tablo 2'deki gibi belirtilmiştir.

Tablo 2. Yaşam Becerileri Sınıflandırması
Yaşam Becerileri

-
- Karar verme
 - Hedef belirleme
 - Problem çözme
 - Stresle baş etme
 - Duygularla baş etme
 - Uzlaşma
 - Arkadaşlık ilişkisi
 - Kişiler arası ilişki
 - Empati
 - Eleştirel düşünme
 - Yaratıcı düşünme
 - Akran baskısına direnme
 - Kendine güven
-

Kaynak: Hanbury, 2008.

Bireyin yaşamı boyunca karşılaşılabileceği zorluklara başedebilemesini sağlayan beceriler yaşam becerileri kapsamında ele alınmaktadır. Yapılan sınıflamalarda yaşam becerilerinin alt becerileri hemen hemen benzerlik göstermektedir. 21. yy. becerileri yaşam becerisini ve bu beceriler kapsamındaki alt becerileri kapsamaktadır.

Karar Verme: Ellis (2007)'ye göre; karar verme becerisi, bireylerin ilklerini sıralamalarını, strateji üretmelerini ve düşünceyle uygulama arasında gereken ilişkileri oluşturmalarını sağlamaktadır (Akt. Çakmakçı ve Özabacı, 2013).

Empati: Empati kurma becerisi bireyin dışındaki kişileri, durumları, sosyal çevreyi ve durumları kavramamıza yardımcı olmaktadır. Bu kapsamda öğretmenin değişik öğrenci tiplerini, onların sorunlarını ve duygularını kavrayabilmesi bakımından empati oluşturma becerisine sahip olması gerekir (Bolat ve Balaman, 2017).

Yaratıcı düşünme: Yaratıcı düşünme, özgün, yeni ürünler yaratmayı, yeni çözümler oluşturmayı var eden bir düşünce sistemidir (Gök ve Erdoğan, 2011). Belirtilen ifadelerde görüş birliği sağlayan araştırmacılar yaratıcılığı, doğru cevabı olmayan sorunları yeni çözümler, yeni yollar, yeni buluşlar, yeni fikirler var etme yeteneği şeklinde açıklamaktadırlar (Yenilmez ve Çalışkan, 2011, s. 51).

İletişim Becerileri: İletişim, insanların hayatlarını basitleştiren ve toplumsallaşma evresinde önemli derecede etkisi olan etkinliklerle alakalıdır (Toy, 2007). Etkili ve verimli iletişim becerileri sözel ve sözel olmayan iletişim becerileri şeklinde iki grupta incelenmiştir (Ceylan, 2006). Etkili iletişim her birey için insanlar arası ilişkileri basitleştirecek becerilerdir. İletişimin gayesi, ileten ve iletilen arasında veri, tutum ve düşünce ortaklığı oluşturmaktır. İletişim için en önemli husus veri paylaşımının iki taraflı oluşudur (Küçük, 2012).

Problem Çözme: Bireyin problemlerle başa çıkabilmesi, problemleri çözme becerisine bağlıdır. Ayrıca bu beceri Simmermon (2009) göre; yaşam boyu öğrenme isteğini bireye aşılacak ve zevkini tattırmak ancak problem çözme aşamasında, bilginin önemli olduğu hissini vererek mümkün olacağını ifade etmiştir.

Eleştirel Düşünme: Bilgilerin daha verimli bir şekilde kavranması, yeni oluşmuş durumlar karşısında uygulanabilmesi ve değerlendirme yeteneklerinin ilettilmesidir (Semerci, 2003). Eleştirel düşünme evresinde kişinin ilk olarak önemli olan problemi iyi bir biçimde tanımlaması ve eleştirel bir biçimde düşünmesi için kişinin bütün olabilecek durumları göz önünde bulundurarak düşünmesi gereklidir (Ersoy ve Başer, 2011).

Stresle Baş Edebilme: Stres sebeplerini azaltmaya yönelik harekete geçme, fiziksel ortamda veya yaşam biçiminde yapılacak değişiklikler rahatlamayı öğrenmedir. (Sreekumar, 2016). Okul hayatında önemli bir oranda stres yaşanmasına sebep olan sınav kaygısı, kişinin yetersizliğine ve başarısızlığa dönük negatif fikirlerini ve iç seslerini barındırması yönünden bu durumun en net örneklerindedir (Özdemir ve Ergene, 2014). Psikolojik olarak zorlanma, içsel ya da dışsal sebepli durum ya da olayın kişi tarafından negatif yönlü olarak benimsenmesiyle başlar ve bunu neticesinde gösterilen tepkilerde stresi meydana getirmektedir (Oral, 2004).

Kişilerarası İletişim Becerileri: Kişi şahsını ve biyolojik etrafını tanımlandırmaya başlamasıyla, ilk ve en çok yaptığı uygulama kişiler arası iletişim kurmadır (Erdoğan, 2011, s. 267). İletişim evresindeki bilişlilik kişiler arası iletişimde kişileri birbirlerine bağlamaktadır ve konuşmaları biçimlendirir (Oğuz, 2012, s. 73).

Duygularla Başa Çıkma: Duygular negatif ve pozitif olmakla beraber tüm kişileri tesiri altına alır. Kişiyi tutsaklayan negatif hislerin nelerden kaynaklandığı belirsiz gibi görülsede bu negatif hislerin bilinç dışında belirli sebepleri vardır (Şahin ve Arı, 2015). Ayrıca bireyin kendi duygularını tanımasını ve bu duygularla başa çıkmasının yanı sıra karşısındaki bireyin duygularını anlaması için önemlidir (Sreekumar, 2016, s. 10189).

Öz Farkındalık: Öz-farkındalık, içinde var olduğumuz çok çeşitli bilinç seviyelerinde öz yansıtma yapabilme becerisidir. Yeteneklerimiz hakkında gerçekçi bir değerlendirme yapma, hislerimizi bilme ve özgüven oluşturmaktır. (Elias ve Mocerı, 2012). Zorlukların ve kaosun ortasında denge, odaklanma ve dinginliği oluşturmamıza yardımcı bulunan iç biyo-geribildirim sistemini güçlü bir hale getirerek, zihinsel, fiziksel, tinsel ve duygusal bilinç durumları üstünde etkili yönlendirme ve yansıtma yapmamızı sağlamaktadır (Yıldız, 2011).

1.11. 21. YÜZYIL BECELERİ

Yaşadığımız çağda teknolojinin hızlı gelişimi, toplumu oluşturan bireylerin ihtiyaçlarını, yaşamlarını, olaylara ve olgulara bakışlarını gibi birçok alanını etkilemektedir. İhtiyaç duyduğu bilgi ve beceriler toplumsal yaşama uyum

sağlamasını, iş dünyasındaki beklentileri karşılama açısından önemlidir. Aynı zamanda bireye bir yaşam tarzı oluşturmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla kişilerin ortaya çıkan değişmelere tepki göstermesi, teknolojiye sahip olabilmeleri, hızlı bir biçimde üretilen veri yığılmaları içinde bilgiyi tercih ederek, değerlendirerek ve analiz ederek elde etmesi, sağladıkları verileri günlük hayatlarında kullanmaları ve ürünlere çevirebilmeleri adına ana yeteneklerinin yanı sıra üst seviye yeterlilik ve becerilere sahip olmaları gerekir (Anagün vd.,2016: 161). Bireyin kısacası kendini gerçekleştirme ve çağa uyum sağlama için gerekli olan problem çözme, yaratıcılık, eleştirel düşünme ve yaşam becerisi dahil birçok beceri 21. yüzyıl becerileri altında toplanmıştır.

21. yüzyıl becerileri, tek olarak ne bilgiyi nede beceriyi kapsamaktadır. 21. yüzyıl becerileri; performansı ve anlamayı içermektedir. Diğer bir ifadeyle beceri ile bilginin karıştırıldığı bir olgudur (Dede, 2010: 4). 21. yüzyıl becerileri çoğu kurum ve kuruluşlarca değişik biçimde sınıflandırılmışlardır. Bahsedilen beceriler değişik kurum ve kuruluşlarca temel yeterlilikler (key competences), istihdam becerileri (employability skills), hayatta kalma becerileri (survival skills), derin öğrenme becerileri (deep learning skills), gerekli beceriler (necessary skills) gibi adlarla belirtilse de tamamı için ortak olan 21. yüzyıl için temel oluşturmuşlardır. Belirtilen kurum ve kuruluşların çoğu ABD kaynaklıdır. Becerilerin kendi eğitim düzenleri için değerlendirilmiş bulunmasına karşılık uygulanan araştırmalar evrensel özelliktedir (Ekici vd., 2017). 21. yüzyıl becerileri hakkında çalışma yapan kuruluşlar arasında yer alan Uluslararası Eğitimde Teknoloji Derneği (ISTE) 21. yüzyıl becerilerini altı başlık altında sınıflandırmıştır. Diğer bir kuruluş olan Amerikan Kolej ve Üniversiteler Derneği ise dört başlık altında sınıflandırmıştır (Tablo 3).

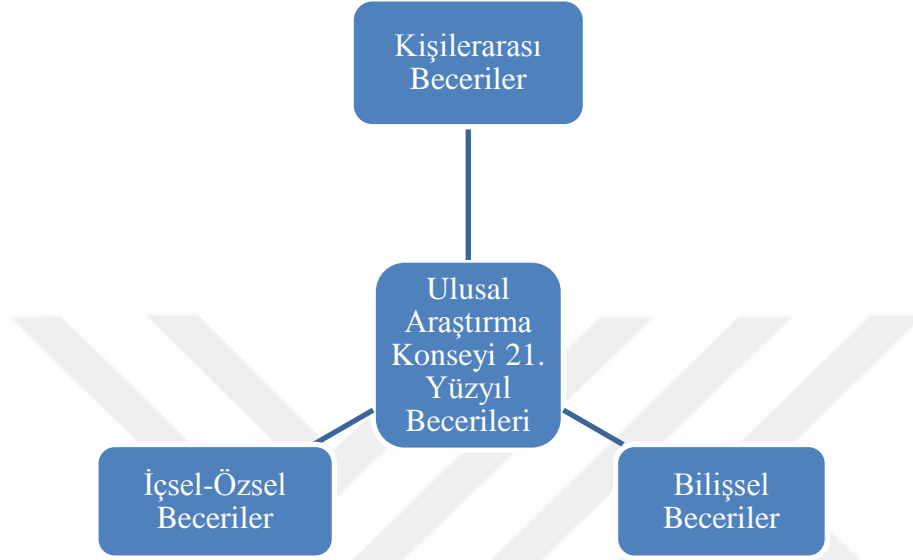
Tablo 3. Uluslararası Eğitimde Teknoloji Derneğine ve Amerikan Kolej ve Üniversiteler Derneğine Göre 21. Yüzyıl Becerileri

Uluslararası Eğitimde Teknoloji Derneği (ISTE) 2007	Amerikan Kolej ve Üniversiteler Derneği
Yaratıcılık ve yenilikçilik	İnsan kültürleri, fiziksel ve doğal dünya bilgileri
İletişim ve işbirliği	Entelektüel ve pratik beceriler
Araştırma ve bilgilendirme süreci	Kişisel ve Sosyal Sorumluluk
Eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme	Bütüncül öğrenme
Teknoloji faaliyetleri ve kavramları	
Dijital vatandaşlık	

Kaynak: ISTE Standards-T, 2007.

İlgili alanyazın bakıldığında ayrıca Ulusal Araştırma Konseyi 21. yüzyıl bu becerilerini bilişsel, içsel-özel ve kişisel becerileri temel alarak bunların harmanlamasıyla üç temel başlık oluşturmuştur (Şekil 3).

Şekil 3. Ulusal Araştırma Konseyine göre 21. Yüzyıl Becerileri

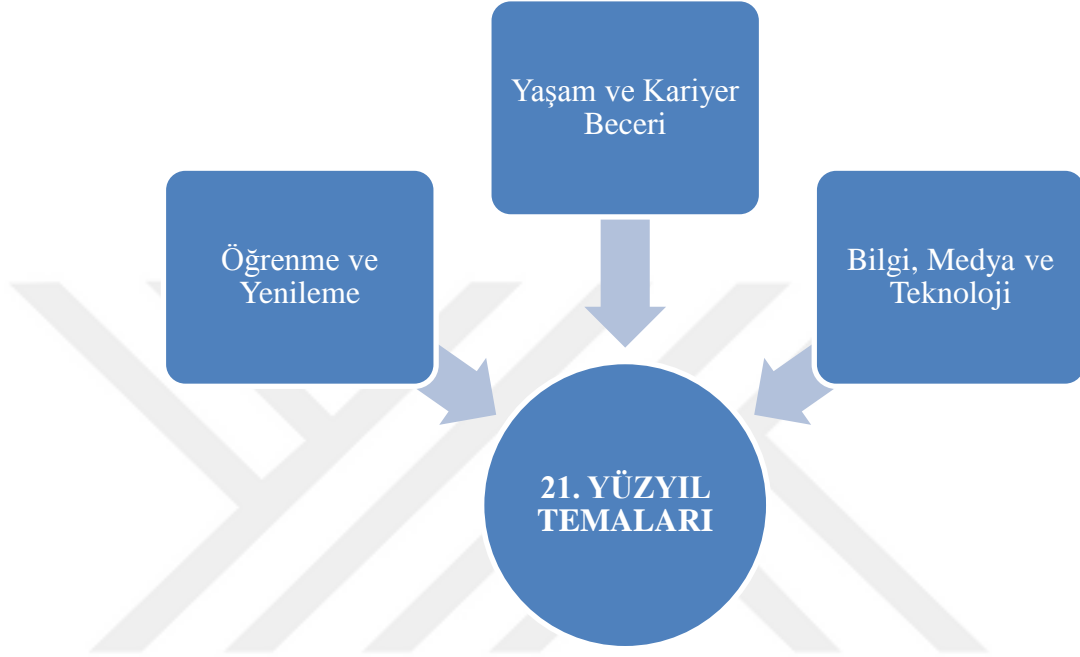
Binkley ve arkadaşları (2010) 21. yüzyıl becerilerini beş beceri grubuna ayırmıştır. Bu beceri gruplarını alt beceriler oluşturmuştur. Alt becerilerden bir tanesi iki veya daha fazla beceri grubu kapsamında bulunabilmektedir.

- Öğrenme ve yenileme becerileri; iletişim, yaratıcılık, eleştirel düşünme yenilik, problem çözme, işbirliği,
- Düşünme becerileri; problem çözme, eleştirel düşünme, karar verme, yenilikçilik, yaratıcılık, öğrenmeyi öğrenme
- Çalışma becerileri; iletişim ve işbirliği veya takım çalışması
- Çalışma için araçsal beceriler ; bilgi okuryazarlığı, iletişim ve bilgi teknolojileri okuryazarlığı ve
- Yaşam becerileri; vatandaşlık, kişisel ve toplumsal sorumluluk, yaşam ve kariyer becerileri,

21. yüzyıl becerileri hakkında yapılan çalışmalarda en çok kabul görülenlerden birisi Partnership for 21st Century Skills'in (P21) sınıflandırılmasıdır. P21' in sınıflamasına göre 21. yüzyıl becerileri Öğrenme ve Yenileme, Bilgi, Teknoloji ve Medya ile Yaşam ve Kariyer Becerileri şeklinde üç ana temadan

oluşturmaktadır (Partnership for 21st Century Skills, 2015). Teknolojik ilerlemelerin hızlı bir şekilde yaşandığı ve gidildikçe hayatımızda daha çok yer edindiği yeni bir dünyada bu üç tema 21.yy fertlerinin gereksinim hissedeceği yeteneklerin temel şablonunu oluşturmaktadır (Şekil 4).

Şekil 4. Partnership for 21st Century Skills'e göre 21 Yüzyıl Öğrenme Temaları

Kaynak: Battelle for Kids, 2019.

Alanyazına bakıldığında 21. yy. becerilerinin yaşam becerilerini kapsadığı görülmektedir. Aynı zamanda yapılan farklı sınıflamalarda 21. yy. becerileri kapsamında problem çözme, eleştirel düşünme gibi birçok ortak alt beceri bulunmaktadır.

Problem Çözme Becerisi: 21. yüzyıl dünyasında en önemli becerilerinden biridir. Günlük hayatta karşılaşılan problemleri aşmak için verimli çözüm metotları üretmektir. Bilinenlerin tekrar güncellenmesiyle karşı karşıya kalınan sorunlara çözüm metotları bulma evresidir. Gündelik yaşamın her safhasında sorunlar çıkabilir ve çeşitli zorluklarla karşılaşılabilir. Bu sebepten dolayı problem çözme becerisi toplumun her kesiminden bireylerin sahip olması gerektiği ana becerilerdendir (Eryılmaz ve Ulusoy, 2015). Problem çözme becerileri gelişimini tamamlamış bir birey, bilgi birikimlerini verimli bir biçimde kullanarak karşılaştığı sorunları etkili ve kolay metotlar ile çözüme kavuşturabilir (Tavlı, 2009).

Eleştirel düşünme Becerisi: Düşünme, içinde olunan şartlara anlam verebilmek için geliştirilen aktif amaçlara dönük, organize bir bilişsel evre şeklinde açıklanmaktadır (Kurnaz, 2013). Eleştirel düşünme fertin ve iletişim içinde bulunduğu fertlerin fikirlerini ön plana alarak bireyin şahsını ve etrafındaki durumları, olayları kavramayı amaç edinmiş aktif bir zihinsel süreçtir (Özden, 2014). Ennis (2011)'e göre ise eleştirel düşünme, zihinsel yöntemler ve değerlendirmeye ilişkin birçok beceriden oluşmaktadır. Eleştirel düşünceye sahip birey etkili soru sorma, probleme odaklanma, düşündüklerine dair temel kavramları özümseme, etkili gözlem yapma, varsayımlara bulunma ve bunları değerlendirerek çıkarımlarda bulunma gibi çok farklı türden becerilere sahiptir. Ayrıca Pujar ve Patil, (2016) değer ve tutumlara anlam yükleyebilmemize eleştirel düşüncenin yardımının olacağını ifade etmiştir.

Yaratıcılık ve yenilikçilik: Yaratıcılık bulunanın yeni uyumu ve türlerinin yeniden keşfedilmesi veya güncellenmesine dayalı bir evredir (Özden, 2014). Güneş (2012)'e göre yaratıcı düşünen kişi sorunlara karşı farklı çözümler üreten olarak tanımlanmaktadır. Yaratıcılık becerisi bulunan kişiler sorunlara karşı duyarlı olmakla beraber sorunlara alternatif çözümler üretebilen, gelenekselliklere bağlanmayarak diğerlerinin farkında olmadıkları ilişkileri tespit edebilen bireylerdir. Belirtilen bireylerin ürettikleri çözümler standartlardan değişik ve sayısı çok olacağı gibi kendilerine hastır (Karakuş, 2013). Belirtilen kişiler özgüvenleri gelişmiş, risk almaktan kaçmayan, bağımsızlığı beğenen, idealist, yenilikçi bireylerdir (Özden, 2014).

Yaratıcılık bilim ve sanat alanı için ne derecede geçerli ise bireylerarası ilişkilerde de o derecede önemli bir durumdur. Küresel dünyada işletmelerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için yeniliklere uyum sağlayabilmeleri yenilikçi ve yaratıcı oluşlarıyla yakından alakalıdır. Bu sebepten iş hayatı müşteri talepleri, değişen eğilimler, var olma süreci, yaşanan rekabet, kişiyi yaratıcı olmaya zorlamaktadır (Eryılmaz & Ulusoy, 2015).

Yenilikçilik, genel anlamada, “yenilikçi olma durumu” şeklinde açıklanmaktadır (TDK, 2018). Kılıçer (2011)'e göre ise bireysel yenilikçilik, bireyin yeniliklere karşı arzulu davranması, yeniliği özümsemesi ve yeniliğe karşı pozitif bir

düşünce yapısına sahip olması ve yeniliği kullanabilmesi yada yenilikten faydalanabilmesi şeklinde açıklamıştır.

Karar Verme: Karar verme becerisi, bireylerin yeteneklerini, bilgilerini, tecrübelerini, görgülerini problemlerin çözüme ulaşmasında verimli ve etkin bir şekilde kullanmasıdır (Arın, 2006). Karar verme becerisi, genç bireylerin ilklerini tasarlamalarını, bu tasarıları hayata geçirebilmek için planlar yapmalarını ve eylem ile düşünce arasında gereken ilişkiyi oluşturmalarını sağlamaktadır (Ellis, 2007'den Akt. Çakmakçı ve Özabacı, 2013).

İletişim ve işbirliği: Düşünce, duygu veya bilginin alakalı araçlarla diğer bireylere doğru açık bir biçimde paylaşılmasına dönük becerilerdir. Eğitim dahilinde öğretme ve öğrenmeye dönük bütün uygulamalar iletişim etkinliğidir. Diğer bireyler üzerinde etki yaratma süreci olan iletişim öğrenme kavramıyla bağlantılıdır. Kişilerin etkileşimden kaynaklanan iletişim bilişsel, duyuşsal ve psikomotor bütün davranışlarını kapsamaktadır (Adıgüzel, 2015). İletişim kurmaya yeteneği olan bireyler diğer kişilere saygı gösterebilen, özgüveni gelişmiş, grup çalışmalarında yetenekli, paylaşımına açık, sorunlara karşı duyarlı bireylerdir. Bu yönden ele alındığında iletişim bilgi çağında edinilmesi gerekli 21. yüzyıl beceresidir (Eryılmaz ve Ulusoy, 2015).

İş birliği, ortak hedef için bir araya gelen kişilerin yararlı, paydaş fayda elde etmek için meydana getirdikleri çalışma ortaklığına denilmektedir. İşbirliği eğitim alanında da öğrenmeye dönük yollarından birisini oluşturur. İş birliği kişilerin uyumlu bir biçimde hareketler sergileyerek uğraşılan işten sağlanacak verimliliği en üst seviyeye taşımaktır. Bireysel farklılaşmanın verimliliğinden yararlanılmasını dayalı iş birliğiyle kişilerinin performanslarını en üst seviyede kullanmaları amaçlanmaktadır. Çağımızda insanlar bilgiye erişip değerlendirebilmek ve yeni bilgiler üretilebilmesini sağlayabilmek için diğer bireyler ile iş birliği halinde çalışabilmesi zorunluluk şekline dönüşmüştür (Partnership for 21st Century Skills, 2015).

Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri: İletişimin dijital hale dönüşmesi bilgi-iletişim teknolojileri okuryazarlığı ve teknoloji okuryazarlığının önemi yükseltmiştir. Bilgi-iletişim teknolojileri, bilgiye ulaşmada bilgilerin kullanımı ve

değerlendirilebilmesinde ve yeni bilgiler üretiminde teknolojik araç ve gereçleri kullanma yetenekleridir. (Eryılmaz ve Ulusoy, 2015).

Bu bölümdeki becerilerin önemlilerinden biri de medya okuryazarlığı becerisidir. Bilgiye ulaşma, toplumsallaştırma, eğlendirme, kamuoyu oluşturma, eğitim gibi fonksiyonlarıyla bireyin yaşamının önemli bir parçası şekline dönüşen medya, bireyi sık bir bilgiye maruz tutar. Medya okuryazarlığı medya tarafından verilen iletileri filtreleme yeteneği şeklinde tanımlanabilir. Birey belirtilen beceriler sayesinde medya kaynaklı iletilere erişme, erişim sağlanan iletileri analiz edebilme, değerlendirme ile bunları iletme uygulamalarını gerçekleştirmektedir. Medya okuryazarlığı medya tarafından verilen yüzeysel iletileri analiz edebilmekten ziyade yönlendirme amaçlı derin ve açık iletilerin farkına varmaktadır (Karakoyun, 2014).

Yaşam ve kariyer becerileri: Günümüz dünyasının karmaşasına ayak uydurmak için gerekli olan esneklik ve uyum yeteneği, girişim ve öz-yönetim, sosyal ve kültürel arası beceriler, liderlik ve sorumluluk gibi becerilerin tümüdür diyebiliriz. Kariyer ve yaşam becerilerine sahip olan öğrenciler; hayatlarında sahibi olduğu değişik vazifelerin (öğrenci, çalışan) gerektirdiği koşullarını yerine getirmektedirler, iş ortamında yaşanan bilinmezlerin hakkında gelebilirler, eleştiriye açıktırlar, verimli bir biçimde zaman yönetimi yapabilirler, hayatlarında hedeflerini tespit edebilirler, kendilerini iş hayatına motive edebilmektedirler, öğrenimlerini ömürleri süresince devam ettirebilirler, değişik düşünce tarzlarına ve kültürlere saygı gösterebilirler, yeni ve özgün proje tasarlayıp üretebilirler (Anagün vd., 2016).

Dijital vatandaşlık: Sistemli bir şekilde interneti aktif olarak kullanan, internetteki yazılanları okuma, yazma, anlama ve yönlendirme becerisine sahip olan ve ekonomik gücüne göre internet erişimi bulunan bireylerdir (Mossberger, Tolbert ve McNeal, 2007). Farmer (2010)'e göre de sanal verileri uygun bir şekilde ayırıp seçerek sanal platformları etkin olarak kullanabilen ulaştığı bilgileri hem kişisel hem de toplumsal gelişim amaçlı kullanabilen bireylerdir.(Akt. Sakallı, 2015). Ribble (2011) ise dijital vatandaşlığı; dijital ahlak, dijital yasa, dijital hak ve sorumluluklar, dijital sağlık, dijital güvenlik, dijital okur-yazarlık, dijital iletişim, dijital ticaret, dijital erişim şeklinde 9 boyutta incelenmiştir. Teknolojini gelişiminin insana bir yansımasıdır. Böylelikle bireyin daha çok etkileşimini ve küreselleşmesini sağlar.

Yapılan çalışmalar 21. yüzyıl becerilerini genel olarak bireylere sorunları giderme, karar verme, eleştirel düşünme gibi ileri derecede düşünme becerilerinin yanı sıra yenilikçilik, yaratıcılık, iletişim ve işbirliği becerileri, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı, yaşam becerileri ve dijital vatandaşlık gibi yeteneklerin indirilmesinin önemini ön plana çıkarmaktadır. Bahsedildiği üzere 21. yüzyıl becerileri bireylerin yaşamlarını daha kaliteli bir şekilde devam ettirmeleri, karşılarına çıkan sorunların üstesinden daha pratik bir şekilde gelmelerini, toplumda veya çevresinde gerçekleşen olaylara değişik bir bakış açısıyla bakıp analiz etmeleri, mesleki, sosyal hayatlarında daha da başarılı bir konuma gelebilmeleri için gereken yeteneklerdir (Anagün, 2016: 164)

1.12. 21. YÜZYIL ÖĞRENEN BECERİLERİ

Küresel bir değişimin olduğu çağda geri kalmamak için değişen gereksinimler doğrultusunda öncelikle öğretmenlerin kendini yenileyebilmesi ve sonrasında öğrencileri de güncelleyebilmesi gerekmektedir. Değişen birçok ortam ve araç gibi, öğrencilerin edineceği becerilerde çağa uyum sağlamalıdır. Öğrencilerin doğru bilgiye ulaşması, bilgiyi yapılandırılması ve yeni bilgiler üretmesi için sahip olması gereken becerilerle donatılmalıdır. Bilgi çağında 21. yüzyıl öğrenme becerileri eğitimde hayati bir göreve sahiptirler. Öğrencilere temelde kazandırılması gerekli temel öğrenme problem çözme, becerileri aktif öğrenme, iletişim ve işbirliği, öğrenmeyi öğrenme becerileridir. Bahsedilen öğrenme becerileri 21. yüzyıl becerilerinin kazanılması bakımından önem arz etmektedir (Louis, 2012).

Yapılan araştırmalarda 21. yüzyıl öğrenci özellikleri farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Eğitimde Teknolojik Uluslararası Topluluğu öğrencilerin etkili ve verimli öğrenmeler gerçekleştirebilmeleri için sahip olmaları gereken standartları:

- Araştırma ve bilgi akışı
- Yenilik ve yaratıcılık
- İşbirliği ve iletişim
- Dijital vatandaşlık
- Karar verme, problem çözme, eleştirel düşünme
- Teknolojiyi kullanabilme ve kavramlar şeklinde açıklamıştır.

Günüç, Odabaşı ve Kuzu (2013) katılımcıların görüşlerinden elde ettikleri bilgiler çerçevesinde 21. yüzyıl öğrenci özelliklerini; araştırma ve bilgi edinme becerileri, kişisel beceriler, kariyer ve yenilik becerileri, yaratıcılık ve teknoloji becerileri şeklinde 4 ana başlık ve 10 alt başlık biçiminde belirlemişlerdir (Şekil 5).

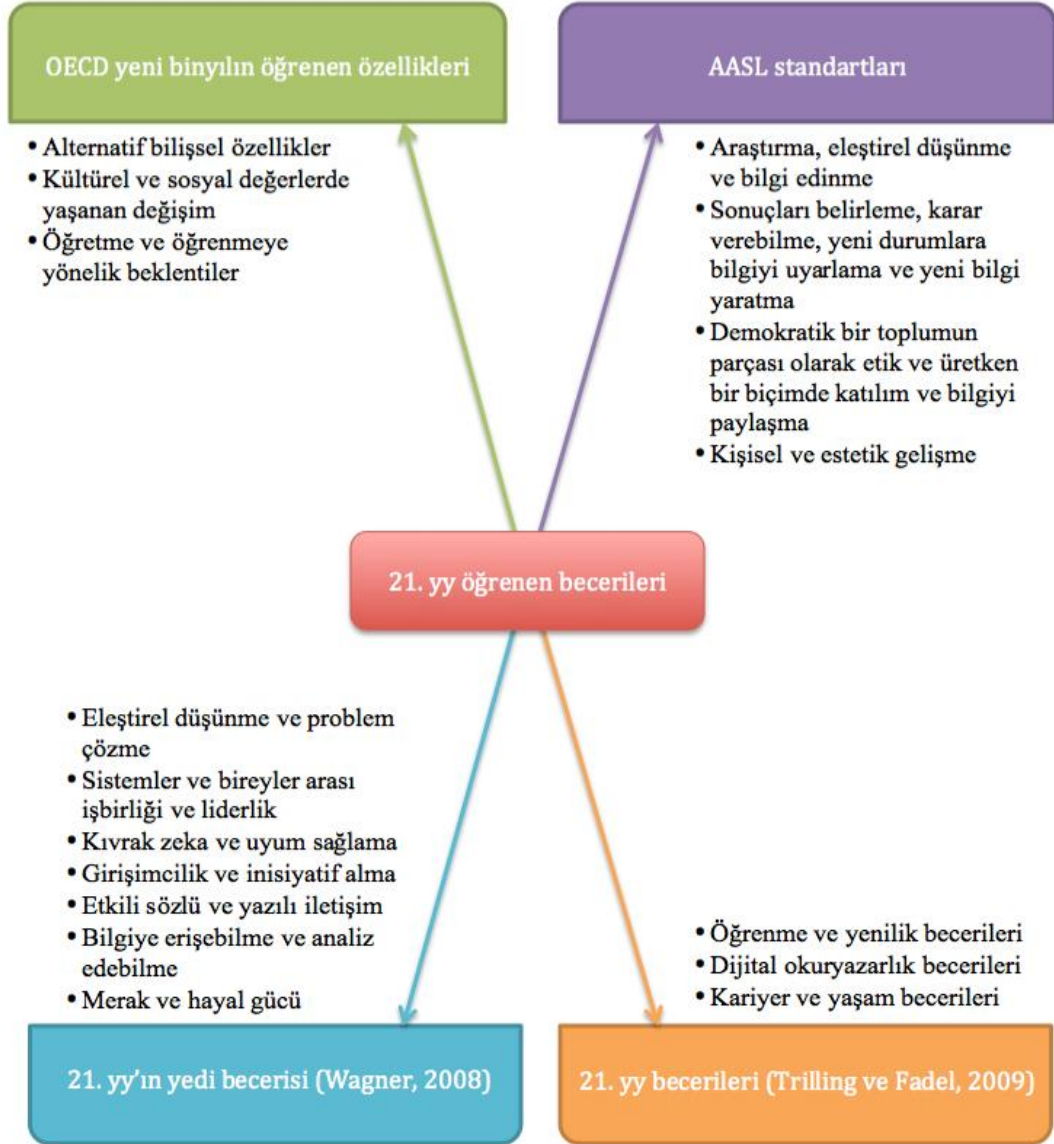
Şekil 5. 21. Yüzyıl Öğrenci Özellikleri

Kaynak: Günüç, Odabaşı ve Kuzu, 2013.

Göksun (2016) çalışmasında 21. yüzyılda öğrenenlerinin sahip olması gereken becerileri MEB, ISTE, Lemov, Melvin gibi farklı kaynaklardan taramış ve çeşitli açılardan ele alarak yorumlamıştır (Şekil 6).

Şekil 6. MEB, ISTE, Lemov, ve Melvin'e göre 21. yy. Öğrenen Becerileri

Kaynak: Göksun, 2016.

Genel olarak 21. yüzyıl öğrenci becerileri yaşadığı çağın sorunlara karşı çözümler üretebilen, topluma ayak uyduran, araştırma yapan, eleştirel düşünebilen, kendini geliştiren, gelişen teknolojiyi anlayıp kullanabilen, yaşama farklı açılardan bakan, mesleki ve sosyal yaşamında başarıyı yakalayan kısacası bireyin daha kaliteli ve nitelikli bir yaşam sürmesi için gerekli olan tüm becerileri kapsamaktadır.

1.13. 21. YÜZYIL ÖĞRETEN BECERİLERİ

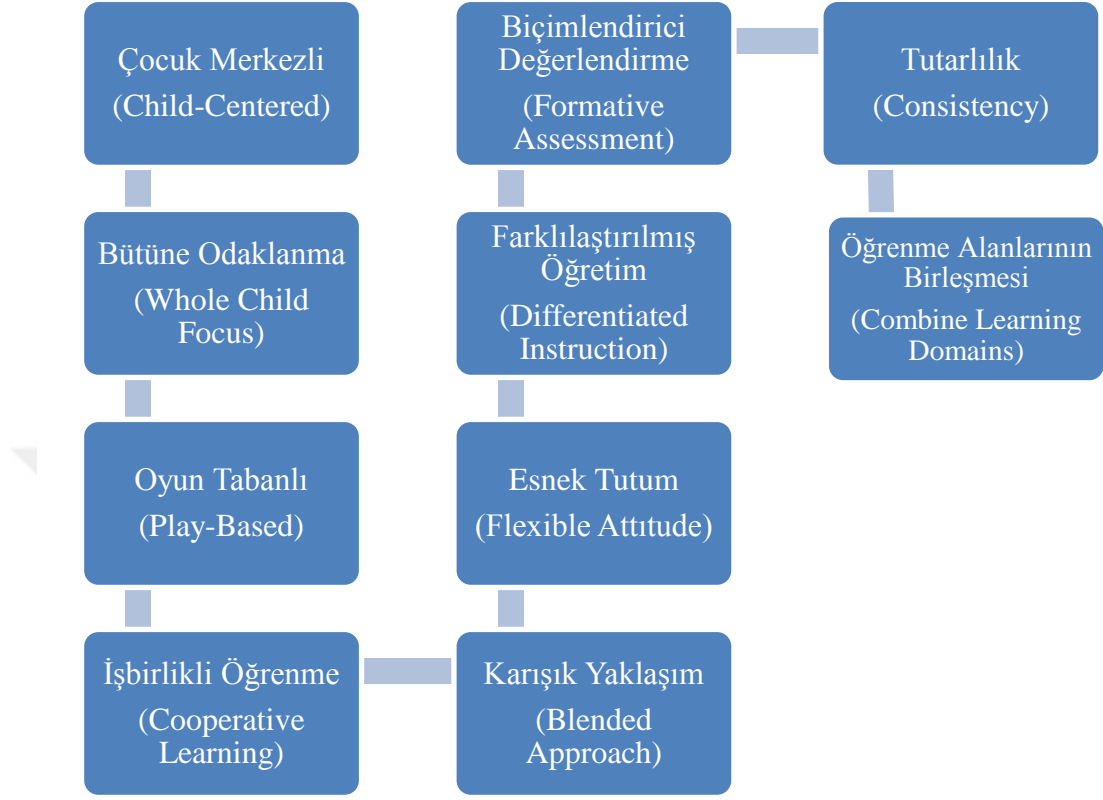
21. yüzyılda öğrencilerden beklenen becerileri kazandırmada öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Becerileri öğrencilere kazandırmak için öncelikle öğretmenin bazı yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Çalışma sonucunda:

- Kişisel ve mesleki değerler
- öğrenciyi tanıma,
- mesleki gelişim,
- gelişimi, öğrenmeyi, değerlendirme ve izleme,
- öğrenme ve öğretme süreci,
- toplum, okul, aile ilişkileri
- içerik ve program bilgisi olarak altı ana yeterlik alanı şeklinde sunmuştur (MEB, 2008).

MEB (2008) altı ana yeterlilik alanında öğretmenlerden kendini geliştirme, öz değerlendirme yapma, mesleki gelişimini sağlayacak faaliyetlere katılma, öğretme ve öğrenme sürecindeki faktörleri iyi kontrol edebilme ve bunların yanı sıra öğrencilere değer verme, öğrencileri anlama, öğrencilerin başarabileceğine inanma, onların gelişimini takip ederek değerlendirmesi beklenmektedir.

Temel eğitimle birlikte bireylere eğitim-öğretim yoluyla 21. yüzyıl becerileri kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu doğrultuda eğitim ve öğretimin planlanması, programların hazırlanması, eğitim-öğretim ortamlarının hazırlanması ve en önemlisi 21. yüzyıl öğrenci ve öğretmen becerilerine sahip olunması 21. yüzyıl becerilerini kazandırmada büyük önem taşımaktadır. Battelle For Kids (2019) 21. yüzyılda okul öncesi ve ilkokul düzeyindeki çocukların sahip olması gereken becerilere yönelik 10 temel strateji belirlemiştir (Şekil 7). Bu on temel strateji, çocukların okulda ve okul sonrasında, 21. yüzyılın erken öğrenme deneyimlerinin sunulması desteklemesi ve nasıl öğrendiklerini bilmemize yardımcı olur.

Şekil 7. Battelle For Kids'e Göre Çocukların 21. Yüzyıl Becerilerini Öğrenmesine Yönelik 10 Temel Strateji

Kaynak: Battelle For Kids, 2019.

Çocuk Merkezli (Child-Centered): Çocukların ilgi alanlarına odaklanmak için fırsatlar aranmalıdır. Çocukların, çocuklara yönelik faaliyetlerde bulunmaları ve doğrudan talimatlar üzerine yoğunlaşmaları daha muhtemeldir (Battelle for Kids, 2019).

Bütünsel Odaklanma (Whole Child Focus): Çocukların erken dil, okuryazarlık ve matematiğin ötesinde becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için fırsatlar sağlanmalıdır. Temel becerilerdeki beceri gelişimini, sosyal-duygusal gelişmeyi güçlendirmek için çocuklar teşvik edilmeli ve düzenli olarak geribildirim verilmelidir. (Partnership for 21st Century Skills, 2015).

Oyun Tabanlı (Play-Based): Dramatik, yapıcı, yaratıcı, fiziksel ve işbirliğine dayalı oyun gibi öğrenme ortamındaki her türlü oyunu teşvik edilmelidir (Battelle for Kids, 2019).

İşbirliği Öğrenme (Cooperative Learning): Çocukların oynaması ve birbirleriyle etkileşime girmesi için fırsatlar sağlanmalıdır (örneğin, dramatik oyun, kukla oyun, kuralla dayalı oyunlar vb.). Çocukların sorunları çözme ve birlikte yenilik yapma fırsatlarına sahip oldukları etkinlikleri tasarlanmalıdır (Battelle for Kids, 2019).

Karışık Yaklaşım (Blended Approach): Uygulamalı oyunlarla çocukların kendi hızlarında öğrenmelerini sağlayan daha kişiselleştirilmiş bir deneyim oluşturmak için çocuklara becerileri çevrimiçi keşfetmeleri ve test etmeleri için fırsatlar sağlanmalıdır. Uygulamalı eğlenceli aktiviteler öğrenildikleriyle bağlantılı olursa öğrenme geliştirilir. (Partnership for 21st Century Skills, 2015).

Esnek Tutum (Flexible Attitude): Yapılan etkinlikler doğrultusunda planlarınızı düzenleyin. Oynanan oyunla ilgili konuşabilir veya oyunla ilgili bir hikaye bulunabilir.

Farklılaştırılmış Öğretim (Differentiated Instruction): Her çocuğun öğrenme stillerini göz önünde bulundurunmalıdır. Bazı çocukların daha aktif olmaları gerekirken, bazılarının daha sakin olması tercih edilebilir. Çocuklara rehberlik ederken, farklı yaklaşımlar kullanılabilir. Örneğin, çocuklara saymayı öğretirken, sayıları söylemelerini, oyun oynarken satabilecekleri malzemeleri sağlamasını ya da onlara okuduğunuz bir hikayenin parçası olarak saymayı dahil etmelerini sağlayın. Bu yaklaşım, çocukların bilgiyi özümsemesi için çeşitli seçenekler sunar (Partnership for 21st Century Skills, 2015).

Biçimlendirici Değerlendirme (Formative Assessment): Oynarken çocukları gözlemlenmelidir. Gözlemler sonrasında “Hangi becerileri geliştirdiler?” ve “Öğrenmeye yeni başladılar mı?” sorusuna cevap aranır. Faaliyetlerini ve öğrenme ortamını ayarlamak ve yeni kavramlar ve içeriği tanıdıklarını geliştirmek ve tanıtmak için bu devam eden geri bildirim kullanılmalıdır. (Battelle for Kids, 2019).

Tutarlılık (Consistency): Çocukların kendilerini güvende hissetmelerine yardımcı olmak için rutin ve beklentiler oluşturmalı, çevreyi keşfetme konusunda güven ve özgürlük verilmelidir. Tutarlılık, planlama ve organize etme ve öz düzenleme gibi yürütme işlevi becerilerinin gelişimini de destekler (Battelle for Kids, 2019).

Öğrenme Alanlarının Birleşmesi (Combine Learning Domains): İçerik bilgisi geliştirirken çocukların 4C'leri (eleştirel düşünme, yaratıcılık, işbirliği ve iletişim) geliştirmelerine yardımcı olacak öğrenme deneyimleri sunun. Bu kasıtlı yaklaşım, bir hikaye okurken ve karakterleri tartışırken veya problem çözme deneyimi aracılığıyla bir fen bilgisi deneyi sırasında yapılabilir (Battelle for Kids, 2019).

Gürten ve Demirel (2010) öğretmenlerin görevi gerçek hayatı yorumlayıp, kendisini kişisel ve mesleki konularda daima yenilemek ve bunları öğrencilerine aktararak öğrencilerini en verimli bir şekilde yönlendirmelerini sağlamaktır. İyi bir öğretmen, öğrenenlere göre bir öğretim sunmalı, konuyu ve bunu öğrenenlere nasıl aktaracağını iyi bilmeli, öğrenenlerin öğrenme süreçlerinde danışmanlık yapmalı, deneyimlerini ne şekilde pratiğe çevireceğini benimsemeli, mesleki gelişim topluluğuna üye olmalıdırlar (Melvin, 2011). Bu ifadeden yola çıkarak öğretmenlerin çağımızın zorunlu hale getirdiği yaşam boyu öğrenen birey karakterini yetiştirebilmeleri için ilk olarak kendisinin yaşam boyu öğrenen insan olması, yani yenilikleri takip etmesi gereklidir (Açıkgöz, 2011).

ISTE; eğitim teknolojileri bölümünde kullananların sahip olmaları gerekli yeterlilikleri açıklayan kuralları var etme gayretlerine ilk olarak 1993 senesinde başlanan ve son olarak 2008 senesinde farklı bölümlere ayrılmış şekilde dört değişik alanda (öğretmen, öğrenci, koç, yönetici) eğitim teknolojileri kullanımları standartlarını öneren uluslararası bir topluluktur. 2008 yılında yenilenen standartlar içinde belirtilen yeterlilik alanlarıdır (Akt. Orhan vd., 2014).

Göksun (2016) senesinde yaptığı çalışmasında 21. Yüzyılda öğretmenlerinin sahip olması gereken becerileri Meb, Iste, Lemov, Melvin gibi farklı kaynaklardan taramış ve çeşitli açılardan ele alarak yorumlamıştır (Şekil 8).

Şekil 8. MEB, ISTE, Lemov, ve Melvin'e göre 21. yy. Öğreten Becerileri

Kaynak: Göksun, 2016.

Bu becerilerin kazandırılması ve sürekliliğinin sağlanması için geleneksel öğretim yaklaşımlarından çıkıp öğrenciyi merkeze alan bireyselleştirilmiş öğrenme ortamlarına ihtiyaç vardır. Bireyselleştirilmiş öğrenme ortamları araştırma yapılacak günümüzde kullanılan teknolojik cihazlar ile donatılmalı ve internet ağı sağlanmalıdır. Bu ortamlarda öğretmenler öğrencilere yol göstermeli bilgiye öğrencinin ulaşması için onlara yardım etmelidir. Ayrıca bu ortamlarda öğrencinin araştırma yapması için gerekli kaynak ve dökümanlar bulunmalıdır. Bu koşulların sağlandığı, öğrencilerin aktif olarak kendi öğrenmelerini gerçekleştirebilecek

özelleştirilmiş ortamların sayısı tüm dünyada artmaktadır (Kırtak Ad, 2017). Ülkemizde öğrencilerin aktif katılım sağladığı ortamların artırılması durumunda istenen değişime yaklaşılabılır. Eğitimde istenen değişim ve ilerlemeler becerilerin kazandırılması ve etkin olarak uygulama içinde yer alırsa istenen hedeflere ulaşılmış olacaktır (Fullan, 2007).

1.14. YAŞAM BOYU ÖĞRENMEYE YÖNELİK YAPILAN ARAŞTIRMALAR

1.14.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Özcan (2008) Avrupa Birliği'nin yaşam boyu öğrenme karşı olan bakış açısını irdelemeye çalışmıştır. Metin incelenmesi yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak AB'nin yaşam boyu öğrenmeye karşı olan bakış açısının globalleşme süreciyle uyumlu bir şekilde olduğu, piyasanın gereksinim hissettiği birey karakterini var etmede yaşam boyu öğrenmenin aracı olduğuna ulaşılmıştır.

Diker Coşkun (2009) üniversite eğitimi gören öğrencilerinin yaşam boyu öğrenmeye karşı olan bakış açılarının belirlenmesi ve bir takım değişkenlerle olan ilişkisi incelemiştir. Çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Yeditepe Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nin lisans eğitimi gören; sağlık bilimleri, sosyal bilimler, güzel sanatlar ve fen bilimleri bölümlerinde öğrenim gören 1. ve 4. sınıf 1545 öğrenciye uyguladıkları araştırmacının geliştirdiği “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği” ile veriler sağlanmıştır. Sonuç olarak araştırmaya katılan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin seviyesinin düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir. En yüksek puan ortalamasını güzel sanatlar fakültesi, en düşük ortalamayı ise iktisadi ve idari bilimler fakültesinin sahip olduğu belirlenmiştir. Üniversiteyi kazandıkları puanın türüne, gelir seviyesine ve akademik başarı algılarına göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca kız öğrencileri ortalamaları erkeklere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Budak (2009), çalışmasında yaşam boyu öğrenmenin tarihsel süreç içerisindeki gelişiminden özetle bahsedilmiştir. Çağdaş insanın oluşturucu, yapıcı, yönlendirici araştırmacı yeteneklerinin geliştirilmesinde yaşam boyu öğrenmenin gerekliliği vurgulanmıştır. Yaşam boyu öğrenme becerilerinin temel eğitim

döneminde öğrencilere kazandırılması ve temel eğitim programlarının merkezi bileşenleri içerisinde konulması gerektiği görüşüne varılmıştır.

Ersoy ve Yılmaz (2009), çalışmalarında Türkiye'de il halk kütüphanelerinde görevde olan yöneticilerin ve kütüphane çalışanlarının yaşam boyu öğrenme konusundaki düşünceleri ve farkındalık düzeylerini incelemeye çalışmıştır. Türkiye'de Halk Kütüphanelerinde çalışanların yaşam boyu öğrenme konusundaki düzeylerini belirlemeyi amaçlayan çalışmada 162 yönetici ve kütüphaneci yer almıştır. Ayrıca yönetici ve kütüphanecilerin yaşam boyu öğrenme konusunda yeterince bilgiye sahip olduğunu düşünmektedirler.

Berberoğlu (2010) çalışmasında, yaşam boyu öğrenmede bilgi ve iletişim teknolojilerinin önemini ön plana almıştır. Ulaşılan sonuca göre, bilgi toplumu haline dönüşme ve bilgi ekonomisi var etme gayesinde Finlandiya, Danimarka ve İsveç'in daha başarılı oldukları, bununla birlikte Ülkemizin AB üye olan bazı ülkeler (Romanya, Bulgaristan gibi) ile alt konumlarda bulunduğu ve bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Demirel ve Akkoyunlu (2010), araştırmalarında ilişkisel tarama yöntemini kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini Hacettepe Üniversitesi İlköğretim Bölümünün Sınıf Öğretmenliği programında öğrenim gören 200 öğrenci oluşturmuştur. Birçok değişkenin bulunduğu çalışmada bu değişkenler arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür.

Tortop (2010) çalışmasında; AB'nin yaşam boyu öğrenme politikasına yönelik belgeleri ve ilgili kurum-kuruluşların hazırladığı raporları ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu alandaki çalışmalarını doküman analizi yöntemiyle incelemiştir. Türkiye'de 2005-2010 seneleri içerisinde, ilköğretim okullaşma seviyelerinde ve 8. Beş Yıllık Kalkınma Planının yönlendirdiği kalitenin yükseltilmesi konusunda hayati yenilik faaliyetleri yaşanmıştır. Var olan durumda, teknik ve mesleki eğitimin tekrar güncellenmesi, eğitim sektöründe bilgi teknolojisi kullanım oranının yükseltilmesi, ilköğretim eğitim programında güncellemeler yapılması ve ortaöğretim ve mesleki eğitim konusunda devam eden eğitim programı reformu konularında ilerlemeler kaydedilmiştir. yaşam boyu öğrenmenin önemli bir ögesi olan fırsat eşitliğinin oluşturulması adına var olan düzenin geliştirilmesi gereğidir.

Demirel ve Yağcı (2012) araştırmalarında sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan 21 son sınıf öğrencisiyle görüşme tekniğiyle öğrenmeye ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Verileri betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Sonuç olarak sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme kavramına ilişkin görüşleri alan yazındaki tanımlarla benzerlik gösterdiği ortaya çıkmıştır.

İzci ve Koç (2012) çalışmasında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinde bulunan Türkçe, Matematik ve Sınıf öğretmenliği bölümlerinde öğrenimlerini sürdüren, 387 öğretmen namzedinin yaşam boyu öğrenmeye karşı olan bakış açılarını irdelemektir. Veri toplama yöntemi olarak araştırmacıların hazırladığı “Yaşam Boyu Öğrenme Anketi” kullanılmıştır. Sonuç olarak öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşlerinde ise cinsiyet, bölümlerine göre farklılıkların olduğu ortaya çıkmıştır.

Coşkun ve Demirel'in (2012) araştırmasında Yeditepe ve Marmara üniversitesinin çeşitli fakültelerinde öğrenimlerine devam eden 1. Ve 4. Sınıf öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini tespit etmektir. Tarama modeli kullanılarak betimsel bir araştırma yapılmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca çeşitli değişkenler arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür.

Epçaçan (2013) çalışmasında Türkçe ders kitapları; ders kitapları içerisinden random (seçkisiz) yöntemle seçilen bir yayın oluşturmuştur. Kitapta bulunan bölümlerde yaşam boyu öğrenme becerileri konusuna değinilip değinilmediği, fazla ve az olarak yer verilen becerinin hangileri olduğunu tespit etmeye çalışmıştır. Uygulanan içerik analiz neticesine göre irdelenen 40 metnin içeriğine göre, sosyal beceriler, öğrenmeyi öğrenme becerileri ve etkili okuma yazma becerilerine irdelenen metinlerde daha çok yer ayrıldığı tespit edilmiştir.

Karakuş (2013) araştırmasında meslek yüksekokullarında değişik sınıf ve bölümlerde öğrenimini sürdüren 231 öğrencinin yaşam boyu öğrenme yeterliklerini incelemiştir. Sonuç olarak öğrencilerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri iyi seviyede oldukları belirlenmiştir

Köksal ve Çöğmen (2013) çalışmasında öğretmen adaylarının üniversite imkanları ve yaşam boyu öğrenme ile alakalı görüşlerini incelemişlerdir. Öğretmen adayları yaşam boyu öğrenme kavramını, okul dışında da öğrenme ve her yaşta öğrenme gibi kelimelerle tanımlamışlardır. Öğretmenin yaşam boyu öğrenmenin gerektirdiği bilgi ve iletişim teknolojilerinde yetkin olma, yabancı dil bilme gibi vasıflara sahip olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Oral ve Yazar'ın (2013), çalışmasında lisans programlarına devam eden 310 öğretmen adayının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algılarını çeşitli değişkenlere açısından incelenmesidir. Veri toplama aracı olarak araştırmacıların geliştirdiği ölçek kullanılmıştır. Sonuç olarak adaylarının yaşam boyu öğrenmeye dair algılarının yüksek oranda olmasına erişilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye dair algılarının bölümlere ve cinsiyete göre farklılaşmadığı, sürdürülen sınıfa anlamlı farklılık bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Günüç, Odabaşı ve Kuzu (2014) EYBÖÖ 'nün ilk ölçek uygulama formu 742 öğretmen adayına uygulanmıştır. Şahin ve Arcagök (2014) çalışmasında, Çanakkale ili merkezde değişik alanlarda görev alan 206 öğretmenin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri düzeyini bir takım değişkenler bakımından irdelemeyi amaçlamaktadır. Tarama modeliyle yapılmış olan araştırma neticesinde; yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin cinsiyet bakımından farklılık göstermediği ortaya çıkmaktadır.

Yavuz Konokman ve Yanpar Yelken, (2014) çalışmalarında öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine dair algılarını bir takım değişkenlere göre belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan ölçeği kullanarak verilere ulaşılmıştır. Bilgilerin analizinde içerik analizi metodu kullanılmaktadır. Sonuç olarak öğretim görevlilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlik algılarının yüksek seviyede olduğu, algılarının yabancı dil seviyesi, cinsiyete ve teknolojik yenilikleri kullanabilme seviyesine göre değiştiği görülmektedir. Ayrıca öğretim görevlilerince oluşturulan metaforlarda öğrenmenin sürekliliğine vurgu yapılmaktadır.

Poyraz (2014) çalışmasında, ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okulları tarafından desteklenme algılarının ve yaşam boyu öğrenme profillerinin araştırılması amaçlamaktadır. Bu çalışmanın örneklemini Sakarya ilinde

görevini sürdüren 313 öğretmenden oluşmaktadır. Sonuç olarak öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenmeye dair pozitif bir tutuma sahip oldukları neticesine ulaşılmaktadır.

Yaman (2014) çalışmasında öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Sonuç olarak öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu, yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde cinsiyete ve mezun olunan yükseköğrenim kurumu değişkenine göre anlamlı fark görülmediği tespit edilmiştir.

Yıldırım (2015) araştırmasında, sınıf öğretmenlerinin yeterlik algılarını Avrupa Birliği'nin belirlediği sekiz anahtar yeterlik üzerinden incelemeyi ve yaşam boyu öğrenmeye ait düşüncelerini incelemiştir. Genel olarak çalışmanın nicel boyutunda öğretmenlerin yeterlik algıları yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sekiz anahtar yeterlikle ilgili yapılan görüşmelerin bazı kısımları nicel bulguları desteklerken, bazı kısımlarda farklılık görülmüştür.

Dündar (2016) çalışmasında, sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini ölçmeyi amaçlamıştır. Yapılan çalışma, İnönü Üniversitesi'nden 275 ve Fırat Üniversitesi'nden 187 sınıf öğretmeni adayının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin okudukları okul ve cinsiyet açısından yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Kazu ve Erten (2016) çalışmasında öğretmenlerin fakülte, cinsiyet, branş, yaş, çalıştığı okul, öğrenim durumu, hizmet süresine göre yeterliklerini belirlemeye amaçlamışlardır. Verilerin toplanmasında 295 öğretmene "Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri" ölçeği uygulanmıştır. Sonuç olarak öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ve alt boyutlarında "çok" düzeyinde yeterlikleri olduğu saptanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri çeşitli değişkenler açısından anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Yılmaz (2016) çalışmasında öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin fazla olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

sergilemediği fakat mesleki kıdeme göre ise anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Boztepe (2017) çalışmasında öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme ve iletişim menunyetleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ve bu iki kavram arasındaki ilişkinin cinsiyet, sınıf düzeyi değişkenleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 391 kadın ve 117 erkek katılmıştır. Çam (2017) çalışmasında, öz yeterlik, öğretmenlerin teknolojik pedagojik alan bilgisinin, hizmet içi eğitim gereksinimleri, yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve teknolojiye dönük tutumları gibi etmenlerle ilişkisinin irdelendiği araştırmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek olduğu belirtilmiştir.

Güzel (2017) çalışmasında, öğrenim görülen ana bilim dalı ve cinsiyet değişkenleri bakımından öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmaya 411 öğretmen adayının katılımı ile yapılmıştır. Ayrıca internet kullanım süresi, yaşam boyu öğrenme eğilimleri, öğrenim görülen ana bilim dalı ve cinsiyet değişkenleri bakımından anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Bozkan (2018) çalışmasında, öğretmenlerin mobil öğrenmeye ilişkin tutumları ile yaşam boyu öğrenmelerini etkileyen faktörler arasındaki ilişkiyi incelemiş sonucunda anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Kaya (2018) çalışmasında, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin ve epistemolojik inançlarının ne düzeyde olduğunu araştırmışlardır. Öğretmenlerin bilimsel epistemolojik inançlarının cinsiyet, yaş, mesleki deneyim, mezun olunan fakülte vb. değişkenlerin hiçbirine bağlı olarak farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Yasa (2018) çalışmasında, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bilgi okuryazarlığı becerilerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Analiz sonucunda bilgi okuryazarlığı becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında negatif bir ilişki belirlenmiştir.

Yaşam becerilerine yönelik yurt içinde yapılan çalışmalar

Özmete (2008), çalışmasında gençlere yönelik bir yaşam becerileri ölçeği geliştirmiştir. Ölçek sağlık, kişisel gelişim, tüketici eğitimi ve finansal planlama, aile yaşamı ile kariyer planlama bakımından gençlerde yaşam becerilerini tespit etmek

üzere tasarlanmıştır. Sonuç olarak güvenilir ve geçerli, referans niteliğinde bir yaşam becerileri ölçeği geliştirilmiştir.

Bahçeci ve Kuru (2008), çalışmasında portfolyo değerlendirmenin öz-yeterlik algısı ve yaşam becerileri üzerine etkisini araştırmışlardır. Araştırmacılar, portfolyo sürecinin yaşam becerileri üzerine olumlu etkisi olduğunu gözlemlemişler, portfolyo değerlendirmenin en fazla problem çözme, eleştirel düşünme ve akranlarla işbirliği becerileri üzerinde etkili olduğunu belirlemişlerdir.

Gazioğlu ve Canel (2015) çalışmasında, dünyada yaygın olarak kullanılan yaşam becerileri eğitimi incelemektedir. Çalışmalarında yaşam becerileri eğitiminin etkinliğini inceleyen çalışmalar göz önüne alınarak, Türkiye'de kullanımına ilişkin öneriler yapılmıştır.

21. yüzyıl öğrenme becerilerine yönelik yurt içinde yapılan çalışmalar

Şahin (2010) binyıl öğrencisi olma durumunun öğretmen adaylarının cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi, alana, üniversitelerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Kalyoncu (2012), çalışmasında 21. yüzyılda öğrencilerin sahip olması gereken beceriler ile ilgili görüşleri farklılık gösterdiğini belirlemiştir.

Gülen (2013), ortaokul 21. yüzyıl öğrenme becerilerine sahip olma düzeyleri ile bu öğrenme becerilerini arasında pozitif bir ilişki belirlemiştir. Şahin ve arkadaşlarının (2014), çalışmasında STEM içerikli okul sonrasında yapılan etkinliklerinin 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesine katkı yaptığını belirlemiştir.

Atalay ve arkadaşlarının (2016) sınıf öğretmeni adaylarının yavaş geçişli animasyon oluşturma sürecinde, 21. yüzyıl becerilerini her aşamada farklı düzeylerde kullandıklarına ulaşmışlardır.

Kılıç (2015), öğrencilerin yaşam becerilerinin geliştirilmesinde 21. yüzyıl becerilerinin kullanıldığı etkili öğrenme yaklaşımlarının öz-yönetim becerisini geliştirdiğini tespit etmiştir.

Göksun (2016) üniversite bölüm değişkenlerine göre 21. yüzyıl öğrenen ve öğreten becerileri kullanımlarının farklılaştığını belirlemiştir. Çolak (2018), çalışmasında ortaokul fen bilimleri dersinin 21. yüzyıl becerilerini kazandırmadaki etkililiğini öğretmen görüşleri doğrultusunda incelemeyi amaçlamaktadır. Karma

yöntemin kullanıldığı bu araştırmada nicel veriler anket formu, nitel veriler ise yarı yapılandırılmış form kullanılarak görüşme yöntemi ile toplanılmıştır. Nicel veriler 270 kişilik bir örneklem gurubundan oluşurken, nitel veriler ise 20 kişilik katılımcı gurubundan oluşmaktadır. öğretmenlerin Fen Öğretim Programının 21. yy. becerilerine uyumu noktasında kararsız kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Öğretmenlerin görüşleri arasındaki manidar farklılaşma en çok görev yaptıkları okul türlerine göre, özel okul öğretmenlerin lehine olmuştur. Bu sonucun çıkmasında fiziksel olanaklarla birlikte özel okulların markalaşma çabası içerisinde yeniliğe daha kolay ve etkili şekilde uyum sağlamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

1.14.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Loads (2007), çalışmasında öğrencilerin yaşam boyu öğrenmesine etki eden faktörleri araştırmayı amaçlamıştır. Farklı üniversitelerde görevli beş akademisyenle yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanarak veriler toplanmıştır. Sonuç olarak, öğrenciyle doğrudan etkileşimli yürütülen dersler yaşam boyu öğrenme becerileri üzerinde etkili olduğu, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme becerileri kurum yapısından, akademisyenlerden ve sosyal çevreden etkilendiği tespit edilmiştir.

Albasheer, Khasawneh, Abu Nabah, ve Hailat (2008), yaptıkları çalışmada Ürdün öğretmen eğitimi programındaki aday öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme algıları üzerinde uygulama öğretmenlerinin, okul müdürlerinin ve üniversite koordinatörlerinin etki ettiği sonucuna varılmıştır.

Mitkovska ve Hristovska (2011), çalışmalarında Makedonya Cumhuriyeti Eğitim Okul Öncesi ve İlkokul Öğretmenliği bölümü 4. sınıf öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterliliklerine sahip olup olmadığını belirlemeyi amaçlamışlardır. Avrupa Konseyi (2006) tarafından belirlenen sekiz temel yeterliliği özetleyen bir ölçek 286 öğretmen adayına uygulanmıştır. Sonuç olarak Avrupa Konseyi (2006) tarafından belirlenen sekiz temel yeterliliğe göre yaşam boyu öğrenme için önemli olan bazı yeterliliklerin öğrencilerde bulunduğu tespit edilmiştir.

Hunde ve Tacconi (2014), yaptıkları çalışmada, uzman öğretim üyeleri ve aday öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme becerilerine ilişkin nitel bir çalışma

yapmışlardır. Jimma Üniversitesinde görev yapan 12 öğretim üyesi ve öğrenim gören 14 aday öğretmenle görüşme tekniği kullanılarak veriler toplanmıştır. Öğretim üyelerinin ve aday öğretmenlerin görüşlerinin incelenmesiyle; dört ana kategori (öğrencileri planlama, etkileşimli öğrenme ortamı oluşturma, öğretmenin öğrenmesine yönelik eylemler, bilme ve anlama) belirlenmiştir. Ayrıca aday öğretmenler yaşam boyu öğrenme becerilerinin eğitimlerinde gerçekleşecek uygulamalarla gelişebileceğini ifade etmiştir.

Yaşam becerilerine yönelik yurt dışında yapılan çalışmalar

Armstrong (2010), “4-Kulüpleri ve Kampıyla Genç Katılımcının Yaşam Becerilerini Geliştirme” adlı çalışmasında iki farklı grubun yaşam becerileri algısını karşılaştırmıştır. Gruplardan biri 14 kişiden oluşan 4-H kulübü üyeleri, diğeri ise bu kulübe hiç katılmamış olan gençlerden oluşmuştur. Çalışmada öğrenme ortamlarında sağlanan destek seviyesi, yaş, cinsiyet, okul eğitimi, etnik köken gibi demografik özelliklerin dikkate alınmıştır. Yaşam becerilerine bağlı değişkenler dört beceri setinde tanımlanmıştır: 1) Hoşgörü, Çeşitlilik ve Diğerleriyle İlişkiler; 2) Planlama, Organizasyon ve Takım Çalışması Geliştirme; 3) Kendine sorumluluk, Kendine güven ve Olumlu Seçim Yapma Yeteneği; ve 4) İletişim, Liderlik ve İş Gücü Hazırlama. Sonuç olarak t-testleri, kulüp ve kamp ortamına katılan 4-H gençler için yaşam becerilerinde bir kazanç olduğunu ortaya koydu. İki yönlü ANOVA'lar demografik değişkenlerin veya kulüp gönüllü desteğinin hiçbirinde istatistiksel farklılıklar göstermemiştir.

Loubser (2012), çalışmasında yaşam becerileri öğretiminde öğretmenlerin çoğunun olumlu tutuma sahip olduklarını tespit etmiştir. Ayrıca bazı değişkenler açısından farklılıklar tespit etmiştir. Bunlardan bazıları yaşça büyük öğretmenlerin genç olanlara ve 10 yıldan fazla öğretmenlik tecrübesi olanların 3 yıldan az tecrübesi olanlara göre daha olumlu tutuma sahip olduklarını belirlemiştir.

Currie, Pisarik, Ginter, Glauser, Hayes ve Smit (2012), çalışmasında akademik başarıyı açıklayan gelişimsel değişkenleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Yaşam becerileri ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi belirlemeye çalışmışlardır. Sonuç olarak iki değişken arasında anlamlı ilişki olduğuna ulaşmışlardır.

Gomes ve Marques (2013), öğrencilerin yaşam becerileri kazanması için hazırlanan bir eğitim programının etkilerini araştırmışlardır. 43 kişilik kontrol grubu ile programın uygulandığı 41 kişilik deney grubunu karşılaştırmışlardır. Sonuç olarak hazırlanan programın yararlı olduğuna ulaşmışlardır.

Kaur ve Pathania (2016) ‘‘Ergenlerde Empati Yaşam Becerisinin Değerlendirilmesi’’ adlı çalışmada, ergenlerin empati becerilerini değerlendirmek ve bu becerileri kadın ve erkek ergenler arasında karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Veriler Hindistan'ın Himachal Pradesh bölgesindeki Kangra semtinde rastgele seçilen iki grubun üç okulundan 15-18 yaşları arasından 120 ergenden (60 erkek ve 60 kadın) toplanmıştır. Verilerin toplanmasında görüşme programı hazırlanmıştır. Veriler, frekans, yüzde ve t testi kullanılarak istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak empati becerilerine orta düzeyde sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca erkek ve kadın katılımcıların genel empati becerilerinde önemli farklılıklar bulunmuştur.

Nirmala (2018), ‘‘Yaşam Becerilerini Geliştirmeyi Öğrenme Aracı Olarak Toplum Hizmeti: Okul Çocuklarında Bir Çalışma’’ adlı çalışmada, toplum hizmeti öğreniminin okul çocukları arasındaki yaşam becerileri gelişimi üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma nicel ve nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntemle yürütülmüştür. 9.sınıf öğrencileri üzerinde ‘‘Yaşam Becerisi Değerlendirme, (Nair vd., 2010)’’ ölçeği uygulanmıştır. Sonuç olarak, toplum hizmetinin çocuklar arasındaki yaşam becerilerini ve yeterliliklerini geliştirmenin en iyi yollarından biri olduğuna ulaşmıştır.

21. yy. becerilerine yönelik yurt dışında yapılan çalışmalar

Clark (2008) araştırmasında 21. yüzyıl öğrenen becerilerini esas alarak Batı Virginia’da gerçekleştirilen teknoloji entegrasyonu evresinde öğretmenlerin bu sürece uyumunu değerlendirmeye almıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, yarısından fazlasının teknolojik eşyaları gündelik yaşamda kullandıklarını fakat bu araçları 21. yüzyıl içerikleri tasarlamada kullanılmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Bunker (2012), çalışmada 21. yüzyıl öğrencilerini eğitmek için öğretmenlerin kullandığı yaklaşımların yeterlilik durumunu ve ihtiyaç duyduğu becerileri tanımlamayı amaçlamaktadır. Boe (2013) öğrencilere ve akademisyenler

dönük araştırmasında 21. yüzyıl becerileri ölçeği ile katılımcıların teknoloji becerilerinin bir araç olarak kullanılmasının gerekliliğinde uyumlu olduğunu, kendini yönetme ve eleştirel düşünme becerilerinde öğrencilerin daha fazla katılımı bulduğu neticesine erişmiştir. Yenilik becerileri ve öğrenmeye katılım olmadığı belirtilmiştir.

Sweet (2014) öğretim programlarında bulunan 21. yüzyıl becerileri edindirmek amacıyla uygulamaya konulan yöntemleri belirlemeye dönük yaptığı araştırmasında en çok kullanımda olan proje tabanlı öğretim yönteminin uygulandığı neticesine erişmiştir. Bununla beraber eğitim müdürlüklerince eğitim koçluğu adında kursun sık şekilde kullanıldığı belirlenmiştir.

Garba, Byabazaire ve Butshami (2015) çalışmasında, 21. yüzyıl öğrenme konularının vasıflarını göz önünde bulundurarak öğretmenin bilgi ve iletişim teknolojilerine olan uyum evresini irdelemişlerdir. Sonuçta araştırmaya katılan öğretmenlerin teknopedagojik içerik bilgisi yeterliklerinin düşük seviyede bulunduğu sonucuna erişilmiştir. Ayrıca 21. yüzyıl öğrenme ortamlarının oluşturulmasında ilk olarak bu yeterliklerin ilerletilmesi gerekmekte olduğu önerisi yapılmıştır.

Maneen (2016) çalışmasında sanat etkinliklerinin 21. yüzyıl becerilerine etkisini göstermeyi amaçlamaktadır. Sanat etkinliği kullanan okullarda yaptığı çalışmada projelere katılımın sağlanması durumunda öz ve akran değerlendirme ve yaratıcılığının ön plana çıkartacak sanatsal etkinliklerin öğrenme ve yenilik becerileri üzerindeki olumlu etkisi olduğunu gözlemlemiştir. Sanatsal etkinliklerin öğretim programlarına eklenmesi için önerilerde bulunmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini, yaşam becerilerini ve 21. yüzyıl öğretene kullanım düzeylerini belirlemek ve bu beceriler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla incelenecektir. “İlişkisel tarama modeli, birden çok değişken arasında ilişki olup olmadığını; eğer bir ilişki varsa bu ilişkinin ne yönde ve ne miktarda olduğunu belirlemeyi amaçlayan yaklaşımdır.” (Karasar, 2009).

2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Çalışmanın evrenini 2018–2019 yılında Batman merkez ve köylerinde görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Çepni (2010)’ye göre, basit rastgele örneklem seçiminde araştırılan grupta bulunan elemanların her birinin seçilme ihtimali eşittir. Araştırmanın yapılması düşünülen örneklem bir listeden rastgele seçilir. Araştırmanın örneklemini ise basit rastgele (seçkisiz) örneklem seçimi yöntemi ile seçilen 188 erkek, 141 kadın olmak üzere toplamda 329 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın yapıldığı 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğretmenlere ölçekler uygulanmıştır. Uygulanan ölçekler doğrultusunda 329 öğretmen ölçekleri tam olarak cevaplandırmıştır. Elde edilen verilerden 8 ölçek, çeşitli nedenlerle değerlendirilmeye alınmamıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet, yaş, kıdem, eğitim düzeylerine göre dağılımları Tablo 2.1’ de verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

	Değişkenler	n	%
Cinsiyet	Kadın	141	42,9
	Erkek	188	57,1
Yaş	20-25	29	8,8
	26-35	162	49,2
	36-45	118	35,9
	46-55	19	5,8
	56 ve üstü	1	,3
	Ön Lisans	3	,9
Eğitim	Lisans	312	94,8
	Yüksek Lisans	14	4,3
	1-5 yıl	94	28,6
Kıdem	6-10 yıl	84	25,5
	11-15 yıl	65	19,8
	16-20 yıl	57	17,3
	20 yıl ve üzeri	29	8,8

Tablo 4’de katılımcıların demografik bilgilerine yer verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin %94,8 oran ile önemli bir bölümü lisans mezunudur. Katılımcıların %49,2’lik kısmı 26-35 yaş arasındadır. %35,9 ile yaş ortalaması 36-45 olan öğretmenler katılmıştır. Katılımcıların %57,1’ini erkekler oluştururken %42,9 kadın öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin %28,6’sı 1-5 yıl kıdeme sahiptir.

3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Yaşam ve 21. Yüzyıl Öğreten Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi belirlemek amacıyla yerli ve yabancı alanyazın incelenmiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine, dört bölümden oluşan ölçeklerin birinci bölümünde kişisel bilgiler gibi demografik özellikleri belirlemeye yönelik sorular (Ek-1) yöneltilmiştir. Araştırmada ikinci bölümde sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini belirlemek için Yelkin Diker Coşkun (2009) tarafından geliştirilen “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği” (Ek-2) üçüncü bölümde Bolat ve Balaman (2017) tarafından geliştirilen “Yaşam Becerileri Ölçeği” (Ek-3) ve dördüncü bölümde Orhan ve Kurt (2016) “21. yy. Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği”(Ek-4) gerekli izinler alınarak (Ek-5) veriler toplanmıştır.

3.1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Uzman görüşü dikkate alınarak, araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Bu formda katılımcılara cinsiyet, mesleki kıdem, yaş, eğitim durumları sorulmuştur.

3.2. YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ

Yelkin Diker Coşkun (2009) tarafından geliştirilen ‘‘Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Ölçeği’’ kullanılmıştır. 27 maddelik ölçeğin yüksek bir güvenilirliğe sahip olduğu Cronbach alfa katsayısının 85 olarak bulunmasından anlaşılmaktadır.

3.3. YAŞAM BECERİLERİ ÖLÇEĞİ

Bolat ve Balaman (2017) geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Yaşam becerileri ölçeği beş alt boyuttan oluşmaktadır. Beş alt boyut karar verme becerileri ve problem çözme becerileri, iletişim kişilerarası ilişki becerileri, yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerileri, stresle başa çıkma becerileri, empati kurma ve öz farkındalık becerileridir.

3.4. 21. YY. ÖĞRETEN BECERİLERİ KULLANIM ÖLÇEĞİ

Orhan ve Kurt (2016) ‘‘21. Yy. Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği’’ geliştirmişlerdir. 27 maddeden oluşan ölçekte; ölçek maddelerine ilişkin yanıtlar ‘‘Hiçbir Zaman’’, ‘‘Nadiren’’, ‘‘Ara sıra’’, ‘‘Genellikle’’ ve ‘‘Her Zaman’’ şeklinde beşli likert tipli derecelendirme biçimindedir. Ölçeğin tutarlılık Cronbach alfa katsayısı katsayısı 0.87 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuç ölçeğin iç tutarlılık bakımından oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Uygulama kapsamındaki üç ölçek ve kişisel bilgi formu, Batman ilinde görev yapan 329 sınıf öğretmenlerine uygulanmıştır.

5. VERİLERİN ANALİZİ

Ölçeklerle ulaşılan veriler istatistik paket programıyla değerlendirilmiştir. Söz konusu güvenilirlik analizine tabi tutulmuştur. 328 sınıf öğretmenine ilişkin veriler kullanılmıştır. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, yaşam becerileri ve 21. yy. öğreten becerileri düzeyleri belirlenirken betimsel analizler yapılarak frekans, yüzde, aritmetik ortalama, toplam ortalama, standart sapma değerleri kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçek ve boyutlarının normal dağılıp dağılmadığı belirlemek için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Ölçeklerin normal dağılım göstermesinden dolayı parametrik olan bağımsız iki grup T-testi ve One-way Anova varyans analizi kullanılmıştır. Araştırmada yaşam becerileri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21. yy. öğreten becerileri aralarındaki ilişkinin belirlenmesi için korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek ve boyutlarının güvenilirlikleri incelenmiş ve Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Araştırmada Kullanılan Ölçek ve Boyutlarının Güvenirlikleri

Ölçekler ve Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach’s Alpha
21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımı	27	.924
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	27	.833
<i>Motivasyon</i>	6	.856
<i>Sebat</i>	6	.809
<i>Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk</i>	6	.823
<i>Merak Yoksunluğu</i>	9	.858
Yaşam Becerileri	30	.978
<i>Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri</i>	7	.921
<i>Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri</i>	7	.923
<i>Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri</i>	7	.956
<i>Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri</i>	5	.974
<i>İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri</i>	4	.971

Tablo 2’de araştırmada kullanılan 21. Yy. Öğreten Becerileri Kullanımı, Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri, Yaşam Becerileri ölçeklerinin ve boyutlarının güvenilirlikleri gösterilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde araştırmada kullanılan 21. Yy. Öğreten Becerileri Kullanımı, Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri, Yaşam Becerileri ölçeklerinin ve boyutlarının “yüksek güvenilirlik” düzeyinde (>.80) olduğu anlaşılmaktadır.

21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımı, Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri, Yaşam Becerileri ölçeklerinin ve boyutlarının ortalamalarına Tablo 6’da yer verilmiştir:

Tablo 6. Araştırmada Kullanılan Ölçek Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistikleri

Ölçekler Boyutlar	N	Ort.	Std. Sapma	Çarpıklık	Basıklık
21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımı	329	4,15	,48	-,567	1,050
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	329	3,49	,52	-1,345	1,681
<i>Motivasyon</i>	329	1,49	,46	1,391	1,629
<i>Sebat</i>	329	1,94	,66	,808	,816
<i>Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk</i>	329	5,00	1,12	-1,536	1,877
<i>Merak Yoksunluğu</i>	329	4,85	1,06	-1,221	,835
Yaşam Becerileri	329	3,89	,77	-1,895	1,361
<i>Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri</i>	329	3,58	,81	-,929	1,050
<i>Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri</i>	329	3,96	,88	-1,713	1,394
<i>Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri</i>	329	3,96	,84	-1,698	1,850
<i>Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme</i>	329	4,04	,88	-1,821	1,042
<i>İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri</i>	329	4,04	,90	-1,751	1,561

Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri boyutlarından en düşük ortalama “Motivasyon” en yüksek ortalama ise “Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk”tur. Yaşam Becerileri boyutlarından en yüksek ortalama ise “Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri” ve “İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri”dir

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde yaşam boyu öğrenme, yaşam becerileri ve 21. yy. öğreten becerilerine ilişkin elde edilen bulgular cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve kıdem değişkeni bağlamında ele alınmış; sonra birbirleriyle olan ilişkiler bağlamında incelenmiştir.

1. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN CİNSİYETLERİNE GÖRE YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin, yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla t-testi kullanılmış ve sonuçlara ilişkin veriler Tablo 7’de açıklamıştır.

Tablo 7. Cinsiyete Göre Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Karşılaştırılması

Boyutlar	Gruplar (Cinsiyet)	N	\bar{X}	Ss	T	P
Motivasyon	Kadın	141	1,4622	141	-1,044	,297
	Erkek	188	1,5160	188		
Sebat	Kadın	141	1,8641	141	-1,862	,049
	Erkek	188	2,0018	188		
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	Kadın	141	5,2423	141	3,420	,001
	Erkek	188	4,8191	188		
Merak Yoksunluğu	Kadın	141	5,0749	141	3,245	,001
	Erkek	188	4,6944	188		

Tablo 7’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin cinsiyete göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri t-testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde cinsiyete göre sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk, merak yoksunluğu boyutları farklılaştığı ($p < 0,05$) anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri daha

yüksektir. Buna karşın motivasyon boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

2. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞLARINA GÖRE YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin yaşına göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri Anova testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Yaşa Göre Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Karşılaştırılması

Boyutlar	Gruplar (Yaş)	N	\bar{X}	Ss	T	P
Motivasyon	20-25	29	1,3966	,42821	,955	414
	26-35	162	1,5288	,49378		
	36-45	118	1,4619	,41081		
	46-55	20	1,5250	,53057		
Sebat	20-25	29	1,9195	,77360	,379	,768
	26-35	162	1,9805	,65502		
	36-45	118	1,9110	,67470		
	46-55	20	1,8583	,56006		
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	20-25	29	5,3161	1,05817	1,571	,196
	26-35	162	4,9979	1,12871		
	36-45	118	4,9929	1,15786		
	46-55	20	4,6083	,98716		
Merak Yoksunluğu	20-25	29	4,9004	1,22451	,184	,907
	26-35	162	4,8553	1,10828		
	36-45	118	4,8776	,96771		
	46-55	20	4,6944	1,12152		

Tablo 8’deki analiz sonuçları incelendiğinde yaşa göre motivasyon, sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk, merak yoksunluğu boyutları farklılaşmadığı ($p>0,05$) anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile farklı yaş grubunda yer alan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri birbiri ile benzerdir.

3. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KIDEMLERİNE GÖRE YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tecrübelerine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri Anova testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Kıdeme Göre Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Karşılaştırılması

Boyutlar	Gruplar (Kıdem)	N	\bar{X}	Ss	T	P
Motivasyon	1-5 yıl	94	1,4716	,49286	1,212	,306
	6-10 yıl	84	1,5754	,42857		
	11-15 yıl	65	1,4590	,51626		
	16 yıl ve üzeri	86	1,4612	,41197		
Sebat	1-5 yıl	94	1,9149	,67634	,823	,482
	6-10 yıl	84	2,0377	,65622		
	11-15 yıl	65	1,9333	,75162		
	16 yıl ve üzeri	86	1,8876	,59433		
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	1-5 yıl	94	5,0177	1,19048	,338	,798
	6-10 yıl	84	5,0456	1,09255		
	11-15 yıl	65	5,0538	1,21767		
	16 yıl ve üzeri	86	4,8973	1,03317		
Merak Yoksunluğu	1-5 yıl	94	4,9409	1,08972	1,132	,336
	6-10 yıl	84	4,7606	1,19103		
	11-15 yıl	65	5,0051	,98688		
	16 yıl ve üzeri	86	4,7494	,96687		

Tablo 9'daki analiz sonuçları incelendiğinde kıdeme göre motivasyon, sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk, merak yoksunluğu boyutları farklılaşmadığı ($p>0,05$) anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile farklı kıdem seviyesinde yer alan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri birbiri ile benzerdir.

4. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN CİNSİYETE GÖRE YAŞAM BECERİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin cinsiyete göre yaşam becerileri t-testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Cinsiyete Göre Yaşam Becerilerinin Karşılaştırılması

Ölçekler ve Boyutlar	Gruplar (Cinsiyet)	N	\bar{X}	Ss	T	P
Yaşam Becerileri	Kadın	141	3,973	,583	1,514	,131
	Erkek	188	3,842	,894		
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	Kadın	141	3,604	,697	,460	,646
	Erkek	188	3,563	,893		
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	Kadın	141	4,026	,735	1,142	,254
	Erkek	188	3,914	,977		
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	Kadın	141	4,066	,660	1,960	,050
	Erkek	188	3,883	,955		
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	Kadın	141	4,153	,698	1,983	,048
	Erkek	188	3,959	,989		
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	Kadın	141	4,134	,693	1,483	,139
	Erkek	188	3,985	1,03		

Tablo 10' daki analiz sonuçları incelendiğinde cinsiyete göre karar verme ve problem çözme becerileri, yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerileri farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Başka bir ifade ile kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre karar verme ve problem çözme becerileri, yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerileri daha yüksektir. Buna karşın duygularla ve stresle başa çıkma becerileri, empati kurma ve öz farkındalık becerileri, iletişim kişilerarası ilişki becerileri cinsiyete göre değişmemektedir ($p>0,05$).

5. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞA GÖRE YAŞAM BECERİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin yaşına göre yaşam becerileri Anova testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Yaşa Göre Yaşam Becerilerinin Karşılaştırılması

Ölçekler ve Boyutlar	Gruplar (Yaş)	N	\bar{X}	Ss	T	P
Yaşam Becerileri	20-25	29	3,932	,597	,827	,480
	26-35	162	3,906	,760		
	36-45	118	3,923	,825		
	46-55	20	3,635	,863		
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	20-25	29	3,586	,658	,380	,767
	26-35	162	3,571	,793		
	36-45	118	3,621	,872		
	46-55	20	3,414	,860		
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	20-25	29	4,059	,633	1,024	,382
	26-35	162	3,965	,888		
	36-45	118	3,987	,905		
	46-55	20	3,642	,997		
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	20-25	29	4,009	,643	,625	,600
	26-35	162	3,970	,859		
	36-45	118	3,980	,867		
	46-55	20	3,714	,883		
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	20-25	29	4,055	,706	,941	,421
	26-35	162	4,080	,869		
	36-45	118	4,040	,904		
	46-55	20	3,730	1,04		
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	20-25	29	4,025	,736	,839	,473
	26-35	162	4,057	,892		
	36-45	118	4,095	,944		
	46-55	20	3,750	1,00		

Tablo 11'deki analiz sonuçları incelendiğinde yaşa göre karar verme ve problem çözme becerileri, yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerileri, duygularla ve stresle başa çıkma becerileri, empati kurma ve öz farkındalık becerileri, iletişim kişilerarası ilişki becerileri farklılaşmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Başka bir ifade ile farklı yaş grubunda yer alan öğretmenlerin yaşam becerileri birbiri ile benzerdir.

6. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KIDEME GÖRE YAŞAM BECERİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre yaşam becerileri anova testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12. Kıdeme Göre Yaşam Becerilerinin Karşılaştırılması

Ölçekler ve Boyutlar	Gruplar (Kıdem)	N	\bar{X}	Ss	T	P
Yaşam Becerileri	1-5 yıl	94	3,957	,757	1,690	,169
	6-10 yıl	84	3,785	,833		
	11-15 yıl	65	4,041	,645		
	16 ve üzeri	86	3,835	,824		
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	1-5 yıl	94	3,615	,770	1,250	,292
	6-10 yıl	84	3,443	,880		
	11-15 yıl	65	3,690	,744		
	16 ve üzeri	86	3,594	,840		
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	1-5 yıl	94	4,059	,854	2,621	,051
	6-10 yıl	84	3,823	,967		
	11-15 yıl	65	4,153	,709		
	16 ve üzeri	86	3,847	,918		
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	1-5 yıl	94	4,035	,866	1,372	,251
	6-10 yıl	84	3,846	,903		
	11-15 yıl	65	4,085	,708		
	16 ve üzeri	86	3,900	,854		
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	1-5 yıl	94	4,097	,885	1,387	,247
	6-10 yıl	84	3,961	,924		
	11-15 yıl	65	4,196	,724		
	16 ve üzeri	86	3,944	,930		
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	1-5 yıl	94	4,063	,901	,735	,532
	6-10 yıl	84	3,991	,950		
	11-15 yıl	65	4,184	,749		
	16 ve üzeri	86	3,988	,975		

Tablo 12'deki analiz sonuçları incelendiğinde mesleki kıdeme göre karar verme ve problem çözme becerileri, yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme

becerileri, duygularla ve stresle başa çıkma becerileri, empati kurma ve öz farkındalık becerileri, iletişim kişilerarası ilişki becerileri farklılaşmadığı ($p>0,05$) anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile farklı kıdem seviyesinde yer alan öğretmenlerin yaşam becerileri birbiri ile benzerdir.

7. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM BECERİLERİ VE YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİYLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin yaşam becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişki korelasyon analizi ile test edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13. Yaşam Becerileri ile Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişki

Ölçekler ve Boyutlar	Motivasyon	Sebat	Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	Merak Yoksunluğu
Yaşam Becerileri	-,148**	-,160**	-,001	,129*
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	-,137*	-,218**	-,038	,100
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	-,139*	-,096	,043	,137*
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	-,154**	-,172**	-,009	,129*
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri	-,099	-,079	,018	,103
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	-,126*	-,149**	-,031	,105

**%99 güven seviyesinde, * %95 güven seviyesinde anlamlılığı göstermektedir.

Tablo 13’deki analiz sonuçları incelendiğinde yaşam becerileri, duygularla ve stresle başa çıkma becerileri, karar verme ve problem çözme becerileri, iletişim kişilerarası ilişki becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinden motivasyon ve sebat arasında negatif bir ilişki vardır ($p<0,05$). Başka bir ifade ile yaşam becerileri, duygularla ve stresle başa çıkma becerileri, karar verme ve problem çözme becerileri, iletişim kişilerarası ilişki becerileri arttıkça yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinden motivasyon ve sebatları artmaktadır. Benzer şekilde empati kurma ve öz farkındalık becerileri arttıkça motivasyon boyutu da

artmaktadır. Diğer yaşam becerileri ölçeği boyutları ile olumlu boyutlar olan motivasyon ve sebat arasında negatif ancak istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki vardır ($p>0,05$).

Yaşam becerileri, empati kurma ve öz farkındalık becerileri, karar verme ve problem çözme becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinden merak yoksunluğu arasında pozitif bir ilişki vardır ($p<0,05$). Başka bir ifade ile yaşam becerileri, empati kurma ve öz farkındalık becerileri, karar verme ve problem çözme becerileri azaldıkça yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinden merak yoksunluğu artmaktadır.

8. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN CİNSİYETE GÖRE 21. YY. ÖĞRETEN BECERİLERİ KULLANIMININ KARŞILAŞTIRILMASIYLA İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerin cinsiyete göre 21. yy. öğreten becerileri kullanımını t-testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14. Cinsiyete Göre 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar (Cinsiyet)	N	\bar{X}	Ss	T	P
21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımı	Kadın	141	4,1736	,40959	,645	,519
	Erkek	188	4,1385	,54023		

Tablo 14’deki analiz sonuçları incelendiğinde cinsiyete göre 21. yy. öğreten becerileri kullanım düzeyinin farklılaşmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Başka bir ifade ile sınıf öğretmenlerin kadın veya erkek olma durumuna göre 21. yy. öğreten becerileri kullanım düzeyi değişmemektedir.

9. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞA GÖRE 21. YY. ÖĞRETEN BECERİLERİ KULLANIMININ KARŞILAŞTIRILMASIYLA İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin yaşına göre 21. yy. öğreten becerileri kullanımını Anova testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 15’de sunulmuştur.

Tablo 15. Yaşa Göre 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar (Yaş)	N	\bar{X}	Ss	F	P
21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımı	20-25	29	4,1481	,47296	,043	,5988
	26-35	162	4,1632	,48922		
	36-45	118	4,1438	,48288		
	46 ve üzeri	20	4,1407	,56446		

Tablo 15'deki analiz sonuçları incelendiğinde yaşa göre 21. yy. öğretmen becerileri kullanım düzeyinin farklılaşmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Başka bir ifade ile farklı yaş grubunda yer alan öğretmenlerin 21. yy. öğretmen becerileri kullanım düzeyleri birbiri ile benzerdir.

10. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KIDEME GÖRE 21. YY. ÖĞRETMEN BECERİLERİ KULLANIMININ KARŞILAŞTIRILMASIYLA İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tecrübelerine göre 21. yy. öğretmen becerileri kullanımını Anova testi ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16. Kıdeme Göre 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar (Kıdem)	N	\bar{X}	Ss	F	P
21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımı	1-5 yıl	94	4,2258	,44365	3,130	,026
	6-10 yıl	84	4,0560	,52647		
	11-15 yıl	65	4,2513	,48545		
	16 yıl ve üzeri	86	4,0960	,47990		

Tablo 16'daki analiz sonuçları incelendiğinde kıdeme göre 21. yy. öğretmen becerileri kullanım düzeyinin farklılaştığı ($p<0,05$) anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile 1-5 yıl ve 11-15 yıl arasında kıdeme sahip olan öğretmenler 6-10 yıl ve 16 yıl ve üzerinde kıdeme sahip olan öğretmenlere göre 21. yy. öğretmen becerileri kullanım düzeyi daha yüksektir.

11. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM BECERİLERİ VE YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLE 21. YY. ÖĞRETMEN BECERİLERİ ARALARINDAKİ İLİŞKİYLE İLGİLİ BULGULAR VE YORUMLAR

Sınıf öğretmenlerinin yaşam becerileri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21. yy. öğretmen becerileri kullanımı arasındaki ilişki korelasyon analizi ile test edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Yaşam Becerileri ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile 21. yy. Öğreten Becerileri Aralarındaki İlişki

21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımı	
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	-
Motivasyon	-,438**
Sebat	-,412**
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	,057
Merak Yoksunluğu	,160**
Yaşam Becerileri	,134*
Duygularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri	,159**
Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri	,119*
Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri	,127*
Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme	,086
İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri	,097

**%99 güven seviyesinde, *%95 güven seviyesinde anlamlılığı göstermektedir.

Tablo 17’deki analizi sonucunda motivasyon, sebat, merak yoksunluğu, duygularla ve stresle başa çıkma becerileri, empati kurma ve öz farkındalık becerileri, karar verme ve problem çözme becerileri 21. yy. öğretmen becerileri kullanımı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($p<0,05$) olduğu görülmektedir. Başka bir ifade ile söz konusu yaşam boyu öğrenme olumlu eğilimlerinin artması, olumsuz eğilimlerinin azalması ve yaşam becerilerinin artması 21. yy. öğretmen becerileri kullanımı artırmaktadır. Buna karşın yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme, iletişim kişilerarası ilişki becerileri boyutları ile 21. yy. öğretmen becerileri kullanımı arasındaki ilişki anlamlı olmasa da ilişkinin pozitif olması önemli bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırma kapsamında Batman ilinde görev yapan 329 sınıf öğretmenin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, yaşam becerileri ve 21. yy. öğreten becerileri kullanım düzeylerinin cinsiyet, yaş, kıdem ve öğrenim düzeyi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, yaşam becerileri ve 21. yy. öğreten becerileri kullanım düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığı incelenmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile ilgili olarak yapılan analizlerde ölçek ortalamasının üstünde puana sahip olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinin alt boyutlarından en düşük ortalama “Motivasyon” boyutundayken en yüksek ortalama ise “Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk” boyutundadır.

Alanyazına bakıldığında araştırmanın bu sonucunu destekleyen başka çalışmalar da bulunmaktadır. Yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin alt boyutlarında sınıf öğretmeni adayları motivasyonları en yüksek ortalamaya sahipken görev yapan sınıf öğretmenleri motivasyonları düşük ortalamadadır. Merak yoksunluğu alt boyutu sınıf öğretmenleri adaylarında düşük ortalamadayken görev yapan sınıf öğretmenlerinde yüksek ortalamadadır. Bu bağlamda göreve başlamadan önce ve göreve başladıktan sonra yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin alt boyutlarında farklılaşmanın olduğu söylenebilir. Motivasyon alt boyutundaki farklılaşma görev yapan sınıf öğretmenlerinin mesleki açıdan yıpranmaları, çalışma ortamındaki huzursuzluk veya çevresel etmenlerin neden olabileceği düşünülebilir. Sınıf öğretmenlerinde merak yoksunluğu ortalamasının yüksek olmasıyla öğretmenlerin hala yeni bilgiler öğrenmeye istekli oldukları ifade edilebilir.

Araştırmanın sonuçları önceden yapılan birçok araştırma sonuçları ile tutarlı olduğunu söylenebilir. Sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olması, yaşam boyu öğrenen bir toplum olmamız yolunda olumlu bir gelişme olduğu ifade edilebilir. Öğretmenlerin öğrenmeye ve kendilerini geliştirmeye devam etmekte olduğu söylenebilir. Ayrıca araştırma

sonuçlarıyla tutarlı olmayan Diker Coşkun (2009) ve Tunca, Şahin ve Aydın (2015) araştırmalarında ise üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Alt boyutlar cinsiyete göre incelendiğinde sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk, merak yoksunluğu boyutları farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Başka bir ifade ile kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri daha yüksektir. Buna karşın motivasyon alt boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Özçiftçi (2014) araştırmasında erkek sınıf öğretmenlerle kadın sınıf öğretmenleri arasındaki farkı kadınlar lehine anlamlı bulunmuştur. Alanyazında bu sonucu destekleyen diğer araştırmalar (Demiralay, 2008; Gencel, 2013; Erdoğan, 2014; İleri, 2017 ve Aydın, 2018), bu sonucu desteklemeyen araştırmalarla da karşılaşmıştır. Diker Coşkun (2009) araştırmasında erkek öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri yüksek olduğu sonucuna ulaşırken; Arcagök ve Şahin (2014), Oral ve Yazar (2013), Yaman (2014), Konakman ve Yelken (2014), Ayaz (2016), Tunca, Şahin ve Aydın (2015) ve cinsiyete göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde anlamlı bir fark olmadığı tespit etmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri yaşa göre incelendiğinde motivasyon, sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk, merak yoksunluğu alt boyutlarında farklılaşmadığı anlaşılmaktadır. Bir başka ifadeyle farklı yaş grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri birbiri ile benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özçiftçi (2014) araştırmasında sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde yaşa göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu bağlamda yapılan araştırmalar ile bulguların tutarlı olduğu söylenebilir. İleri (2017) araştırmasında yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yaşa göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Yaşam boyu öğrenmenin alt boyutlarına ilişkin yapılan analizler sonucunda 26-35 yaş arası öğretmenlerin, 56 yaş ve üstü öğretmenlere göre yaşam boyu öğrenmeye daha meraklı, daha ilgili ve istekli oldukları görülmektedir.

Mesleki kıdeme göre analiz sonuçları incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin motivasyon, sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk, merak yoksunluğu alt boyutlarında farklılaşmadığı anlaşılmaktadır. Farklı kıdem seviyesinde yer alan sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri birbiri ile benzer olduğu söylenebilir.

Özçiftçi (2014) araştırmasında sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Alanyazında bu sonucu destekleyen diğer çalışmalar (Doğan ve Kavtelek, 2015; Yaman, 2014 ve Ayaz, 2016), bu sonucu desteklemeyen araştırmalarla da karşılaşmıştır (İleri, 2017).

Araştırmada sınıf öğrenenlerinin Yaşam Becerileri boyutlarından en yüksek ortalama ise “Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri” ve “İletişim, Kişilerarası İlişki Becerileri” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin yaşam becerileri cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Alt boyutlar cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre karar verme ve problem çözme becerileri, yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerileri daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin yaratıcı ve eleştirel düşünme ve iletişim, kişiler arası ilişki becerilerine sahip olmaları bu niteliklere sahip öğrencilerin yetiştirilmesi bakımından önem kazanmaktadır.

Alanyazın tarandığında problem çözme alt boyutunda araştırmanın sonucu benzerlik gösteren araştırmalarda bulunmaktadır. Bozkurt, Serin ve Emran (2004) yaptıkları araştırmada benzer bir sonuca ulaşmıştır. Çınar vd., (2009) ilkökul öğretmenlerine yönelik araştırmasında öğretmenlerin problem çözme beceri düzeylerinde cinsiyete göre herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

Eleştirel düşünme alt boyutunda alanyazın tarandığında araştırmanın sonucuya paralellik göstermeyen, Polat (2017) araştırmasında sınıf öğretmenlerinin eleştirel düşünme eğilimi ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Alanyazında bu sonucu destekleyen araştırmalar (Gök ve Erdoğan, 2011; Aybek ve Ekinci, 2010; Özdemir, 2005; Korkmaz, 2009; Şen, 2005; Toyran, 2015; Öztürk, 2006), bu sonucu desteklemeyen araştırmalarla da

karşılaşmıştır (Ay ve Akgöl, 2008; Beşoluk ve Önder, 2010; Bökeoğlu ve Yılmaz, 2005; Çetinkaya, 2011; Kartal, 2012).

Kadın ve erkek öğretmenlerin iletişim becerilerini algılamalarına ilişkin farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Pehlivan, (2005) iletişim becerisi algı düzeyleri ortalamaları kadın öğretmen adayların lehine anlamlılık bir farklılık bulmuştur. Alanyazında bu sonucu destekleyen araştırmalar (Saracaloğlu, Öztürk ve Silkü, 2001; Şeker, 2000; Özerbaş, Bulut ve Usta, 2007; Ceylan, 2007; Nacar ve Tümkaya, 2011; Toy, 2007), bu sonucu desteklemeyen araştırmalarla da karşılaşmıştır (Dilekmen, Başçı ve Bektaş, 2008; Günay, 2003; Öztaş, 2001). Tuncer ve Kaysi (2013), araştırmasında karar verme becerisi alt boyutunda öğretmen adaylarının görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulamamıştır.

Araştırmada farklı yaş grubunda ve kıdem seviyesinde yer alan sınıf öğretmenlerin yaşam becerileri birbiri ile benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Serin (2010) sonucu destekler nitelikteki araştırmasında, sınıf öğretmenlerinin problem çözme becerisi ile mesleki kıdemi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bozkurt, Serin ve Emran (2004), öğretmenlerin kıdeme göre, problem çözme becerisi algısı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Çınar vd., (2009) ilköğretim öğretmenlerine yönelik araştırmasında öğretmenlerin problem çözme beceri düzeylerinde kıdeme göre herhangi bir fark görülmemiştir.

Alanyazına bakıldığında, Kurnaz'ın (2011) araştırmasında ilköğretim öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ile kıdem arasında anlamlı farkın bulunmadığı yönündedir. Polat (2017) sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık ve eleştirel düşünme düzeylerinde kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Öztaş (2001) sınıf öğretmenlerinde mesleki kıdemin iletişim becerilerini etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Nacar ve Tümkaya, (2011) yaptıkları araştırmada yaş ve mesleki kıdeme göre sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerinde yaş ilerlemiş ve tecrübeli öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan araştırmalardanda yola çıkarak kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre karar verme ve problem çözme becerileri, yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerileri daha yüksek olduğunu ifade edebilir.

Yaşam becerileri, duygularla ve stresle başa çıkma becerileri, karar verme ve problem çözme becerileri, iletişim kişilerarası ilişki becerileri arttıkça yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinden motivasyon ve sebatları artmakta; benzer bir şekilde empati kurma ve öz farkındalık becerileri arttıkça motivasyon artmaktayken diğer yaşam becerileri ölçeği boyutları ile olumlu boyutlar olan motivasyon ve sebat arasında negatif ancak istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yaşam becerileri, empati kurma ve öz farkındalık becerileri, karar verme ve problem çözme becerileri azaldıkça yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinden merak yoksunluğu artmaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin becerileri köreldikçe onları geliştirmeye yöneldikleri ifade edilebilir. Başka bir ifadeyle öğretmenlerin öğrenmeye yöneldikleri söylenebilir.

Araştırmanın bir diğer sonucu ise sınıf öğretmenlerinin ortalamaya bakıldığında 21. yy. öğreten becerileri kullanım düzeylerinin yüksek olduğu ifade edilebilir. Alanyazına bakıldığında benzer bir sonuç Orhan Göksun'un (2016) öğretmen adaylarına yönelik araştırmasında 21. yy. öğreten becerilerini de orta düzeyin üzerinde kullandıklarıdır. Sınıf öğretmenlerinin 21. yy. beceri kullanım düzeyleri yüksek çıkması bu becerileri öğrencilere kazandırmada kolaylık sağlayabilir. Sınıf öğretmenlerinde cinsiyet değişkenine göre 21. yy. öğreten becerileri kullanım düzeyi değişmemektedir.

Orhan Göksun (2016) öğretmen adaylarına yönelik araştırmasında kadın öğretmen adaylarının lehine bir sonuca ulaşmıştır. Bunun sebebi; kadınların öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının erkeklerden daha yüksek olmasından (Çapa ve Çil, 2000) kaynaklanabilir. Aynı zamanda farklı yaş grubunda yer alan öğretmenlerin 21. yy. öğreten becerileri kullanım düzeyleri birbiri ile benzerdir. Mesleki kıdem değişkenine yönelik bakıldığında ise 1-5 yıl ve 11-15 yıl arasında kıdeme sahip olan öğretmenler 6-10 yıl ve 16 yıl ve üzerinde kıdeme sahip olan öğretmenlere göre 21. yy. öğreten becerileri kullanım düzeyi daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin 21. yy. öğreten becerilerinin kullanım düzeylerinin daha yüksek olması, 21. yüzyıla yakın doğmaları ve son teknolojiyi yakından tanımlarından olabilir. Atalay ve arkadaşları (2016)

sınıf öğretmeni adaylarının 21. yüzyıl becerilerini kullanma durumlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. 21. yüzyıl becerilerini her aşamada farklı düzeylerde kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırma sonucunda Yaşam boyu öğrenme olumlu eğilimlerinin artması, olumsuz eğilimlerinin azalması ve yaşam becerilerinin artması 21. yy. öğreten becerileri kullanımı artırmakta olduğuna ulaşılmıştır. Yaşam becerileri alt boyutlarında yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme, iletişim kişilerarası ilişki becerileri boyutları ile 21. yy. öğreten becerileri kullanımı arasındaki ilişki anlamlı olmasa da pozitif ilişki bulunmuştur.

Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle Yaşam Ve 21. Yüzyıl Öğreten Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkiyi çıkarmayı amaçlayan araştırmada kısacası şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Demografik değişkenlere göre öğretmenlerin yaşam becerileri farklılaşmaktadır.
- Demografik değişkenlere göre öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri farklılaşmaktadır.
- Demografik değişkenlere göre öğretmenlerin 21. yy. öğreten becerileri kullanımı farklılaşmaktadır.
- Öğretmenlerin yaşam becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- Öğretmenlerin yaşam becerileri ile 21. yy. öğreten becerileri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- Öğretmenlerin 21. yy. öğreten becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, yaşam ve 21. yy. öğreten becerileri düzeyleri hakkında öneriler şu şekilde sıralanabilir;

- Sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve yaşam becerileri düzeylerinin farklılaştığı sonucuna

ulaşmıştır. Farklılığın sebepleri belirlenerek, bu sorunun giderilmesine yönelik etkinlikler düzenlenebilir.

- Eğitim-öğretim yılının başında ve sonunda gerçekleştirilen seminer dönemlerinde, Sınıf öğretmenlerinin, yaşam boyu öğrenmelerine ve 21. yy. becerilerine katkı sağlayacak seminer çalışmaları düzenlenmelidir. Bu çalışmaların yaşam becerilerine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Sınıf öğretmenlerinin, yaşam boyu öğrenme sürecine aktif katılımlarını sağlamak için, yaşam boyu öğrenen ve öğreten bireyler olmalarına fırsat veren etkinlikler düzenlenmelidir.
- Sınıf öğretmenlerinin 21. yy. öğreten becerilerini etkin bir şekilde kullanabilmesi için öğretim etkinliklerini planlarken 21. yy. becerilerini kazandırmaya yönelik hazırlayabilir.
- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü öğretmenlere yönelik yaşam boyu öğrenmeye yönelik etkinlikler düzenleyebilir. Etkinlikler hakkında öğretmenlere daha fazla bilgi verilmesi ve konuyla ilgili farkındalıklarının geliştirmelidir. Bu etkinliklerle de öğretmenlerin yaşam ve 21. yy. becerilerinin gelişmesine katkı sağlayabilir.
- Öğretmen eğitimleri düzenlenirken 21. yy. becerileri dikkate alınarak planlanmalı, bu beceriler öğretmen adaylarına kazandırılmalıdır.

Araştırmayla ilgili yapılan analizler sonucunda, gelecekte yapılmasında yarar görülen ilgili çalışmalar şu şekilde sıralanabilir;

- Sınıf öğretmenlerinin, yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve yaşam ve 21. yy. öğreten becerilerine yönelik nitel araştırmalara ağırlık verilmelidir.
- Sınıf öğretmenlerinin söz konusu öğrenme faaliyetlerine katılımları ile ilgili imkan ve problemler araştırılabilir.
- Araştırmada değişkenler arasında ortaya çıkan farklı sonuçların sebeplerine yönelik araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Açıköz, K. Ü. (2011). *Aktif öğrenme*. İzmir: Biliş Yayıncılık.
- Adıgüzel, Ö. (2015). *Eğitimde Yaratıcı Drama* (8 b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Akbaş, O. ve Özdemir, S.M. (2002). Avrupa Birliğinde Yaşam Boyu Öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*, 155 (156), 112-126.
- Akkoyunlu, B. (2008, May). ‘‘Bilgi Okuryazarlığı ve Yaşam Boyu Öğrenme’’. *International Educational Technology Conference (IETC)*. (pp. 6-8).
- Aksoy, M. (2008). *Hayat Boyu Öğrenme ve Kariyer Rehberliği İlkelerinin İstihdam Edilebilirliğe Etkileri: Otel İşletmeleri Üzerine Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Aksoy, M. (2013). Kavram Olarak Hayat Boyu Öğrenme ve Hayat Boyu Öğrenmenin Avrupa Birliği Serüveni. *Bilgi*, Kış 2013, Sayı 64, 23-48.
- Aktan, C. C. (2007). Yüksek Öğretimde Değişim: Global Trendler ve Yeni Paradigmalar. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1 (2), 39-48.
- Akyol, T. (17 Aralık 2013). Öğretmen. *Hürriyet*. 22 Kasım 2018, <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/taha-akyol/17-aralik-27802201>.
- Albasheer, A., Khasawneh, S., Nabah, A. A., & Hailat, S. (2008). Perceptions of Student Teachers Towards the Effectiveness of Co-Operating Teachers, School Principals and University Supervisors Participating in the Teacher Education Program in Jordan. *International Journal of Lifelong Education*, 27 (6), 693-705.
- Anagün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z., & Yaşar, S. (2016). Öğretmen Adaylarına Yönelik 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *PAU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40 (40), 160-175.
- Arcagök, S. ve Şahin, Ç. (2014). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 394-417.
- Arın, A. (2006). *Lise Yöneticilerinin Öğretim Liderliği Davranışları ile Kullandıkları Karar Verme Stratejileri ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki Düzeyi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

- Armstrong, W. A. (2010). *Life Skills Development of Youth Participants in 4-H Clubs and Camping*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). University of Florida, Florida.
- Atalay, N., Anagün, Ş. S., & Genç Kumtepe, E. (2016). Fen Öğretiminde Teknoloji Entegrasyonunun 21. Yüzyıl Becerileri Boyutunda Değerlendirilmesi: Yavaş Geçişli Animasyon Uygulaması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 405-424.
- Ay, Ş., ve Akgöl, H. (2008). Eleştirel Düşünme Gücü ile Cinsiyet, Yaş ve Sınıf Düzeyi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 1(2), 65-75.
- Ayaz, C. (2016). *Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Aydın, B. (2018). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleriyle Kariyer Geliştirme Arzuları Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Ayhan, S. (2005). Düünden Bugüne Yaşam Boyu Öğrenme. F. Sayılan ve A. Yıldız (Yay. Haz.), "Yaşam Boyu Öğrenme: Sempozyum Bildirileri ve Tartışmalar" I. *Yaşam Boyu Öğrenme Sempozyumu* içinde (9-10).
- Ayra, M. ve Kösterelioğlu, İ. (2015). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Mesleki Öz Yeterlik Algıları ile İlişkisi. *Education Sciences*, 10 (1), 17-28.
- Bahçeci, D. ve Kuru, M. (2008). Portfolyo Değerlendirmenin Üniversite Öğrencilerinin Öz-Yeterlik Algısı ve Yaşam Becerileri Üzerine Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 97-111.
- Bağcı, Ş. E. (2007). *Avrupa Birliği Ülkelerinde Yaşam Boyu Eğitim Politikaları: Almanya, Danimarka ve Türkiye Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Battelle for Kids, (2019). *Framework for 21st Century Learning Definitions*. 21 Aralık 2018, <http://www.battelleforkids.org/networks/p21/frameworks-resources>.

- Berberoğlu, B. (2010). Yaşam Boyu Öğrenme ile Bilgi ve İletişim Teknolojileri Açısından Türkiye'nin Avrupa Birliği'ndeki Konumu. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetim Dergisi*, 5(2).
- Beşoluk, Ş., ve Önder, İ. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğrenme Yaklaşımları, Öğrenme Stilleri ve Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(2).
- Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., & Rumble, M. (2010). Draft White Paper 1: Defining 21st Century Skills. <http://cms.education.gov.il/NR/rdonlyres/19B9722584B14259B4234698E1E8171A/115804/defining21stcenturyskills.pdf>. Adresinden 21 Aralık 2019 tarihinde erişilmiştir.
- Bolat, Y. ve Balaman, N. (2017). Yaşam Becerileri Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4 (6), 22-39.
- Bozkan, E. (2018). *Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenmelerini Etkileyen Faktörler ile Mobil Öğrenmeye İlişkin Tutumları Arasındaki İlişki (Sakarya İli Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Bozkurt, N.; Serin, O. ve Erman, B (2004). İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerinin, İletişim Becerileri, Problem Çözme ve Denetim Odağı Düzeylerinin Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Eğilim Bilimleri Enstitüsü, XII.Eğilim Bilimleri Kongresi Bildiriler*, 15-18 Ekim 2003, Cilt 2, S. 1373-1393.
- Boztepe, Ö, (2017).Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme ve İletişim Memnuniyet Düzeylerinin İncelenmesi. (YayımlanmamışYüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Bökeoğlu, O. Ç., ve Yılmaz, A. G. K. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Eleştirel Düşünmeye Yönelik Tutumları İle Araştırma Kaygıları Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 41(41), 47-67.
- Budak, Y. (2009). Yaşam Boyu Öğrenme ve İlköğretim Programlarının Hedeflemesi Gereken İnsan Tipi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 693-708.
- Bunker, D. H. (2012). *Teachers' Orientation to Teaching and Their Perceived Readiness for 21st Century Learners*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). The University of Texas at Arlington, Texas.

- Can, T. (2011). *Yaşam Boyu Öğrenme Bağlamında Yabancı Dil Olarak İngilizce Ders Kitaplarında Strateji Kullanımı*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Clark, D. D. (2008). *A Study of West Virginia Teachers: Using 21st Century Tools to Teach in A 21st Century Context*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marshall University, West Virginia.
- Ceylan, A. A. (2006). An Investigation of Adjustment Levels of Turkish University Students With Respect to Perceived Communication Skill Levels. *Social Behaviour and Personality*, 34, 367-379.
- Ceylan, G. (2007). *Öğretmen-Öğrenci Etkileşiminin Sınıf Atmosferine Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Coşkun, Y.D. ve Demirel, M. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 108-120.
- Currie, L. K., Pisarik, C. T., Ginter, E. J., Glauser, A. S., Hayes, C. & Smit, J. C. (2012). Life-Skills As A Predictor of Academic Success: An Exploratory Study. *Psychological Reports*, 111 (1), 157-164.
- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-73.
- Çakmakçı, E. ve Özabacı, N. (2013). Drama Yolu ile Karar Verme Becerisinin Kazandırılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (44).
- Çalık, T. Ve Sezgin, F. (2005). Küreselleşme Bilgi Toplumu ve Eğitim. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 55-66.
- Çam, E. (2017). *İlköğretim Öğretmenlerinin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Düzeylerinin Yaşam Boyu Öğrenme Öz Yeterlik Düzeyleri Ve Hizmetiçi Eğitim Gereksinimleri Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Amasya Üniversitesi, Amasya.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma Ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon.
- Çermik, H. ve Güllaç, E.T. (2012). Öğretmen Nitelikleri ve Yeterlikleri. Ş. Tan (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri içinde* (s. 473-509). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünmeye İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 93-108.
- Çınar, O., Hatunoğlu, A. ve Hatunoğlu, Y. (2009). Öğretmenlerin Problem Çözme Becerileri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 215-226.
- Çiltaş, A. (2011). Eğitimde Öz-Düzenleme Öğretiminin Önemi Üzerine Bir Çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (5), 1-11.
- Çolak (2018). *Ortaokul Fen Bilimleri Dersinin 21.Yüzyıl Becerilerini Kazandırmadaki Etkililiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Kayseri İli Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Dede, C. (2010). Comparing Frameworks for 21st Century Skills. *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*, 20, 51-76.
- Demiralay, R. (2008). *Öğretmen Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanımları Açısından Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Demirel, M. (2009). *Yaşam Boyu Öğrenmenin Anahtarı: Öğrenmeyi Öğrenme*. 2. Ulusal Eğitim Psikolojisi Sempozyumu Bildiri Kitabı.
- Demirel, M. ve Akkoyunlu, B. (2010). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ve Bilgi Okuryazarlığı Öz-yeterlik Algıları. *10th. International Educational Technology Conference*, Nisan 2010, İstanbul.
- Demirel, M. ve Yağcı, E. (2012). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 1, 100-111.
- Demirel, Ö. (2015). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Diker Coşkun, Y.(2009). *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Dilekman, M., Başçı, Z., ve Bektaş, F. (2008). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Becerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 223-231.

- Doğan, S., Kavtelek, C.(2015). Hayat Boyu Öğrenme ve Kurum Yöneticilerinin Hayat Boyu Öğrenmeye İlişkin Algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 82-104.
- DPT (2001). Özel İhtisas Komisyon Raporu. Devlet Planlama Teşkilatı. <http://esk.dpt.gov.tr/DocObjects/Download/3206/oik584.pdf> adresinden 15 Eylül 2018 tarihinde erişilmiştir.
- Dündar, H. (2016). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Ekici, G., Abide, Ö. F., Canbolat, Y., & Öztürk, A. (2017). 21.Yüzyıl Becerilerine Ait Veri Kaynaklarının Analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), 124-134.
- Ekinci, Ö., ve Aybek, B. (2010). Öğretmen Adaylarının Empatik Ve Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(2).
- Elias, M.J. & Mocerı, D.C. (2012). Developing Social and Emotional Aspects of Learning: the American Experience. *Research Papers in Education*, 27 (4), 423-434.
- Ennis, R. H. (2011). ‘‘The Nature Of Critical Thinking: An Outline Of Critical Thinking Dispositions And Abilities’’. (Altıncı Uluslararası Düşünme Konferansı, Cambridge).http://faculty.education.illinois.edu/rhennis/documents/TheNatureofCriticalThinking_51711_000.pdf adresinden 22 Kasım 2018 tarihinde alınmıştır.
- Epçaçan, C. (2013). Yaşam Boyu Öğrenme Becerilerinin Ders Kitaplarında Yer Alma Düzeyine Örnek Bir İnceleme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11).
- Erdamar, G. (2015). Yaşam Boyu Öğrenme. *Eğitimde Yeni Yönelimler* (E. Ö. Demirel) içinde, (220-237). Ankara: Pegem Akademi.
- Erdoğan, İ. (2011). *İletişim Anlamak*. Ankara: Pozitif Matbaacılık.
- Erdoğan, D.G. (2014). *Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerine Etki Eden Faktörler*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

- Ersoy, E.ve Başer, N. (2011). İlköğretim İkinci Kademedede Eleştirel Düşünmenin Yeri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 1-10.
- Ersoy, A. ve Yılmaz, B. (2009). Yaşam Boyu Öğrenme ve Türkiye' de Halk Kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 23 (4), 803-834.
- Eryılmaz, S., ve Ulusoy, Ç. (2015). 21. Yüzyıl Becerileri Işığında FATİH Projesi Değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi GEFAD / GUJG*, 2 (35), 209-229.
- Farmer, L. (2010). 21. Century Standarts for Information Literacy. *Leadership*, 39 (4), 20-22.
- Fidan, N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change* (4. Baskı). New York: Teachers College Press.
- Garba, S. A., Byabazaire, Y. & Busthami, A. H. (2015). Toward the Use of 21 st Century Teaching-Learning Approaches: The Trend of Development in Malaysian Schools Within the Context of Asia Pacific. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 10 (4), 72-29.
- Gazioglu, A. E. I., & Canel, A. N. (2015). A School-Based Prevention Model in the Fight Against Addiction: Life Skills Training. *Addicta-The Turkish Journal on Addictions*, 2 (2), 23-44.
- Gencel, İ. E. (2013). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine Yönelik Algıları. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 38 (170), 237-252.
- Gomes, A. R. & Marques, B. (2013). Life Skills in Educational Contexts: Testing the Effects of an Intervention Programme. *Educational Studies*, 39 (2), 156-166
- Gök, B. ve Erdoğan, T. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Düşünme Düzeyleri ve Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44 (2), 29-51.
- Göksan, T.S., Uzundurukan, S. ve Keskin, S.N. (2009). “Yaşam Boyu Öğrenme ve Avrupa Birliği'nin Yaşam Boyu Öğrenme Programları”. *1.İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu*. 06-08 Kasım 2019, Antalya.

- Göksun, D. O. (2016). *Öğretmen Adaylarının 21. yy. Öğrenen Becerileri ve 21. yy. Öğreten Becerileri Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Güleç, İ., Çelik, S., ve Demirhan, B. (2012). Yaşam Boyu Öğrenme Nedir? Kavram ve Kapsamı Üzerine Bir Değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 34-48.
- Gülen, Ş. B. (2013). *Ortaokul Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Öğrenme Becerileri ve Bilişim Teknolojileri ile Destekleme Düzeylerinin Cinsiyet ve Sınıf Seviyesine Göre İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Güler, B. (2004). *Avrupa Birliği'nin Yetişkin Eğitim Programı Grundtvig Çerçevesinde Halk Kütüphanelerinin Yeri ve Önemi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Günay, K. (2003). *Sınıf Yönetiminde İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Güneş, F. (2012). Öğrencilerin Düşünme Becerilerini Geliştirme. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 32 (32), 127-146.
- Güngör, H., F. (2007). *Avrupa Birliği İçin Yaşam Boyu Öğrenim Temel Yeterlikleri Ve Bu Yeterliklerden "Yabancı Dillerde İletişim" Bağlamında Türkiye'nin Durumu*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Günüç, S., Odabaşı, H.F. ve Kuzu, A. (2014). Etkili Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 39 (171).
- Gürten, E. & Demirel, Ö. (2010, Mayıs). Avrupa Birliği ve Türkiye'deki öğretmen yeterliklerin karşılaştırmalı incelenmesi. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sempozyumu II, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Güzel, H. (2017). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4 (10), 312-325.
- Hunde, A. B., & Tacconi, G. (2014). Teacher Educators' Practices From the View of Building Lifelong Learning Capabilities in Student Teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 136, 496-500.

- ISTE (International Society for Technology in Education). (2007). Profiles for Technology (ICT) Literate Students In NETS for Students Booklet. <https://id.iste.org/docs/pdfs/nets-s-2007-student-profiles-en.pdf?sfvrsn=4> adresinden 25 Şubat 2019 tarihinde erişilmiştir.
- İleri, S. (2017). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ve Hayat Boyu Öğrenme Faaliyetlerine Katılım Düzeyleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- İzci, E. ve Koç, S. (2012). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2012(9), 101-114.
- Jarvis, P. (Ed.). (2009). *The Routledge International Handbook of Lifelong Learning*. USA: Routledge.
- Kalyoncu, A. T. (2012). *Yirmibirinci Yüzyılda Öğrencilerin Sahip Olması Gereken Bazı Temel Becerilere İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kar, A. K. (2011). Importance of Life Skills for The Professionals of 21st Century. *The Clup Journal of Soft Skills*, 5 (3).
- Karakuş, C. (2013). Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (3), 26-35.
- Karakoyun, F. (2014). *Çevrimiçi Ortamda Oluşturulan Dijital Öyküleme Etkinliklerine İlişkin Öğretmen Adayları ve İlköğretim Öğrencilerinin Görüşlerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Karaman, B. (2012) *Yaşam Boyu Öğrenme Bağlamında, Ülkemiz Milli Eğitim Sisteminde Yer Alan Sanat Eğitimcilerinin Mesleki Gelişim Olanakları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar-İlkeler-Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kartal, T. (2012). İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 279-297.

- Kaur, A., & Pathania, R. (2016). Assessment of Empathy Life Skill among Adolescents. *Studies on Home and Community Science*, 10(1-3), 8-13.
- Kaya, K. (2018). *Öğretmenlerin Bilimsel Epistemolojik İnançları İle Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Kazu, İ. Y. ve Erten, P. (2016). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri. *İlköğretim Online*, 15(3), 838-854.
- Kılıç, Z. (2015). *Hayat Bilgisi Dersinde Öğrencilerin Yaşam Becerilerinin Geliştirilmesinde Etkin Öğrenme Uygulamaları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kılıçer, K. (2011). *Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Profilleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kırtak Ad, V. N. (2017). *Tam Stüdyo Modelinin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Kavramsal Anlamaları İle Sosyal Duygusal Öğrenme, Sorgulama ve Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisi: Akışkanlar Mekaniği Örneği*. (Yayımlanmamış Doktoa Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Kıvrak, E. (2007). *Avrupa Birliği ve Türkiye’de Yaşamboyu Öğrenme Politikaları ve İstihdam İlişkisinin Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Koç, G. (2007). "Yaşam Boyu Öğrenme". Ö.Demirel, (Ed.), *Eğitimde Yeni Yönelimler.*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Koç, M., Taş, S., Özkan, H. H. ve Yılmaz, E. (2009). "Türkiye’de Yetişkin ve Yaşam Boyu Eğitime Yönelik Lisans Programı Önerisi". *I. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 1-3 Mayıs 2009, Çanakkale.
- Koenig, Judith A. (2011). *Assessing 21st Century skills: Summary of A Workshop*. Washington, DC: National Research Council.
- Kolburan, G. ve Tosun, Ü. (2011). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri Arasında Yaşam Becerileri Eğitimi Yoluyla I. Kademe Edinilmiş Değerleri Pekiştiren Gelişimsel Bir Model Önerisi. <http://acikarsiv.aydin.edu.tr/bitstream/11547/222/1/yasam.pdf> adresinden 21 Ekim 2018 tarihinde erişilmiştir.

- Konokman, G.Y. ve Yelken, T.Y. (2014). Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine İlişkin Algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H.U. Journal of Education)*, 29(2), 267-281 (Nisan 2014).
- Korkmaz, Ö. (2009). Öğretmenlerin Eleştirel Düşünme Eğilim ve Düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 1-13.
- Köksal, N. ve Çoğmen, S. (2013). Pre-Service Teachers As Lifelong Learners: University Facilities for Promoting Their Professional Development. *Eğitim Araştırmaları– Eurasian Journal of Educational Research*, 53, 21-40.
- Kurnaz, A. (2011). *İlköğretim Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeyleri ve Demokratik Tutumları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Kurnaz, A. (2013). *Eleştirel Düşünme Öğretimi Etkinlikleri Planlama-Uygulama ve Değerlendirme* (2. Baskı). Konya: Eğitim Kitabevi.
- Küçük, D. P. (2012). Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğrencilerinin İletişim ve Problem Çözme Becerileri. *G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32 (1), 33-54.
- Lai, E. R. ve Viering, M. (2012). *Assessing 21st Century Skills: Integrating Research Findings*. National Council on Measurement in Education Vancouver, B.C.
- Loads, D. (2007). Effective Learning Advisers Perceptions of Their Role in Supporting Lifelong Learning. *Teaching in Higher Education*, 12 (2), 235-245.
- Loubser, A. (2012). Research into Life Skills Education in The Foundation Phase: Is The Inclusion of Life Skills Really Necessary in Teaching Third World Foundation Phase Learners. *The International Journal of Learning*, 18 (11).
- Louis, R. C. (2012). *A case study exploring technology integration and incorporation of 21st century skills in elementary classrooms*. College of Professional Studies Northeastern University, Boston, Massachusetts.
- Maneen, C. A. (2016). *A case study of arts integration practices in developing the 21st century skills of critical thinking, creativity, communication, and collaboration*. (Doktora Tezi, Gardner-Webb University) ProQuest Dissertations Publishing (UMI No. 1011901).

- Milli Eğitim Bakanlığı. (2008). *Öğretmen yeterlikleri: Öğretmenlik mesleği genel ve özel alan yeterlikleri 2 parça*. Ankara: Devlet Kitapları. http://otmg.meb.gov.tr/belgeler/ogretmen_yeterlikleri_kitabi/%C3%96%C4%9Fretmen_Yeterlikleri_Kitab%C4%B1_genel_yeterlikler_par%C3%A7a_2.pdf adresinden 11 Kasım 2018 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2009). *Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi-Yüksek Planlama Kurulu*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140716-8-1.pdf> adresinden 09 Aralık 2018 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *Yaygın Eğitim, Açılabilir Kurslar*. http://bozuyukhem.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/11/02/130741/icerikler/acilabilecek_kurslar_172030.html adresinden 05 Ekim 2018 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2014). *MEB 19. Şura*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı. <http://www.meb.gov.tr/19-mill-egitim-srasi-sona-erdi/haber/7594/tr> adresinden 05 Ekim 2018 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Fen Bilimleri Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812312311937-FEN%20B%C4%B0L%C4%B0MLER%C4%B0%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI2018.pdf> adresinden 09 Aralık 2018 tarihinde erişilmiştir.
- Mitkovska, S. J. ve Hristovska, D. (2011). Contemporary Teacher and Core Competences for Lifelong Learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 28, 573 – 578.
- Melvin, L. (2011). *How To Keep Good Teachers And Principals: Practical Solutions To Today's Classroom Problems*. R&L Education.
- Merter, F. ve Koç, S. (2010) "İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Eğitimi Tutumu Konusundaki Tutumları" 9.Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, 20-22 Mayıs, Elazığ
- Mossberger, K., Tolbert, C., & S. McNeal, R. S. (2007). *Digital Citizenship: The Internet, Society, and Participation*. London, England: MIT Press.
- Nacar, F. S. ve Tümkaya, S. (2011). Sınıf Öğretmenlerinin İletişim ve Kişilerarası Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(2).

- Nirmala, A. (2017). Community Service Learning As A Tool to Enhance Life Skills: A Study Among School Children. *Indian Journal Of Research*, 6(11), 572-575.
- Odabaş, H. ve Polat, C. (2008). "Bilgi Toplumunda Yaşam Boyu Öğrenmenin Anahtarı: Bilgi Okuryazarlığı. "Küreselleşme, Demokratikleşme ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı, 27-30 Mart 2008
- Oğuz, T. (2012). "Bireylerarası İletişim". N. Orhon ve U. Eriş, (Ed.), *İletişim Bilgisi* içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Oral, E. A (2004). *Ergenlik Döneminde Stresle Başa Çıkma: Stresle Başa Çıkma Programının Geliştirilmesi ve Etkililiğinin Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Oral, B. ve Yazar, T. (2013). International perspectives on new aspects of learning in teacher education. *IPALTE 2013*. 2-4.
- Orhan, D., Kurt, A. A., Ozan, Ş., Som Vural, S. ve Türkan, F. (2014). Ulusal Eğitim Teknolojileri Standartlarına Genel Bir Bakış. *Karaelmas Journal of Educational Science*, 2(1), 65-79.
- Özcan, A. (2008). *Avrupa Birliği'nin Yaşam Boyu Öğrenme Stratejileri AB Resmi Belgelerindeki Yaşam Boyu Öğrenme Yaklaşımının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özçiftçi, M. (2014). *Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Eğitim Teknolojisi Standartlarına Yönelik Özyeterliliklerinin İlişkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Amasya Üniversitesi, Amasya.
- Özçiftçi, M. ve Çakır, R. (2015). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ve Eğitim Teknolojisi Standartları Özyeterliliklerinin İncelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1).
- Özdemir, A. ve Ergene, T. (2005). Sınav Kaygısıyla Başa Çıkma Programının Lise İkinci Sınıf Öğrencilerinin Sınav Kaygısı Düzeyine Etkisi. [Effectiveness of Test Anxiety Coping Program on Test Anxiety Levels of Junior High School Students]. *DeneySEL Olarak Sinanmış Grupla Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Programları II*, 273-295.
- Özdemir, S. M. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(3), 297-316.

- Özden, Y. (2014). *Öğrenme ve Öğretme* (12 b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Özen, Y. (2011). Algın Öğrenme Teorisi Yaşam Boyu Değişerek ve Gelişerek Öğrenme. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Kasım 2011, 3, 6.
- Özerbaş, M. A., Bulut, M. ve Usta, E. (2007). Öğretmen Adaylarının Algıladıkları İletişim Becerisi Düzeylerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 123-135.
- Özmete, E. (2008). Gençlere Yönelik Yaşam Becerileri Ölçeğinin Geliştirilmesi Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Milli Eğitim Dergisi*, Kış, (177), 253-270.
- Öztaş, R. (2001). *Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Yeterlilikleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Öztürk, N. (2006). *Hemşirelik Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Düzeyleri ve Eleştirel Düşünmeyi Etkileyen Faktörler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Papacharisis, V., Goudas, M., Danish, S. J. & Theodorakis, Y. (2005). The Effectiveness of Teaching A Life Skills Program in A Sport Context. *Journal of applied sport psychology*, 17(3), 247-254.
- Partnership for 21st Century Skills (2010). *21st Century Readiness for Every Student: A Policymaker's Guide*. . www.p21.org. adresinden 20 Aralık 2018 tarihinde erişilmiştir.
- Partnership for 21st Century Skills (2010). *Partnership for 21st Century Skills (P21)*. 21 Aralık 2018, <https://www.ims.gov/assets/1/AssetManager/Bishop%20Pre-Con%202.pdf>.
- P21 framework definitions, (2015). Retrieved 20 Aralık 2018 from http://www.p21.org/storage/documents/P21_Framework_Definitions.pdf.
- Pehlivan, K. B. (2005). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma. *İlköğretim Online*, 4(2).
- Pujar, L.L. & Patil, S.S. (2016). Life Skill Development: Educational Empowerment of Adolescent Girls. *RA Journal of Applied Research*, 2(5), 468-472.
- Polat, M. (2017). *Sınıf Öğretmenlerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri ile Yaratıcılık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman.

- Poyraz, H. (2014). *Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Profilleri ile Kurumları Tarafından Desteklenme Algıları Arasındaki İlişki (Sakarya İli Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Ribble, M. (2011). *Digital Citizenship in Schools*, (Cilt 2nd Edition). WashingtonDC: The International Society for Technology in Education (ISTE).
- Sakallı, H. (2015). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Dijital Vatandaşlık Düzeyleri ile Siber Zorbalık Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Semerci, Ç. (2003). Eleştirel Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 28 (127), 64-70.
- Serin, O. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 32(142).
- Simmermon, W. (2009). *A Study of A Two-Year College and How It Fosters Lifelong Learning And Empowerment*. (ProQuest LLC. 789 East Eisenhower Parkway, PO Box 1346, Ann Arbor, MI 48106.) <http://search.proquest.com/docview/250941433> adresinden 22 Eylül 2018 tarihinde indirildi.
- Sreekumar, V. (2016). Life Skill Education Among Adoloscents. *International Journal of Development Research*, 6(11), 10188-101
- Sweet, D. (2014). *Strategies California Superintendents Use to Implement 21st Century Skills Programs*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). University of Southern California, California.
- Şahin, M. C. (2010). *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yeni Binyılın Öğrencileri (Oecdnew Millenium Learners) Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Şahin, A., Adıgüzel, T. ve Ayar, M. C. (2014). Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik İçerikli Okul Sonrası Etkinlikler ve Öğrenciler Üzerindeki Etkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(1), 297-322.
- Şahin, Ç. ve Arcagök, S. (2014). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (16), 394-417.

- Şahin, G. ve Arı, R. (2015). Okul öncesi çocukların duygu düzenleme becerilerinin bağlanma örüntüleri açısından incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi* 2(5), 1-12.
- Şeker, A. (2000). *Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerileri ile Sınıf Atmosferi Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Şen, Ü. (2009). An Evaluation about Turkish Teacher Candidates' Critical Thinking Attitude's in Terms of Difference Variable. *Journal of World of Turks*, 1(2).
- Tavlı, O. (2009). *Lise Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerileri İle Tükenmişlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- TDK. (2018). *Türkçe Sözlük*. <http://www.tdk.gov.tr> adresinde 22 Şubat 2019 tarihinde erişilmiştir.
- The World Health Organization's. (2004). Information Series on School Health. *Document* 9 (3). https://www.who.int/school_youth_health/resources/information_series/en/ adresinden 18 Şubat 2019 tarihinde erişilmiştir.
- Tekin-İftar, E., ve Kırcaali-İftar, G. (2004). *Özel Eğitimde Yanlızsız Öğretim Yöntemleri*. (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Toprak, M.ve Erdoğan, A. (2012). Yaşam Boyu Öğrenme: Kavram, Politika, Araçlar ve Uygulama. *Yüksek Öğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 69-91.
- Tortop, Ö. (2010). *Avrupa Birliği Hayat Boyu Öğrenme Temel Yeterlik Alanları: Türkiye Durumu*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara
- Toy, S. (2007). *Mühendislik ve Hukuk Fakülteleri Öğrencilerinin İletişim Becerileri Açısından Karşılaştırılması ve İletişim Becerileriyle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişkiler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Toygür, İ. (2012). *Türkiye'nin Katıldığı Avrupa Birliği Programları: Hayatboyu Öğrenme Programı*. İstanbul: İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları.

- Toyran, G. (2015). *Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Düşünme Düzeylerinin ve Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Tunca, N., Alkn Şahin, S. ve Aydın, Ö.(2015). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (2), 432-446.
- Tuncer, M. ve Kaysi, F. (2013). Öğretmen Adaylarının Üst Biliş Düşünme Becerileri Açısından Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Education*, 2(4), 44-54.
- Turan, S. (2005). Öğrenen Topluma Doğru Avrupa Birliği Eğitim Politikalarında Yaşam Boyu Öğrenme. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 5 (1), 87-98.
- United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2009). *Understanding Life Skills*. [http:// www.unicef.org/lifeskills/index](http://www.unicef.org/lifeskills/index) adresinden 20 Kasım 2018 tarihinde edinilmiştir.
- Uysal, M. (2009). Adult Education in Developed Countries. *International Journal of Educational Policies*, 3 (2), 17-23.
- Varol, N. (2005). *Beceri Öğretimi ve Öz Bakım Becerilerinin Kazandırılması*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Wagner, T. (2008). Even Our “Best” Schools Are Failing to Prepare Students for 21st-Century Careers and Citizenship. *Educational Leadership*, 66(2), 20-25.
- Washer, P. (2007). Revisiting Key Skills: A Practical Framework for Higher Education. *Quality in Higher Education*, 13(1), 57-67.
- Yaman, F. (2014). *Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi. (Diyarbakır İli Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Yıldız, A. (2011). Öz Farkındalık :Duygusal Zeka ve Zihin, Beden, Ruh Etkileşimi. <http://www.askinyildiz.com/ozfarkindalik-duygusal-zeka-ve-zihin-beden-ruh-etkilesimi/> adresinde 25 Kasım 2018 tarihinde erişilmiştir.
- Yasa, H., D. (2018).*Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Bilgi Okuryazarlığı Becerileri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.

- Yazar, T. (2012). Yetişkin Eğitiminde Hedef Kitle. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 4(7), 21-30.
- Yenilmez, K. ve Çalışkan, S. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanları ile Yaratıcı Düşünme Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Dicle University Journal of Ziya Gokalp Education Faculty*, 17.
- Yılar, Ö. (2006). *Halk Bilimi ve Eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Yıldırım, Z. (2015). *Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenmeye Yönelik Yeterlik Algıları ve Görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Yılmaz, M. (2007). Sınıf Öğretmeni Yetiştirmede Teknoloji Eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27 (1), 155-167.
- Yılmaz, M. (2016). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(35), 253-262.

EKLER DİZİNİ

EK 1. Kişisel Bilgi Formu.....	95
EK 2. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Ölçeği.....	96
EK 3. Yaşam Becerileri Ölçeği.....	97
EK 4. 21. YY. Öğreten Becerileri Kullanımı Ölçeği.....	99
EK 5. Ölçek İzinleri.....	100

EK 1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli Meslektaşlarım;

Bu araştırma Afyon Kocatepe Üniversitesi Sınıf Eğitimi Anabilime dalında hazırlamakta olduğum yüksek lisans tez çalışması kapsamında yapılmaktadır. Çalışmanın amacı; Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, yaşam becerileri ve 21. yy. öğreten becerileri düzeylerini belirlemektir.

Ölçek dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kişisel bilgilerinize yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölüm yaşam boyu öğrenmeye yönelik görüşleriniz istenmektedir. Üçüncü ve dördüncü bölümde ise 21. yy. öğreten becerileri ve yaşam becerileri kapsamında sorular yer almaktadır. Bu çalışmanın amacında ulaşabilmesi; siz değerli meslektaşlarımdan vereceği cevapların tarafsız, içten ve doğru olmasına bağlıdır. Her maddeyi dikkatle okuyarak ve eksiksiz olarak cevaplamanız büyük önem taşımaktadır. Elde edilen veriler yalnızca bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak herhangi bir kuruma kesinlikle verilmeyecektir.

Zaman ayırarak çalışmamaya yaptığınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Çağdaş
KORKMAZ
Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü
Sınıf Eğitimi
ABD
Yüksek Lisans
Öğrencisi

cagdaskorkmaz27@gmail.com

1. Cinsiyetiniz: Kadın Erkek
2. Yaşınız: 20-25 26-35 36-45 46-55 56 ve üstü
3. Öğrenim Düzeyiniz: Ön Lisans Lisans Yüksek Lisans Doktora
4. Öğretmenlik Mesleğinde Kıdeminiz: 1-5 6-10 11-15
 16-20 20 Yıl ve üzeri

EK 2. YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ

YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ ÖLÇEĞİ	Çok Uyuyor	Kısmen Uyuyor	Çok Az Uyuyor	Çok Az Uymuyor	Kısmen Uymuyor	Hiç Uymuyor
Lütfen aşağıdaki ifadeleri dikkatle okuyup size ne derece uyduğunu işaretleyiniz.						
1. Kendimi geliştirmek için farklı alanlarda yeni bilgi ve beceriler geliştirmek tam bana göredir.						
2. Kişisel gelişimimi sağlayacağına inanırsam her türlü bilgiyi kolaylıkla öğrenebilirim.						
3. Hayattaki öncelikli hedeflerimden birisi de sürekli yeni bilgi ve beceriler kazanarak kişisel gelişimimi sağlamaktır.						
4. Yeterli maddi olanaklara sahip olsam da, kişisel gelişimim için yeni bilgi ve beceriler kazanmaya devam ederim.						
5. Sürekli yeni şeyler öğrenmek benim için tutkudur.						
6. Yeni bilgi ve beceriler öğrenme konusunda arkadaşlarımdan daha istekliyim.						
7. Zamanımın büyük bir kısmını öğrenmek amacıyla araştırma yapmaya harcamak hoşuma gider.						
8. Programım yoğun olsa bile, kendi kendime yeni bilgi ve beceriler öğrenmek için fırsatlar yaratırım.						
9. Yeni bilgi ve beceriler öğrenebilmek için özel harcamalarımdan pay ayırım.						
10. Herhangi bir zorunluluk olmadan yeni bilgi ve beceriler kazanmak için kendiliğimden çabalarım.						
11. Öncelikli hedeflerimi gerçekleştirirken bunlarla ilgili olmayan yeni bilgi ve becerilerde kazanmaya çalışırım.						
12. Öğrendiğim konu zor ve karmaşık da olsa onu en iyi biçimde öğrenmek için çabalarım.						
13. Mesleğimle ilgili olmayan konularda yeni bilgi ve beceriler kazanmanın bana yararı olacağına inanmam.						
14. Sadece kişisel gelişimimi sağlamak için sürekli yeni bilgi ve beceriler kazanmak bana anlamsız gelir.						
15. Çevremdekilerin öğrenme sürecime yapacakları katkıları önemsemem.						
16. Zorunlu haller dışında mesleğimle ilgili bilgi kaynaklarını (kitap, internet vb.) kullanmam.						
17. Mesleğimle ilgili yeni karşılaştığım bir bilgiyi veya beceriyi öğrenmekte zorlanacağımı düşünüyorum.						
18. Öğrendiklerimle ilgili olarak kendi kendimi değerlendirmem yeni konuları öğrenmeme engel olur.						
19. Zorunlu değilsem (sınav, proje vb. için) zamanımı araştırma yaparak kaybetmek istemem.						
20. Kişisel gelişimim için harcayacağım zamanı sevdiğilerimle birlikte geçirmeye tercih ederim.						
21. Öğrendiğim konudan sorumlu değilsem (sınav vb. olmayacaksam) eksiklerimi tamamlamak için çaba harcamayı gerekli görmem.						
22. Zorunlu olmadıkça sadece yeni şeyler öğreneceğim diye kurs ve seminerlere katılmanın bana zaman kaybettireceğini düşünürüm.						
23. Sadece merak ediyorum diye bir konuyu öğrenmek için vakit ayırmam.						
24. Kütüphanelerin sıkıcı yerler olduğunu düşünürüm.						
25. Zorunlu haller dışında yeni şeyler öğrenmek için çaba harcamak yerine, hobilerimle ilgilenmeyi tercih ederim.						
26. Eğer beni maddi olarak sıkıntıya düşürecekse yeni bilgi ve beceriler öğrenmek için çaba harcamak istemem.						
27. Sürekli yeni bilgi ve beceriler öğrenmek zorunda hissetmek beni rahatsız eder.						

EK 3. YAŞAM BECERİLERİ ÖLÇEĞİ

		Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
A.	Duyularla ve Stresle Başa Çıkma Becerileri					
1.	Stresle başa çıkma yollarını kullanabilirim.					
2.	Stresi yapacağım işler için olumlu kullanabilirim.					
3.	Olumsuz duygularımı çevremdeki insanlara yansıtmayabilirim.					
4.	Olumsuz duygularla başa çıkabilirim.					
5.	İş stresini engellemek için bir plan dahilinde çalışabilirim.					
6.	Stres karşısında mizah unsurlarını kullanabilirim.					
7.	Stresi artıracak mükemmeliyetçilik duygusundan vazgeçebilirim.					
B.	Empati Kurma ve Öz farkındalık Becerileri					
8.	Bedensel becerilerimi gösterebilirim.					
9.	Yeteneklerimin neleri başarabileceğini fark edebilirim.					
10.	İlgi alanlarıma yönelebilirim.					
11.	Kendimi karşımdaki bireyin yerine koyabilirim.					
12.	Duyularıma dair bilinçli bir farkındalık geliştirebilirim.					
13.	Problemlerle başa çıkabilmek için risk alabilirim.					
14.	Yapmaktan hoşlanmadığım aktivitelerde başka alternatifler düşünebilirim.					
C.	Karar Verme ve Problem Çözme Becerileri					
15.	Duyularımın ne anlama geldiğine karar verebilirim.					
16.	Bir karar anında bütün sorumlulukları üzerime alabilirim.					
17.	Bir problemle karşı karşı olduğumu tanımlayabilirim.					
18.	Bir konu hakkında vereceğim kararların sonuçlarını tahmin edebilirim.					
19.	Grupça bir konu hakkında kararlar alabilirim.					

20	Konuşma anında kullanacağım iletişim araçlarına karar verebilirim.					
21	Problem çözme planımın adımlarını uygulayabilirim.					
D.	Yaratıcı Düşünme ve Eleştirel Düşünme Becerileri					
22	Sorunlara karşı duyarlılık gösterebilirim.					
23	Problemde asıl noktaya bağlı kalmaya çalışırım.					
24	Sorunların nedenlerini tespit edebilirim.					
25	Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisini kurabilirim.					
26	Olaylar karşısında fikir yürütürken analitik (çözümsel) düşünebilirim.					
E.	İletişim Kişilerarası İlişki Becerileri					
27	Diğer insanların sorunlarını anlayabilmek için sabırlı davranabilirim.					
28	Kişisel iletişim vecerilerinin farkına vararak hareket edebilirim.					
29	Bir konu hakkında konuşurken karşımdaki kişiye tolerans gösterebilirim.					
30	İletişim ortamını bozmamak adına konuşma sırasını bekleyebilirim.					

EK 4. 21. YY. ÖĞRETEN BECERİLERİ KULLANIMI ÖLÇEĞİ

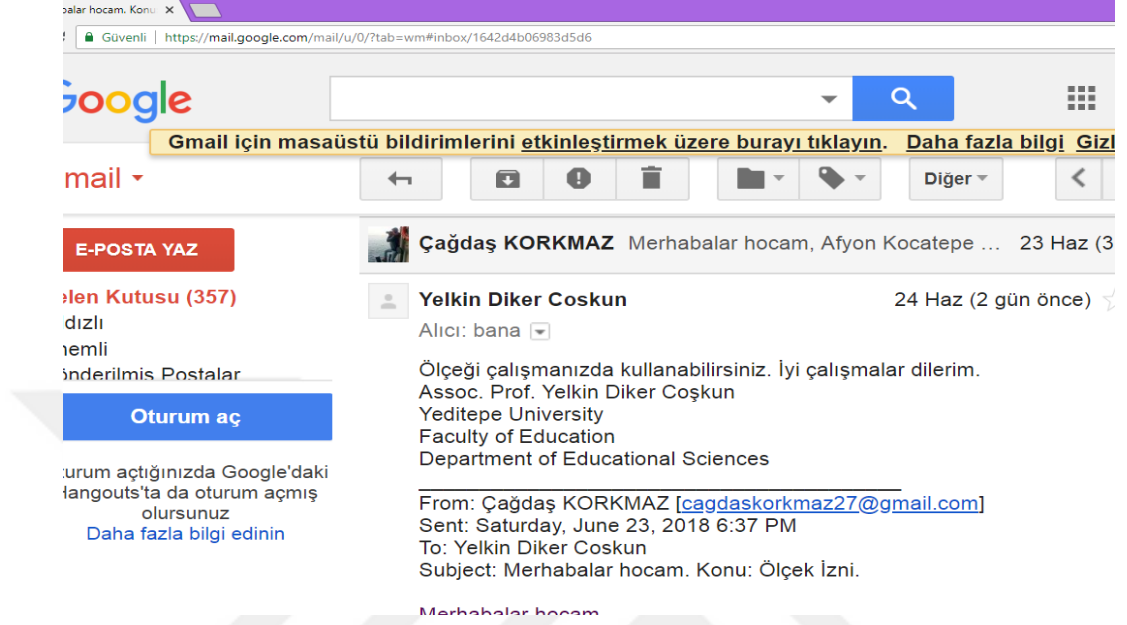
Maddeler	Hiçbir Zaman	Nadiren	Ara sıra	Genellikle	Her zaman
1. Öğrencilerime saygılı davranırım.	1	2	3	4	5
2. Sınıf dışında eğitsel etkinlikler düzenlerim.	1	2	3	4	5
3. Sınıf dışında sosyal etkinlikler düzenlerim.	1	2	3	4	5
4. Öğrencilerimin bireysel farklılıklara saygı duymalarını sağlarım.	1	2	3	4	5
5. Mesleki gelişim etkinliklerine katılırım.	1	2	3	4	5
6. Öğrencilerime yeni teknolojiler hakkında bilgi veririm.	1	2	3	4	5
7. Öğrendiklerimi dijital araçları kullanarak paylaşıyorum.	1	2	3	4	5
8. Mesleki görev ve sorumluklarım ile ilgili güncel gelişmeleri takip ederim.	1	2	3	4	5
9. Öğrenci gelişim dosyalarını takip ederim.	1	2	3	4	5
10. Öğrencilerime yeni fikirler üretmeleri için fırsatlar yaratırım.	1	2	3	4	5
11. Ders sürecimi planlarken uzmanlardan destek alırım.	1	2	3	4	5
12. Öğrencilerimin ödevlerine yapıcı dönütler veririm.	1	2	3	4	5
13. Öğrencilerime çalışma yaprakları hazırlarım.	1	2	3	4	5
14. Derslerim için özgün materyaller hazırlarım.	1	2	3	4	5
15. Öğrencilerimin öğrenme süreçlerine ilişkin kayıtlar tutarım.	1	2	3	4	5
16. Sınıf kurallarını öğrencilerimle birlikte oluştururum.	1	2	3	4	5
17. Öğrencilerimin öz değerlendirme becerilerinin gelişmesine destek olurum.	1	2	3	4	5
18. Öğrencilerimin olumlu davranışlarını pekiştiririm.	1	2	3	4	5
19. Ders anlatırken teknik terimler kullanırım.	1	2	3	4	5
20. Öğrencilerimin neden-sonuç ilişkileri kurmaları için çabalarım.	1	2	3	4	5
21. Ders içi etkinliklerimde karşılaşılabilecek sorunlara karşı alternatif planlar yaparım.	1	2	3	4	5
22. Öğrencilerimin ders kazanımlarına en kısa yoldan ulaşmalarını sağlarım	1	2	3	4	5
23. Ders sürecinde öğrencilerimi ikaz ederim.	1	2	3	4	5
24. Öğrenmelerini pekiştirmeleri için öğrencilerim arasında eğitsel yarışmalar düzenlerim.	1	2	3	4	5
25. Meslektaşlarımdan deneyimlerinden yararlanırım.	1	2	3	4	5
26. Öğretim etkinliklerini teknoloji ile zenginleştiririm.	1	2	3	4	5
27. Meslektaşlarımla derslerinde teknoloji kullanmaya özendiririm.	1	2	3	4	5

Lütfen arka sayfaya geçiniz...

EK 5. ÖLÇEK İZİNLERİ

Yelkin Diker Coşkun (2009) tarafından geliştirilen “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği” kullanım izni.

The screenshot shows a Gmail inbox on a desktop browser. The email from Çağdaş KORKMAZ is selected. The email content is as follows:

Merhabalar hocam, Afyon Kocatepe ... 23 Haz (3 gün önce)

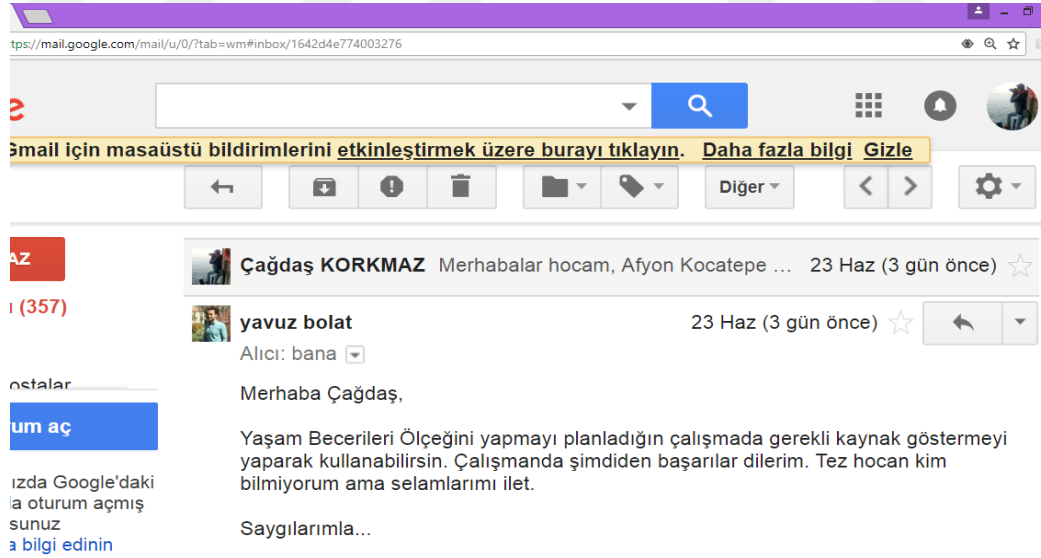
Yelkin Diker Coskun 24 Haz (2 gün önce)

Alıcı: bana

Ölçeği çalışmanızda kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar dilerim.
Assoc. Prof. Yelkin Diker Coşkun
Yeditepe University
Faculty of Education
Department of Educational Sciences

From: Çağdaş KORKMAZ [cagdaskorkmaz27@gmail.com]
Sent: Saturday, June 23, 2018 6:37 PM
To: Yelkin Diker Coskun
Subject: Merhabalar hocam. Konu: Ölçek İzni.

Bolat ve Balaman (2017) tarafından geliştirilen “Yaşam Becerileri Ölçeği” kullanım izni.

The screenshot shows a Gmail inbox on a desktop browser. The email from Çağdaş KORKMAZ is selected. The email content is as follows:

Merhabalar hocam, Afyon Kocatepe ... 23 Haz (3 gün önce)

yavuz bolat 23 Haz (3 gün önce)

Alıcı: bana

Merhaba Çağdaş,

Yaşam Becerileri Ölçeğini yapmayı planladığın çalışmada gerekli kaynak göstermeyi yaparak kullanabilirsin. Çalışmada şimdiden başarılar dilerim. Tez hocan kim bilmiyorum ama selamlarımı ilet.

Saygılarımla...

EK 5. (Devam)

Kurt ve Orhan (2016) “21. yy. Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği” kullanım izni.

The screenshot shows a Gmail interface on a desktop. At the top, there is a search bar and a notification banner that reads: "Gmail için masaüstü bildirimlerini etkinleştirmek üzere burayı tıklayın. Daha fazla bilgi Gizle". Below the banner, the email header shows the subject "Merhabalar hocam. Konu: Ölçek izni" and the sender "Çağdaş KORKMAZ" from Afyon Kocatepe Üniversitesi Sos. Bil. E... dated 23 Haz (3 gün önce). The recipient is "Arş.Gör. Derya ORHAN" dated 23 Haz (3 gün önce). The email body contains the following text: "Elbette kullanabilirsiniz hocam. Referans verirseniz sevinirim. Tez sürecinizde kolaylıklar dilerim". Below the text, the sender's contact information is listed: "Dr. Derya ORHAN GÖKSÜN, Adıyaman Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü". The interface also shows a sidebar with a search bar and a "Gelen Kutusu" tab.

EK 5. (Devam)

T.C.
BATMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 40456018-480.99-E.8813501
Konu : Araştırma İzni

03.05.2019

VALİLİK MAKAMINA

Afyon KOCATEPE Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Çağdaş KORKMAZ'ın tez çalışması kapsamında il merkezinde görev yapan sınıf öğretmenlerine yönelik ;

"Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Yaşam ve 21.Yüzyıl Öğretmen Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişki " adlı çalışmaya ait kurum yazısı, anket/ölçme formları ekte sunulmuştur.

Söz konusu görüşme formu/anket verilerinin, sadece bilimsel araştırma amaçları doğrultusunda kullanılması, öğretmen kişisel bilgilerinin verilmemesi ve eğitim-öğretimi aksatmaması koşuluyla eğitim kurumlarımızda ölçme/anket formlarının uygulanması uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde Olur'larınıza arz ederim.

Mehmet Naci ŞEMDİNOĞLU
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

OLUR
03.05.2019

Mahmut KURTARAN
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır
15.05.2019

A. Vahit NAS
B.K.İ

Gap Mah.2502 sk. no :10
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: sinav/biznesleri@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Murat KILINÇ V.B.K.İ
Tel: (0 488) 280 72 25
Faks: (0 488) 213 30 48

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0905-f190-36b5-a807-ca08 koda ile teyit edilebilir.